ZA KOGA MELEKI MOLE, A KOGA PROKLINJU

Fadl Ilahi

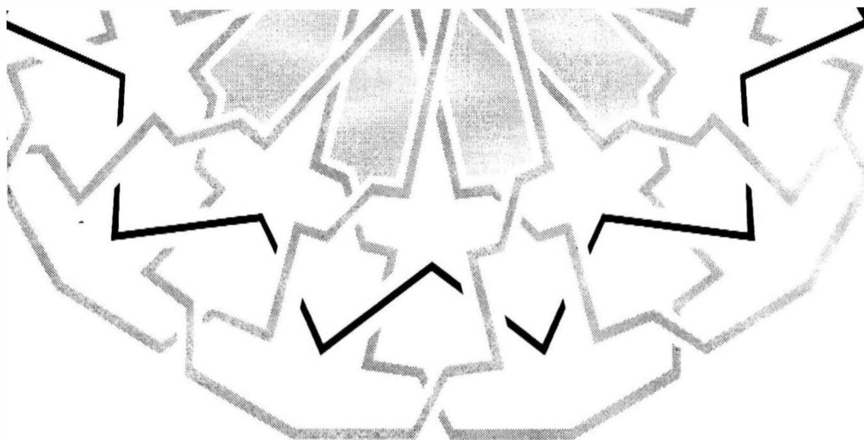

NASLOV ORGINALA

Men tusalli alejhimul-melaiketu ve men tel'anuhum

Naslov prijevoda
Za koga meleki mole, a koga proklinju

Autor
Fadl Ilahi

Fadl Ilahi

ZA KOGA MELEKI MOLE, A KOGA PROKLINJU

Sarajevo, 1432. / 2011.

بسم الله الرحمن الرحيم
U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

Predgovor

Zaista hvala pripada samo Allahu, samo Njega hvalimo i od Njega pomoć i oprost tražimo. Njemu se utječemo od zla naših duša i loših djela. Koga Allah uputi, niko ga u zabludu ne može odvesti, a koga u zabludu odvede, taj neće upućivača naći. Svjedočim da nema drugog božanstva osim Allaha i ništa Mu ne pripisujem. Svjedočim da je Muhammed Njegov rob i poslanik.

"O vjernici, bojte se Allaha istinskom bogobojaznošću i umirite samo kao muslimani."[1] "O ljudi, bojte se Gospodara svoga, Koji vas od jednog čovjeka stvara, i od njega je suprugu njegovu stvorio, i od njih dvoje mnoge muškarce i žene rasijao. I Allaha se bojte, s imenom Čijim jedni druge molite, a rodbinske veze ne kidajte, jer Allah zaista stalno nad vama bdi."[2] "O vjernici, bojte se Allaha i govorite samo istinu. On će vas za vaša dobra djela nagraditi i grijehe vam oprostiti. A onaj ko se Allahu i Poslaniku Njegovu budu pokoravao, postići će ono što bude želio."[3]

Zaista, najljepši je govor Allahov govor, a najbolja uputa jeste Muhammedova, sallallahu alejhi ve sellem, uputa. Najgore

1 Alu Imran, 102.

2 En-Nisa, 1.

3 El-Ahzab, 70, 71.

stvari jesu novotarije, a svaka je novotarija zabluda.[4]

Prevodeći knjigu *Koga blagosiljaju meleki, a koga proklinju* primijetio sam da se autor ove knjige, Allah mu dao svako dobro, usredsredio samo na ovu temu. Stoga sam osjetio potrebu za jednim kraćim objašnjenjem o melekima, o ovim bezgrešnim i nevidljivim Allahovim stvorenjima kako bi moji plemeniti, poštovani i uvaženi čitaoci imali bolju predodžbu o njima.

Čvrsti dokazi iz Kur'ana, sunneta i mišljenja učenjaka

KO SU MELEKI?

Meleki su plemenita, nevidljiva Allahova stvorenja. Uzvišeni Allah rekao je: **"A kada Gospodar tvoj reče melekima: 'Ja ću na Zemlji namjesnika postaviti!'"**[5] U ovom je ajetu dokaz da je Uzvišeni Allah prvo stvorio meleke pa onda čovjeka. A riječ *namjesnik* odnosi se na čovjeka. Također, Svevišnji je Allah rekao: **"A nad vama bdiju čuvari, kod nas cijenjeni pisari, koji znaju ono što radite."**[6] Hasan el-Basri veli: "O sine Ademov, uistinu te je Allah stvorio i dao ti dva meleka pratioca, povjerenika. Jedan je na desnom, a drugi na lijevom ramenu. Što se tiče onoga na desnoj strani, on zapisuje dobra djela, a onaj na ljevoj strani bilježi loša djela, pa radi šta ti je volja. Kada umreš, sklopit će se tvoje stranice i okačit će se oko tvoga vrata."

Uzvišeni Allah kaže: **"I svakom ćemo čovjeku ono što uradi o vrat privezati, a na Sudnjem danu knjigu ćemo mu otvorenu pokazati: 'Čitaj knjigu svoju, dosta ti je danas to što ćeš svoj račun polagati!'"**[7] I to je Allahova pravednost. On je dao da pratiš sam sebe. Meleki su cijenjeni robovi. Milostivi

4 Muslim (867), Nesai (1403) i Ahmed, 1/432

5 El-Bekara, 30

6 El-Infitar, 10-12

7 El-Isra, 13, 14

Allah stvorio ih je od svjetla, a dokaz tome jeste hadis koji prenosi Aiša, radijallahu anha: *"Meleki su stvoreni od svjetlosti, džini su stvoreni od vatre, a Adem je stvoren od onoga što vam je već opisano."*[8] Meleki slave i neprestano veličaju Allaha, uređuju stvari u svemiru s naredbom svog Gospodara, i stalno su poslušni naređenjima Allahovim. Nikada nisu mrzovoljni, niti posustaju u obavljanju obaveza. Tome su dokaz Allahove riječi: **"Pa, oni koji su kod Gospodara tvog hvale Ga i noću i danju i ne dosađuju se."**[9] **"Koji se onome što im Allah zapovjedi neće opirati, i koji će ono što im se naredi izvršiti."**[10]

PROPIS VJEROVANJA U MELEKE

Vjerovanje u ova plemenita nevidljiva Allahova stvorenja jeste rukn (sastavni dio) vjerovanja. Dokaz tome jeste sljedeći ajet: **"Poslanik vjeruje u ono što mu se objavljuje od Gospodara njegova, i vjernici – svaki vjeruje u Allaha, i meleke Njegove, i knjige Njegove, i poslanike Njegove: 'Mi ne izdvajamo nijednog od poslanika Njegovih.' I oni govore: 'Čujemo i pokoravamo se; oprosti nam. Gospodaru naš; tebi ćemo se vratiti.'"**[11]

Još jedan dokaz koji upućuje na obaveznost vjerovanja u meleke jeste Džibrilov, alejhisselam, hadis u kojem stoji da se on obratio Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem: *"Obavijesti me o imanu?" Božiji Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio je: "Iman je da vjeruješ u Allaha, meleke, knjige, poslanike, u Sudnji dan i da vjeruješ u određenje dobra i zla." Džibril reče: "Istinu si rekao."*[12] Navedeni ajet i hadis iziskuju

8 Muslim, Bejheki, u djelu *Es-Sunenul-kubra*, 9/3, i Ahmed, 6/153

9 Fussilet, 38.

10 Et-Tahrim, 6.

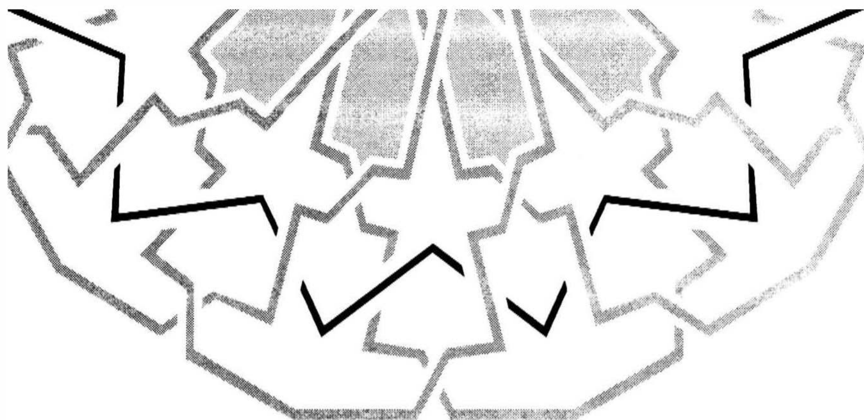
11 El-Bekara, 285.

12 El-Buhari, knjiga *Iman*, i Muslim, knjiga *Iman*.

čvrsto vjerovanje u meleke. Onaj ko ih poriče ili negira njihovo postojanje, on je nevjernik. Allah kaže: **"A onaj ko ne bude vjerovao u Allaha, i u meleke Njegove, i u knjige Njegove, i u poslanike Njegove i u onaj svijet, daleko je zalutao."**[13]

13 En-Nisa, 136.

SVOJSTVA MELEKA

SVOJSTVA MELEKA

Uzvišeni Allah dao je melekima nekoliko osobina.

1-Svojstva vezana za njihov izgled:

Posjednici krila. Allah je rekao: **"Hvaljen neka je Allah, stvoritelj nebesa i Zemlje, Koji meleke sa po dva, tri i četiri krila čini izaslanicima; On onome što stvara dodaje što hoće, On, uistinu, sve može."**[14] Riječi: **"...dodaje što hoće..."** jeste dokaz da plemeniti melek Džibril, alejhisselam, ima mnogo krila. Abdullah b. Mesud, radijallahu anhu, kazuje da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, vidio Džibrila, alejhisselam, sa šest stotina krila.[15]

2-Sposobnost njihovog pojavljivanja u ljudskom obliku.

Allah je dao melekima sposobnost da se pretvore u ljudske likove: **"Mi smo k njoj meleka Džibrila poslali i on joj se prikazao u liku savršeno stvorena muškarca."**[16] Također, rekao je Uzvišeni da su dva meleka bili gosti kod Ibrahima, alejhisselam, u liku ljudi. Uzvišeni kaže: **"Je li do tebe doprla vijest o uvaženim gostima Ibrahimovim?"**[17] U hadisima Allahovog Poslanika, sallallahu alejhu ve sellem, spominje se da je plemeniti melek Džibril, alejhisselam, došao u liku čovjeka, tj. u liku čovjeka po imenu Dihja el-Kelebi, kod Poslanika, sallallahu alejhu ve sellem, dok je on bio kod Ummu Seleme, te razgovarao s njim. Kada je ustao, rekao je, sallallahu alejhu ve sellem, Ummu Selemi: *"Ko je ovo?"* Rekla je: "Dihja." Poslije je Ummu Selema kazala: "Allaha mi, smatrala sam da

14 Fatir, 1

15 El-Buhari i Muslim

16 Merjem, 17

17 Ez-Zarijat, 24

je to on sve dok nisam čula Resulullaha, sallallahu alejhu ve sellem, kako govori da je to Džibril."[18] U hadisu stoji: *"Vidio sam Džibrila, alejhisselam, kada mi se približio, u liku Dihje."*[19] A jednom je prilikom Džibril, alejhisselam, došao u liku lijepog, čistog čovjeka. To je navedeno u Omerovom, radijallahu anhu, predanju: "Jednog dana sjedili smo kod Allahovog Poslanika, sallallahu alejhu ve sellem, kad se pojavi čovjek jako bijele odjeće i jako crne kose. Na njemu se nisu vidjeli tragovi putovanja i niko ga od nas nije poznavao..." "O Omere, znaš li ko je ovo bio?", upita Poslanik, sallallahu alejhu ve sellem, i odgovori: "Bio je to Džibril, došao je da vas pouči vašoj vjeri."[20]

3-Ne dosađuju se, nisu mrzovoljni, nemaju slabosti, nemaju malaksalost u svom robovanju.

Uzvišeni Allah kaže: **"Pa, oni koji su kod Gospodara tvog hvale Ga i noću i danju i ne dosađuju se."**[21] **"Njegovo je ono što je na nebesima i na Zemlji! A oni koji su kod Njega ne zaziru da mu se klanjaju, i ne zamaraju se. Hvale Ga noću i danju, ne malaksavaju."**[22]

4-Meleke uznemirava sve ono što uznemirava ljude.

Ovo nam potvrđuje hadis Allahovog Vjerovjesnika, sallallahu alejhu ve sellem: *"Ko jede crveni ili bijeli luk ili prasu neka se ne približava džamiji, uistinu meleke uznemirava ono što uznemirava ljude."*[23]

Iz ovog časnog hadisa možemo zaključiti da musliman mora

18 El-Buhari i Muslim.

19 Muslim

20 El-Buhari i Muslim.

21 Fussilet, 38

22 El-Enbija, 19, 20

23 El-Buhari i Muslim

voditi brigu ne samo o konzumiranju luka nego i o drugoj hrani koja može izazvati neprijatan miris koji će uznemiriti klanjače, a to istovremeno uznemirava i meleke. U sljedećem hadisu čitamo: *"Zaista meleki ne ulaze u kuće u kojima se nalaze pas i slika."*[24] Ovdje se misli na slike s likovima ljudi i životinja.

5-Meleki ne jedu, ne piju i ne žene se.

Dokaz da meleki ne jedu jeste slučaj dva meleka koji su došli u goste kod Ibrahima, alejhisselam, u liku ljudi. Ibrahim im je ponudio ispečeno, debelo tele. Oni ga nisu ni dodirnuli, pa ih se Ibrahim uplašio. Kazivanje o Ibrahimu i njegovim gostima nalazimo u suri Hud: **"I Ibrahimu smo izaslanike Naše poslali da mu donesu radosnu vijest. 'Mir!', rekoše. 'Mir!', odgovori on, i ubrzo im donese pečeno tele. A kada vidje da ga se ruke njihove ne dotiču, on osjeti da nisu gosti i obuze ga neka zebnja od njih. 'Ti se ne boj!', rekoše oni, 'mi smo Lutovu narodu poslani.'"**[25] Islamski učenjaci jednoglasni su kada je riječ o ovim svojstvima. Sujuti navodi: "Zaista meleki ne jedu, ne piju i ne žene se."[26]

6-Meleki ne posjeduju žensku i dječiju prirodu.

Časni je Kur'an kategorički negirao ženstvenost meleka, a mušrici su opisivali meleke ženskom prirodom. Milostivi Allah veli: **"Oni meleke, koji su robovi Milostivoga ženama nazivaju. Zar su oni prisustvovali stvaranju njihovu? – Njihova tvrđenja bit će zapisana i oni će odgovarati!"**[27] **"Oni govore: 'Milostivi ima dijete!' Hvaljen neka je On! A meleki su samo robovi poštovani."**[28]

24 El-Buhari i Muslim.

25 Hud, 69, 70.

26 *Hakaik fi ahbari melek*, str. 264.

27 Ez-Zuhruf, 19.

28 El-Enbija, 26.

7-Meleki imaju sposobnost prolaznosti i smrti.

Allah Uzvišeni stvorio je meleke sa sposobnošću da umiru, da nestaju i da imaju strah: **"I ne klanjaj se, pored Allaha, drugom bogu! Nema boga osim Njega! Sve će, osim Njega, propasti! On će suditi, i Njemu ćete se povratiti!"**[29]

Također, jedan od dokaza za njihovu prolaznost i smrt jesu Allahove riječi: **"I u rog će se puhnuti, i umrijet će oni na nebesima i oni na Zemlji, ostat će samo oni koje bude Allah odabrao; poslije će se u rog po drugi put puhnuti i oni će, odjednom, ustati i čekati."**[30] Riječi: **"...i umrijet će oni na nebesima..."** odnosi se na meleke koji borave na nebesima.

8-Meleki su mnogobrojni.

Broj meleka poznat je samo Allahu Moćnom. Svevišnji je Gospodar rekao: **"A vojske Gospodara tvoga samo On zna."**[31] Katada veli: "To znači da ih ima mnogo."[32]

Alija i Ibn Abbas, radijallahu anhuma, kažu da je El-Bejtul-mamur kuća na nebu koja je iznad Kabe.[33] Resulullah, sallallahu alejhu ve sellem, rekao je: *"Podignut sam do El-Bejtul-mamura, pa sam upitao Džibrila u vezi s tim, a on mi je odgovorio: 'Ovo je El-Bejtul-mamur. U njemu svaki dan klanja sedamdeset hiljada meleka i, kada odu, nikada se više ne vraćaju.'"*[34]

U drugom hadisu stoji da na nebesima nema mjesta koliko iznosi četiri prsta a da nije na njemu melek koji je na sedždi ili na rukuu.[35]

29 El-Kasas, 88.

30 Ez-Zumer, 68.

31 El-Muddessir, 31.

32 *Tefsirus-sahih*, 4/561.

33 Pogledaj: *Džamiul-ahkam lil-Kur'an*, 17/59, imama Kurtubija.

34 El-Buhari i Muslim

35 Pogledaj: *Tefsir Ibn Kesir*, komentar ajeta: "A vojske Gospodara tvoga samo On zna..."

9- Meleki pomažu mu'minu.

Milostivi Allah iz Svoje milosti pomaže svoje vjernike šaljući im Svoje meleke u bilo koje vrijeme. S tim u vezi, Svemilosni je rekao: **"Allah vas je pomogao i na Bedru, kada ste bili malobrojni – zato se bojte Allaha, da biste bili zahvalni – kad si ti rekao vjernicima: 'Zar vam neće biti dovoljno da vam Gospodar vaš tri hiljade meleka u pomoć pošalje? Hoće! Ako budete izdržljivi i poslušni, i ako vas oni napadnu odmah, Gospodar vaš poslat će vam u pomoć pet hiljada meleka, sve obilježenih.'"**[36] Treba znati da samo od Allaha pobjeda i pomoć dolaze.

Svojstva njihovog morala, ćudi i karaktera:

1-Odnos meleka prema Gospodaru. Meleki su bezgrešna Allahova stvorenja. Ne govore ništa i ne čine ništa dok im Njihov Gospodar ne dopusti. Potvrda tome jeste sljedeći ajet: **"Oni ne govore dok On ne odobri i postupaju onako kako On naredi."**[37]

2-Meleki ne zaziru i ne ohole se da priznaju da su robovi Allahovi. Dokaz za ovo jeste sljedeći ajet: **"Mesihu neće biti zazorno da prizna da je Allahov rob, pa ni melekima, Njemu najbližim."**[38]

3- Plemenitost, pobožnost i dobročinstvo meleka. Allah je rekao: **"...časnih i čestitih..."**[39] Ibn Kesir kaže: "Tj. Allah ih je stvorio plemenite, dobre, časne i moralne, da obavljaju poslove koji su pobožni i savršeno čisti."[40]

36 Alu Imran, 123-125

37 El-Enbija, 27

38 En-Nisa, 172

39 Abese, 16.

40 *Tefsir Ibn Kesir*

Šejh Ševkani zapisao je: "Meleki su lijepi, plemeniti i daleko od grešenja. Oni nisu sa čovjekom dok obavlja određene potrebe: kad ima spolni odnos, dok obavlja fiziološku potrebu i sl. A njihova plemenitost prema vjernicima ogleda se u njihovom traženju oprosta za njih. Meleki su bogobojazni i pokorni Allahu."[41]

4-Stidljivost meleka. O stidljivosti meleka govori Aiša, radijallahu anha: "Resulullah, sallallahu alejhu ve sellem, sjedio je otkrivenog bedra, pa je Ebu Bekr tražio dopuštenje za ulazak. Dopustio mu je, i ostao u istom položaju. Zatim je Omer zatražio dopuštenje za ulazak pa mu je dopustao, i ostao u istom položaju. Potom je Osman zatražio dopuštenje da uđe, a tada je Poslanik pokrio stegno. Kada su otišli, upitala sam Vjerovjesnika, sallallahu alejhu ve sellem: 'Allahov Poslaniče, Ebu Bekr i Omer zatražili su dopuštenje pa si im dopustao, i ostao otkrivenog stegna, a onda je Osman zatražio dopuštenje za ulazak, pa si se pokrio?' *'Aiša, kako da se ne stidim čovjeka kojeg se stide meleki?!'*, odgovorio je Poslanik, sallallahu alejhu ve sellem."[42] U zbirci sahih hadisa (Rijadus-salihin) stoji da Ibn Omer, radijallahu anhu, kazuje sljedeći hadis: *"Zaista je stid dio imana."* Znamo da su meleki Allahova bezgrešna stvorenja, i zato su potpunog imana. A kod ljudi se iman povećava i smanjuje, ovisno o dobrim djelima, odnosno o grijesima koje čine. U Muslimovom predanju stoji da je Poslanik rekao: "Svako je dobro u stidu."

5-Meleki ne idu na mjesta gdje se čine grijesi. Allahov Poslanik, sallallahu alejhu ve sellem, zabranio je držanje psa u kući.[43] Također, zabranio je posjedovanje kipa, njegovo veličanje i slavljenje. Radi očuvanja tevhida (da se samo obožava Uzvišeni Allah, onako kako je to On propisao) i da bi se

41 Ševkani, *Fethul-Kadir*

42 Muslim i Bejheki, u djelu *Es-Sunenul-kubra*, 2/230

43 Medicina je dokazala da psi prenose veliki broj bolesti na onoga koji živi s njima. (Naučni studij dr. Džona Hanovera Larsena)

dokinuo paganski način obožavanja tih kipova. Meleki ne zalaze u ovakva mjesta. Istovremeno, ne ulaze u kuće u kojima se nalaze slike i psi. Ovo potvrđuje hadis: "*Zaista meleki ne ulaze u kuće u kojima se nalazi pas i slika.*"[44] U Buharijevoj verziji stoji dodatak: "*...i kip.*"[45]

Meleki bježe od pijanice, onoga koji se mnogo namiriše šafranom, džunupu i okorjelom nevjerniku. Ovo potvrđuje Beridin, radijallahu anha, hadis da je Resulullah, sallallahu alejhu ve sellem, saopćio: "*Trojici meleki ne prilaze: pijanom, namirisanom šafranom i džunupu.*"[46]

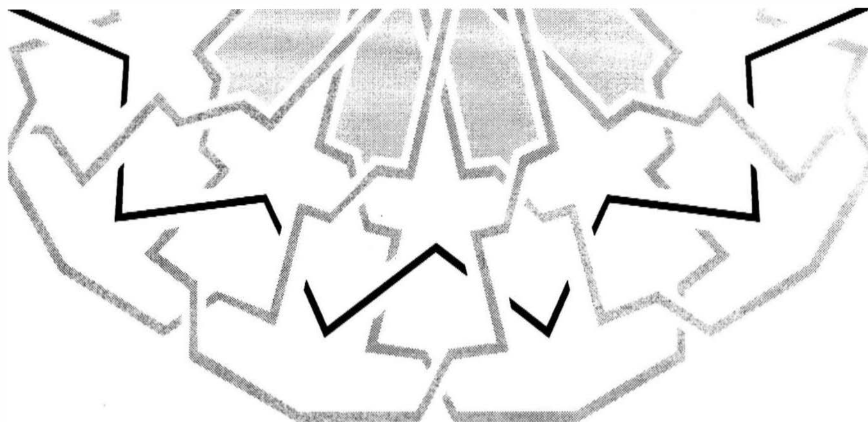
Ammar b. Jasir prenosi Resulullahove, sallallahu alejhu ve sellem, riječi: "*Trojici se ne približuju meleki: okorjelom nevjerniku, namirisanom mirisom haluk i džunupu dok se ne okupa.*"[47]

44 Muslim.

45 El-Buhari.

46 Taberani, 5/72. Šejh Albani smatra ga vjerodostojnim. Pogledaj: *Sahihul-džami*, 1/587.

47 Ebu Davud. Šejh Albani smatra ga dobrim. Pogledaj: *Sahihul-džami*, 1/587.

POLOŽAJ MELEKA

POLOŽAJ MELEKA

Uistinu meleki imaju uzvišeno mjesto kod Njihovog Stvoritelja! Pored toga, oni imaju mnogobrojne položaje i različite stupnjeve. To vrednovanje potvrđuje Gospodar: **"Svakome od nas mjesto je određeno."**[48] Također, o tome nas je obavjestio Resulullah, sallallahu alejhu ve sellem, u hadisu koji prenosi Rifaa b. Rafia da je Džibril, alejhisselam, došao Poslaniku, sallallahu alejhu ve sellem, i rekao: *"U šta ubrajate učesnike Bitke na Bedru?"* Resulullah, sallallahu alejhu ve sellem, odgovorio mu je: *"U najvrednije muslimane"*, ili je rekao nešto tome slično. Tada Džibril izjavi: *"Takav je svaki melek koji je prisustvovao Bici na Bedru."*[49]

NAJPOZNATIJI MELEKI

Najpoznatiji meleki koji su spomenuti u Kur'anu i sunnetu Allahovog Poslanika, sallallahu alejhu ve sellem, jesu: Džibril, Mikail i Israfil, neka je mir na njih. Dokaz za to jeste sljedeći hadis: *"Allahu moj, Gospodaru Džibrila, Mikaila i Israfila, Stvoritelju nebesa i Zemlje, Poznavaoče tajnog i javnog! Ti sudiš Svojim robovima u onome u čemu se oni ne slažu. Uputi me na istinu u onome u čemu se razilaze, s Tvojim dopuštenjem! Ti, zaista, upućuješ onoga koga hoćeš na Pravi put."*[50]

1-Mjesto meleka Džibrila, alejhisselam

Melek Džbril, alejhisselam, najvredniji je i najbolji melek. Izabrao ga je Allah i učinio pouzdanim i povjerljivim za objave, koje je dostavljao Allahovim poslanicima. Bio je posrednik

48 Es-Saffat, 164

49 El-Buhari, knjiga *O vojnim pohodima*, poglavlje *O prisustvu meleka na Bedru*

50 Muslim

između Gospodara i poslanika, silazio s Njegovim objavama na Zemlju. To je potvrdio Gospodar svih svijetova: **"Reci: 'Ko je neprijatelj Džibrila?' A on, Allahovom voljom, tebi stavlja na srce Kur'an – koji potvrđuje da su i prijašnje objave istinite."**[51] Niti jedan melek nije opisan svojstima kao što je opisan Džibril. Nema veće vrijednosti, odnosno,dosta mu je ta vrijednost što je izaslanik i najbliži svome Gospodaru. Jedno od njegovih imena jeste i Ruhul-kudus. Spominje Ga Uzvišeni: **"Reci: 'Od Gospodara tvoga objavljuje ga melek Ruhul-kudus (Džibril) kao istinu, da još više učvrsti vjernike u vjerovanju...'"**[52]

Činjenica da ga Allah spominje prije svih meleka ukazuje na njegov poseban ugled, čast i položaj: **"...A ako se protiv njega udružite, pa – Allah je zaštitnik njegov, i Džibril i čestiti vjernici; najposlije, i svi meleki će mu na pomoći biti."**[53] Allah ga je pohvalio ističući njegovih šest svojstava u sljedećem ajetu: **"Kur'an je, zaista, kazivanje Izaslanika plemenitog, moćnog, od Gospodara svemira cijenjenog, kome se drugi potčinjavaju, tamo pouzdanog!"**[54] Džibril je posjednik ogromne snage. Ovu njegovu osobinu potvrđuje Allah: **"Uči ga jedan ogromne snage. Razborit, koji se pojavio u liku svome."**[55] Tj. stvoren kao snažan i moćan, djeluje kod Gospodara Arša uzvišenoga. To znači njegovo mjesto je kod Allah i njegov položaj je uzvišen.

2-Položaj meleka Mikaila, alejhisselam

Melek Mikail spada među najodabranije meleke. On je zadužen za kišu i vegetaciju. Spomenuo ga je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, zajedno s Israfilom i najodabranijim melekom Džibrilom

51 El-Bekara, 97.

52 En-Nahl, 102

53 Et-Tahrim, 4

54 Et-Tekvir, 19-21

55 En-Nedžm, 5-6.

u dovi koju smo već naveli. Židovi su gajili neprijateljstvo prema Džibrilu, alejhisselam, i pozivali pomogača, meleka Mikaila. Tvrdili su da on zaista dolazi s nevoljom, nedaćom i da prolijeva krv.

Abdullah b. Selam obavijestio je Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je Džibril melek neprijatelj Židova. Tada je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, proučio ovaj ajet: **"Reci: 'Ko je neprijatelj Džibrila?' A on, Allahovom voljom, tebi stavlja na srce Kur'an - koji potvrđuje da su i prijašnje objave istinite."**[56]

Židovi su prigovorili Vjerovjesniku, sallallahu alejhi ve sellem, da nije poslanik, ali mu melek donosi vijesti. Tražili su da im kaže ko je taj njegov drug. Kada im je saopćio da je to Džibril, oni su rekli: "Džibril! Taj donosi rat, ubijanje i stradanje, naš je neprijatelj." Još su mu rekli: "Što nisi rekao da je to Mikail, koji donosi milost (kišu i vegetaciju)?"[57] Povodom toga objavljen je sljedeći ajet: **"Ko je neprijatelj Allahu i melekima Njegovima i poslanicima Njegovim i Džibrilu i Mikailu – pa, Allah je, doista, neprijatelj onima koji neće da vjeruju."**[58] Ibn Kajjim kaže: "Dakle, melek Džibril, alejhisselam, bio je zadužen za Objavu, u kojoj je smiraj duše. Melek Mikail bio je zadužen za kišu i vegetaciju, koji su smiraj za tijelo."[59]

3-Položaj meleka Israfila, alejhisselam

Israfil je zadužen za puhanje u rog na Sudnjem danu. I njega je spomenuo Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, s najodabranijim melekom Džibrilom i s Mikailom u navedenoj dovi.

56 El-Bekara, 97.

57 El-Buhari, knjiga *Tefsir*, poglavlje *Ko je neprijatelj Džibrilu*.

58 El-Bekara, 98.

59 Ibn Kajjim, 2/127-128.

Hafiz Ibn Hadžer kaže: "Poznato je da je melek Israfil, alejhisselam, zadužen za rog." Ebu Seid el-Hudri, radijallahu anhu, prenosi da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, saopćio: *"Kako da se radujem, a vlasnik roga spreman je i sluša naređenje da puhne u rog."* Pošto je to bilo teško drugovima Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, rekao im je: *"Kažite: 'Dovoljan je nama Allah i najbolji je On zaštitnik, i oslanjamo se na Njega!'"*[60]

MELEKI KOJI NOSE PRIJESTOLJE

Arš je veličanstveno Allahovo stvorenje. Allah kaže: **"A ako oni glave okrenu, ti reci: 'Meni je dovoljan Allah, nema boga osim Njega; samo se uzdam u Njega. On je Gospodar Arša veličanstvenoga!'"**[61]; **"I meleki će na krajevima njegovim stajati, a Prijesto Gospodara tvoga tog će dana iznad njih osmerica držati."**[62] Allah je ove meleke zadužio da Ga slave i zahvaljuju Mu se: **"Meleki koji drže Prijesto i oni koji su oko njega veličaju i hvale Gospodara svoga i vjeruju u Njega."**[63]

Džabir b. Abdullah prenosi sljedeći hadis: *"Dopušteno mi je da pričam o meleku koji drži Arš: njegove su noge na Zemlji, na njegovim rogovima je Arš, a od ramena do resice uha razdaljina je koliko ptica preleti za sedamsto godina. Melek govori: 'Slavljen Si na svakom mjestu!'"*[64]

MELEKI BLISKI ALLAHU

Allahu bliski meleki zaduženi su da prate duše mu'mina do sedmog neba. U poznatom hadisu Beraa b. Aziba da je Resulullah,

---

60 Tirmizi u *Sunenu*, Ahmed u *Musnedu*, 5/105. Albani ga smatra vjerodostojnim: *Es-Silsila*, 3/66.

61 Et-Tevba, 129.

62 El-Hakka, 17.

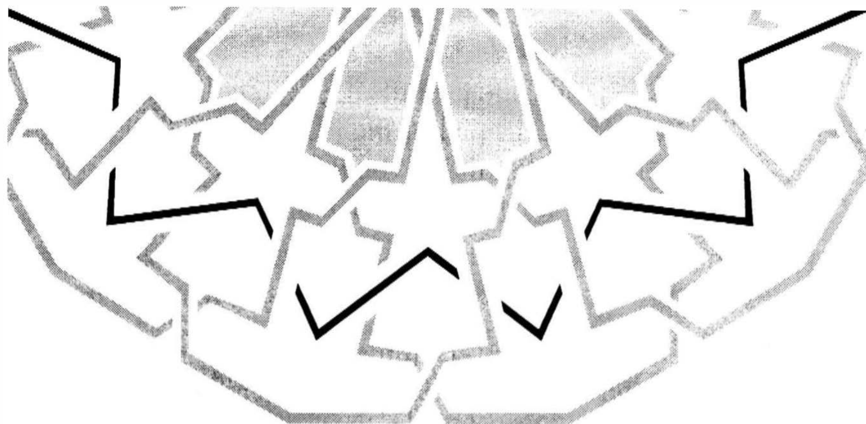
63 El-Mu'min, 7.

64 Ebu Davud s vjerodostojnim lancem prenosilaca. Pogledaj: *Es-Silsila*, 1/72, i u *Sahihul-džami*, 1/209

sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Kada izađe iz njega duša (tj. mu'mina), ona je kao lijep miris, uzimaju je meleki i nose je u visine; ne dođu ni do jedne skupine meleka između Zemlje i neba, a da ih oni ne zaustave meleki upitaju: 'Čija je ova duša?' Ovi im odgovore: 'Tog i tog', spomenuvši njegovo najljepše ime. Tako biva sve do sedmog neba. Potom kažu: 'Upišite njegovu knjigu u Illijjun.'"* Tada je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, naveo riječi Uzvišenog: **"Uistinu! Knjiga čestitih je Illijjunu, a znaš li šta je Illijjun? Knjiga ispisana! – Nad njom bdiju oni Allahu bliski..."**[65] *"I upisuju njegovu knjigu u Illijjun"*, zaključi Poslanik.[66]

65 El-Mutaffifin, 18-21

66 Ahmed, 4/287, Ebu Davud, Nesai, Ibn Madža i Hakim, koji kaže da je vjerodostojan prema kriterijima El-Buharija i Muslima, a s njim se slaže Zehebi. Albani ga je uvrstio u *Sahihul-džami* (1672).

DJELOVANJE (posao) MELEKA

DJELOVANJE (POSAO) MELEKA:

Znamo da su meleki nevidljiva, bezgrešna Allahova stvorenja, ništa ne govore niti rade dok im njihov Gospodar ne naredi. Zaduženi su specijalnim poslovima koje im je odredio Allah. Allah kaže: **"I sređuju ono što nije sređeno"**[67]; **"A meleki su samo robovi poštovani. Oni ne govore dok On ne odobri i postupaju onako kako On naredi."**[68] Imam Buhari zabilježio je preko Ibn Abbasa, radijallahu anhu da je Allahov Miljenik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao Džibrilu, alejhisselam: *"Bilo bi dobro da nas malo češće posjećuješ!"* Džibril je odgovorio: *"Dolazio sam"*, pa je spomenuo Allahove riječi: **"Ne silazimo osim sa naredbom (dopuštenjem) tvoga Gospodara. On je vladar svega. On zna budućnost našu i prošlost našu i ono što je između toga. Gospodar tvoj ne zaboravlja."**[69]

POSLOVI KOJE OBAVLJAJU MELEKI

Obavljanje ibadeta na nebesima. Uzvišeni Allah stvorio je sedam nebesa i stvorio je plemenite meleke da žive u njima, da Ga veličaju i zahvaljuju Mu se, da Ga neprestano obožavaju i da mu pokornost i poslušnost izražavaju. Dokaz za ovo je hadis o Isra i Miradžu: *"Podignut sam do El-Bejtul-mamura, pa sam upitao Džibrila u vezi s tim, a on mi je odgovorio: 'Ovo je El-Bejtul-mamur. U njemu svaki dan klanja sedamdeset hiljada meleka i, kada odu, nikada se više ne vraćaju.'"*[70] Spominje se u drugom hadisu da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, izjavio: *"Zaista ja vidim ono što vi ne vidite i čujem ono što vi ne čujete, a to je škripanje neba. Na nebu nema mjesta za četiri*

67 En-Naziat, 5

68 El-Enbija, 26, 27

69 Merjem, 64.

70 El-Buhari i Muslim.

prsta, a da nije na njemu melek koji je sa čelom na sedždi ili na rukuu."[71]

Reguliraju (uređuju) stvari stvorenja. Svemilosni kaže: **"I sređuju ono što nije sređeno."**[72] Alija, Mudžahid, Ata, Ebu Salih, Hasan, Katada, Rebia b. Enes i Sadi kažu da se ajet odnosi na meleke. Hasan je dodao: "Sređuju stvari između neba i Zemlje, tj. s naredbom njihovog Gospodara."[73] Uzvišeni kaže: **"I onih koji naredbe sprovode."**[74]

Ibn Kesir naveo je kazivanja od Alije b. Ebu Taliba i Omera b. el-Hattaba da se riječ *mukassimat* odnosi na meleke, i rekao je da silaze s Allahovim dopuštenjem.[75] Tu je i ajet: **"Meleki i Džibril, s dopuštenjem Gospodara svoga, spuštaju se u njoj zbog odluke svake."**[76] Ovaj časni ajet jasan je dokaz da meleki i Džibril, alejhisselam, silaze s Allahovim naredbama u noći Lijletul-kadr, svake godine u posljednjih deset dana ramazana.

Čuvaju nebo. Allah je zadužio meleke da štite i čuvaju nebo od šejtana. Milostivi kaže: **"I mi smo nastojali da nebo dotaknemo i utvrdili smo da je moćnih čuvara i zvijezda padalica puno."**[77] Imam Kurtubi, Allah mu se smilovao, kaže da se sintagma *moćnih čuvara* odnosi na meleke.[78] Meleki kao čuvari spominju se u vjerodostojnom hadisu koji je prenio Ebu Hurejra da je Poslanik rekao: *"...zatim nose vjerničku dušu u nebeske visine i zatraže prolaz od meleka koji stražare..."*

Zaštitnici poslanika i objave. Allah čuva Objavu melekima koji je štite, dok je ne dostave od svoga Gospodara: **"On zna tajne i On tajne Svoje ne otkriva nikome, osim onome koga**

71 Tirmizi, Bejheki, u djelu *Es-Sunenul-kubra*, 7/92, i Ahmed, 5/173. Albani ga smatra dobrim

72 En-Naziat, 5

73 *Tefsir Ibn Kesir*. Abdurrezak ga spominje s vjerodostojnim lancem prenosilaca od Katade, kao što je u *Tefsirus-sahih*, 4/586

74 Ez-Zarijat, 4

75 *Tefsir Ibn Kesir*.

76 El-Kadr, 4

77 El-Džinn, 8

78 *Džamiul-ahkam lil-Kur'an*.

On za poslanika odabere; zato On i ispred njega i iza njega postavlja one koji će ga čuvati da bi pokazao da su poslanice Gospodara svoga dostavili, On u tančine zna ono što je u njih, On zna broj svega što postoji."[79] Ibn Kesir, Allah mu se smilovao, Allahove riječi: **"Zato On i ispred njega i iza njega postavlja one koji će ga čuvati"** objašnjava na sljedeći način: "Tj. s povećanom pratnjom od meleka koji ga čuvaju, i ti je naređenje od njihovog Gospodara da ga prate."[80] Šejh Ševkani navodi od Ibn Abbasa, radijallahu anhu, tumačenje ajeta: **"I ispred njega i iza njega postavlja one koji će ga čuvati"**, pa veli da je rekao: "Pratnjom od meleka da čuvaju Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, od šejtana, dok meleki silaze predati mu Objavu."[81]

Meleki nose oblake i spuštaju kišu. Neki ljudi misle da je kretanje oblaka sa jednog mjesta na drugo prirodna pojava, ili da se to dešava tek onako. Međutim, to nije tako. Pokretanje i skladno uređenje oblaka posao je meleka koji su određeni ili zaduženi za to. Ibn Abbas, radijallahu anhu, pripovijeda da su Židovi jednom prilikom došli kod Resulullaha, sallallahu alejhi ve sellem, te ga upitali: "O Ebu Kasime, obavijesti nas šta je grmljavina!" Odgovorio im je sljedeće: *"Jedan melek zadužen je za oblake i nosi žarište od vatre, a oblake nosi tamo gdje Allah želi.* " Židovi rekoše: "Istinu si kazao."[82] I sljedeći se ajet odnosi na meleke: **"...a kad oni pokrenu teške oblake, Mi ih prema mrtvom predjelu potjeramo, pa na njeg kišu spustimo..."**[83]

Također, dokaz da meleki nose oblake i spuštaju kišu jeste sljedeći hadis koji prenosi Ebu Hurejra, radijallahu anhu: *"Neki čovjek bio je u pustinji, te je čuo glas iz oblaka: 'Zalij*

79 El-Džinn, 26-28

80 *Tefsir Ibn Kesir.*

81 *Fethul-Kadir.*

82 Tirmizi, knjiga *Tefsir*, poglavlje *Komentar sure Er-Ra'd*, Nesai, u djelu *Es-Sunenul-kubra*, 5/336. Albani ga je naveo u *Sahihu sunenit-Tirmizi*, 3/64, i u djelu *Es-Sahiha* 4/491/1872.

83 El-E'raf, 57.

zemlju tog tog čovjeka!' Potom je oblak nestao i pustio vodu na drugo mjesto. Onda je došla voda (poplava) iz tog mjesta i sve obuhvatila. Promatrao je vodu pa je ugledao čovjeka da stoji na svojoj zemlji i lopatom izbacuje vodu. Rekao mu je: 'Božiji robe, kako ti je ime?' Odgovorio je: 'Tako i tako', spomenuvši isto ime koje je čuo iz oblaka. 'Zašto si me upitao za ime?', upita onaj. 'Zaista sam čuo glas iz oblaka koji je rekao da je ovo njegova voda, te zalij zemlju tog i tog, pa je spomenuo tvoje ime', odgovorio mu je. 'Zbog čega si to zaslužio?' ponovo ga upita. 'Od plodova dajem trećinu kao sadaku, ja i moja porodica jedemo trećinu i vraćam trećinu u zemlju.'"[84]

Melek zadužen za brda i planine. Aiša, radijallahu anha, upitala je Allahovog Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem: "Allahov Poslaniče, jesi li imao teži dan od dana kad je bila Bitka na Uhudu?" Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio je: *"Doživio sam teži dan od tvog naroda; na dan Akabe lično sam ponudio islam Ibn Abduldželilu b. Abdulkelalu, a on mi se nije odazvao. Otišao sam zabrinut i uznemiren, ali se nisam pomirio s time. Kada sam došao u Karnus-sealib*[85]*, podigao sam glavu, kad ono oblak pravi mi hlad, te sam pogledao kad u njemu Džibril, alejhisselam. Reče mi: 'Zaista je Allah čuo sve što ti je tvoj narod rekao i zna da ti se nije odazvao. Poslao je meleka brda da mu narediš kojom će ih kaznom kazniti.' Tada me je zovnuo melek brda, posalamio me, i rekao: 'O Muhammede! Zaista je Allah čuo riječi tvoga naroda; a ja sam melek brda, poslao me tvoj Gospodar da mi narediš šta god želiš. Ako želiš da prevrnem na njih dva brda, učinit ću to!' Ja sam odgovorio: 'Naprotiv, molim Allah da izvede iz njihovih kičmi one koji će obožavati samo Njega Jedinoga i neće Mu nikoga pridruživati.'"*[86]

84 Muslim, Ibn Hibban, 8/142, i Ahmed, 2/296.

85 Karnus-sealib jeste mjesto između Mekke i Taifa, od Mekke je udaljeno oko 80 km.

86 El-Buhari i Muslim.

Meleki čuvaju Mekku i Medinu od Dedždžala. Pored meleka koji čuvaju nebo i koji štite silazak objave, Allah je iz Svoje neizmjerne milosti, stvorio meleke čuvare Mekke i Medine od Dedždžala. O ovome govori nam hadis Enesa b. Malika, radijallahu anhu, da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Nema mjesta koje Dedždžal neće pregaziti i da neće ući u njega, osim Mekke i Medine. Nema ni jednog klanca u Mekki i Medini a da u njemu nisu meleki koji stražare. Dedždžal će doći do Es-Sebha. Potom će se Medina zatresti tri puta, uslijed čega će izbaciti sve nevjernike i licemjere.*"[87]

Melek zadužen za maternicu i formiranje fetusa. Enes, radijallahu anhu, pripovijeda da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, saopćio: "*Allah je opunomoćio za matericu meleka koji govori: 'O moj Gospodaru, kap! O moj Gospodaru, zakvačak! O moj Gospodaru, ugrušak.' A kada Allah htjedne stvoriti osobu, melek upita: 'O moj Gospodaru, muško ili žensko, nesretan ili sretan? Kakva je njegova opskrba? Kada će umrijeti?' Sve to zapiše se dok je dijete u stomaku svoje majke.*"[88] A drugi su hadisi precizirali dan kada dolazi melek u stomak majke i formira sluh, vid, kožu, meso, kosti i spol, zatim udahne dušu u njega radi promjene karaktera života. Ebu Zerr el-Giffari, radijallahu anhu, čuo je Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kako kaže: "*Kada prođe četrdeset i dvije noći, Uzvišeni Allah pošalje u stomak meleka koji formira sluh, vid, kožu, meso, kosti, potom kaže: 'O moj Gospodaru, muško ili žensko?' Tvoj Gospodar čini šta želi, a melek piše.*"[89]

Slavljeni Allah htio je da ljudi danas, prate ove faze, etape razvoja fetusa i da posmatraju njegovo stanje u maternici posredstvom specijalnih aparata. Ovaj časni hadis čudo je koje možemo vidjeti na slikama. Vidimo da oblik embriona (zametak)

87 Muslim, knjiga *O smutnjama.*

88 El-Buhari i Muslim.

89 Muslim, knjiga *O kaderu*, Ibn Hibban, 14/52, Bejheki, u djelu *Es-Sunenul-kubra*, 7/422

do kraja šeste sedmice, odnosno do četrdeset i druge noći, nije postao ljudski, nema sluh, vid, kosti, meso ili kožu. Kada nastupi sedma sedmica, tj. poslije četrdeset i druge noći, počinje se događati onako kako nam je hadis Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kazao. Tada spomenuti dijelovi tijela dolaze do izražaja. Za vrijeme Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bilo je nemoguće dokazati ovaj hadis. Kao što je detaljno objasnio Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, i otkrio nauku o evoluciji (razvoj) fetusa, da embrion u ovoj etapi, u kojoj dolazi melek, biva sposoban za oblikovanje.

Meleki zaduženi da čuvaju ljude. Pored ovih meleka zaštitnika, također postoje meleki koje je Allah obavezao da čuvaju pobožne ljude. Čuvaju ga od šejtana i džina, od zla i od nesreće. Kad ne bi bilo toga, kako bi čovjek mogao živjeti na Zemlji u kojoj je puno opasnosti: opasnih divljih zvijeri, grabežljivaca, krvoločnih insekata, štetočina itd. Uzvišeni Allah kaže: **"On vlada robovima Svojim i šalje vam čuvare..."**[90]; **"Uz svakog su od vas meleki, ispred njega i iza njega - po Allahovu naređenju nad njim bdiju. Allah neće izmijeniti jedan narod dok on sam sebe ne izmijeni."**[91]

Allahove riječi *muakkibat*, spomenute u ajetu, protumačio je rekavši da se odnose na meleke koji štite ljude, ispred i iza, i kada dođe kader (odredba) Allahova, oni, meleki odu od njega.[92] Mudžahid kaže: "Nema roba, a da nije s njim melek koji je zadužen da ga čuva kad spava i kad je budan, od džina, ljudi i šejtana, od njihovog zla. Kada oni čovjeku žele učiniti zlo, meleki koji su zadužni da čuvaju tog insana štite ga od njihovog zla, osim ako dođe Allahov kader (odredba), tada melek pušta da mu učine zlo, onako kako je određeno." Ebu Mudželled priča: "Neki je čovjek došao kod Alije, radijallahu anhu, dok je Alija

90 El-En'am, 61.

91 Er-Ra'd, 11.

92 Pogledaj: *Tefsirus-sahih*, 3/111.

klanjao i rekao mu: 'Budi oprezan! Zaista tvoj narod želi da te ubije.' Alija mu je odgovorio sljedeće: 'Uistinu su sa svakim čovjekom dva meleka koji ga čuvaju od onoga što nije određeno. A kada dođe kader, meleki se povuku, te se ispuni kader.'"[93]

Svakodnevno vidimo stvari koje potvrđuju postojanje kadera. Naprimjer, čovjek proživi rat, a ne desi mu se ništa, jer tako mu je propisano. Drugi čovjek u istom tom ratu pogine, jer je njemu tako suđeno. Ili pak preseli u sudaru vozila, padu aviona, potopu broda, poplavama ili u požaru. Poznat je Vjerovjesnikov, sallallahu alejhi ve sellem hadis: "*...i znaj da ono što te je promašilo, nije te moglo mimoići, a ono što te je mimoišlo, nije te moglo promašiti.*" To je kader.

Postoji vjerodostojan hadis u kojem nam Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pojašnjava kako da tražimo zaštitu od Allaha: "*Gospodaru moj, sačuvaj me od onoga što je ispred mene, i od onoga što je iza mene, i od onoga što je s moje desne strane, i od onog što je s moje lijeve strane, i od onoga što je iznad mene. Utječem se Tvojoj Uzvišenosti od zla što može doći ispod mene.*"[94] Pogledaj kolika je Allahova milost! Rekao je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem: "*Kada legneš u postelju, prouči Ajetul-kursi, pa će ti Svemilosni Allah dati čuvara i neće ti se približiti šejtan sve dok ne svane.*"[95] A čuvar je plemeniti melek.

Meleki koji bilježe djela. Allah je zadužio dva meleka za svakog čovjeka. Stalno su prisutni, jedan na desnoj, drugi na ljevoj strani, i nikada se ne odvajaju od čovjeka, ni za trenutak. Oni pišu sve što on govori i sve što radi. U časnom Kur'anu stoji: **"On ne izusti nijednu riječ, a da pored njega nije prisutan Onaj koji bdije."**[96] Također, rekao je Uzvišeni Allah: **"A nad**

93 *Tefsir Ibn Kesir*, 2/373

94 Ebu Davud, Ibn Madža, 2/332. Hakim i Zehebi smatraju ga vjerodostojnim.

95 El-Buhari, 4/487

96 Kaf, 18

vama bdiju čuvari, kod nas cijenjeni pisari, koji znaju ono što radite."[97]

Ebu Hurejra, radijallahu anhu, pripovijeda sljedeći Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: "*Milostivi kaže: 'Ako Moj rob naumi učiniti loše djelo pa ga ne učini, ne upišu mu ga. Ukoliko ga učni, upišu ga kao jedno loše djelo. Međutim, ako naumi učiniti dobro djelo, a ne učini ga, pišu mu jedno dobro djelo, a ako ga učini (to dobro djelo), pišu mu ga deseterostruko.*' "[98]

Dragi i poštovani čitaoče, uoči sljedeću Allahovu blagodat prema nama. Ebu Usama, radijallahu anhu, prenosi da je Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, kazao: "*Zaista melek na lijevoj strani, podigne pero šest sati od vremena u kojem musliman počini grijeh.*[99] *Pa ako se pokaje i zatraži oprost od Allaha, melek mu i ne upiše taj grijeh. A ako tako ne učini, onda mu melek upiše to loše djelo.*"[100]

Allah je učinio da svaki čovjek ima meleka pratioca koji mu naređuje dobro i želi mu dobro, ali i šejtana pratioca koji mu naređuje loše i potiče ga na to. Potvrdu za to imamo u hadisu koji prenosi Ebu Mesud, radijallahu anhu: "*Nema nijednog čovjeka, a da s njim nije pratioc između šejtana i meleka.*" Prisutni upitaše: "Allahov Poslaniče, imaš li i ti pratioce?!" "*Imam i ja*", odgovori im Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, "*ali meni je Allah pomogao pa je moj šejtan pratioc prihvatio islam, i naređuje mi samo dobro.*"[101] Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem, objasnio je vezu meleka s insanom, ali i vezu šejtana s insanom, kad je rekao: "*Zaista šejtan došaptava sinu Ademovom, a i melek došaptava. Što se tiče šejtanovog došaptavanje, ono je takvo da prijeti zlom i neistinom, a došaptavanje meleka obećava dobro*

97 El-Infitar, 10-12.

98 Muslim, knjiga *Iman*

99 Spominje se dvanaest sati, kako se prenosi u hadisu koji prenose Ebu Davud, Nesai i Hakim. Šejh Albani smatra ga vjerodostojnim. Pogledaj: *Sahihul-džami*, 2/136/819. To traje dan i noć, tj. dvadeset i četiri sata

100 Taberani, 8/185, Bejheki, u djelu *Šuabul-iman*, 5/391. Albani ga smatra dobrim. Pogledaj: *Sahihul-džami*, 1/42/2097

101 Muslim, Ibn Huzejma, 1/330, Ibn Hibban, 14/327, i Ahmed, 1/385.

i istinu. Pa, ko sanja nešto dobro, neka zna da je to od Allaha Milostivog, pa neka Mu zahvaljuje. A ko sanja nešto drugo, neka traži zaštitu od Allaha protiv šejtana prokletoga."[102] Pa je proučio ajet: **"Šejtan vas plaši nemaštinom i navraća vas da budete škrti, a Allah vam obećava oprost i nagradu Svoju: Allah je neizmjerno dobar i zna sve."**[103]

MELEK KOJI UZIMA DUŠE

Allah je odredio da melek uzima dušu čovjeku: **"Reci: 'Melek smrti, koji vam je zato određen, duše će vam uzeti, a poslije ćete se Gospodaru svome vratiti.'"**[104] Allah pomaže Meleku smrti u tom poslu. S tim u vezi rekao je Uzvišeni Allah: **"On vlada robovima Svojim i šalje vam čuvare, a kada nekome od vas smrt dođe, izaslanici Naši mu, bez oklijevanja, dušu uzmu."**[105]

Napomena: u predanjima se navodi da je Meleku smrti ime Azrail. Ovo se ime rasprostranilo po islamskim zemljama, takođe i kod nas u Bosni. Međutim, ovo se ime ne spominje niti u Kur'anu, niti u vjerodostojnim hadisima. Dovoljno je reći samo Melek smrti, i to je njegovo ime.[106]

U uzimanju duše, Meleku smrti pomažu meleki milosti i meleki kazne: **"On vlada robovima Svojim i šalje vam čuvare, a kada nekome od vas smrt dođe, izaslanici Naši mu, bez oklijevanja, dušu uzmu."**[107] Evo kako je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, opisao

102 Ibn Hibban, 3/278, Tirmizi, 5/219/2988, Ebu Ja'la, 8/417/4999, Bejheki, u djelima: *Es-Sunenul-kubra*, 6/302/11051, i Šuabul-iman, 4/120/4506. Tirmizi smatra da je ovaj hadis dobar. Naveo ga je i Taberani, 3/88.

103 El-Bekara, 268

104 Es-Sedžda, 11

105 El-En'am, 61.

106 *El-Bidaje ve-nihaja*, 1/50.

107 El-En'am, 61

Meleka smrti: "*Kada se robu približi rastanak s dunjalukom, siđu mu meleki čija su lica poput sunca, te sjedu ondje dokle dopire njegov pogled, zatim se pojavi Melek smrti i sjede kod njegove glave i kaže: 'O dobra dušo! Izađi k oprostu od Allaha i zadovoljstvu!' Ovako je stanje s vjernikom, ako Bog da. A kada se nevjerniku približi rastanak s dunjalukom, siđu mu meleki crna lica i donesu tkaninu od kostrijeti, te sjedu ondje dokle dopire njegov pogled, a zatim se pojavi Melek smrti, sjeda kod njegove glave i ukori ga: 'O dušo nevaljala! Izađi k ljutnji Allahovoj i srdžbi!'*"[108]

MELEK ČIJI JE ZADATAK DA OBRADUJE MUSLIMANA

Kad nastupi smrtni čas muslimanu, Allah mu pošalje meleke da ga obraduju Džennetom i sigurnošću od straha, od onoga šta mu se moglo ili trebalo desiti. Allah kaže: **"Onima koji govore: 'Naš je Gospodar Allah', pa poslije ostanu pri tome – dolaze meleki: 'Ne bojte se i ne žalostite se, i radujte se Džennetu, koji vam je obećan. Mi smo zaštitnici vaši u životu na ovome svijetu, a i na onom; u njemu ćete imati sve ono što duše vaše zažele, i što god zatražite – imat ćete, bit ćete počašćeni od Onoga Koji prašta i Koji je Milostiv.'"**[109]

Navedeni Beraov hadis prenesen je i u nešto drukčijoj formi: "*Kada vjernik napušta dunjaluk i stupa na ahiret, silaze mu meleki s neba, bijelih lica, kao da su njihova lica sunce, i nose kefine iz Dženneta, te sjedu ondje dokle dopire njegov pogled. Potom dolazi Melek smrti i sjeda kod njegove glave, te govori: 'O dušo dobra! Izađi k oprostu od Allaha i zadovoljstvu!' I duša izlazi kao što izlazi kap iz mješine za vodu, pa je preuzima melek*

108 Ahmed i Ebu Davud

109 Fussilet, 30-32.

i ne puštaje iz svojih ruku ni za treptaj oka. Tada dušu umotaju u džennetske kefine, a mirišu kao najljepši misk koji postoji na Zemlji."[110]

MELEKI KOJI KAŽNJAVAJU NEVJERNIKA

Kada se smrt približi nevjerniku, pokvarenjaku ili bludniku, Allah mu pošalje meleke grube, okrutne, jake i žestoke. Oni imaju jako grubu sklonost prema njegovoj duši, nemaju blagost i nježnost niti milosti. Poslušajmo šta nam o tome kaže Stvoritelj: **"A da ti je vidjeti nevjernike u smrtnim mukama, kada meleki budu ispružili ruke svoje prema njima: 'Spasite se ako možete! Od sada ćete neizdržljivom kaznom biti kažnjeni zato što ste na Allaha ono što nije istina iznosili i što ste se prema dokazima Njegovim oholo ponašali.'"**[111]

Također, objavio je sljedeće: **"A da si samo vidio kad su meleki nevjernicima duše uzimali i po licima ih njihovim i straga udarali: 'Iskusite patnju u ognju.'"**[112]

MELEKI KOJI ĆE SLUŽITI U DŽENNETU

Allah je iz Svoje neizmjerne milosti stvorio meleke koji će biti posluga stanovnicima Dženneta. Nad Džennetom bdije melek Ridvan, čuvar Dženneta i istovremeno glavni melek kada je o tome riječ. Allah kaže: **"I meleki će im ulaziti na vrata svaka..."**[113] **"Služiće ih vječno mlada posluga, da ih vidiš, pomislio bi da su biseri prosuti."**[114] Katada je govorio: "Svaki dženetlija imat će hiljade sluga koji će obavljati različite

---

110 Ahmed, Ebu Davud, Nesai, Ibn Madža i Hakim

111 El-En'am, 93.

112 El-Enfal, 50

113 Er-Ra'd, 23

114 Ed-Dehr, 19

poslove."[115]

MELEKI ZADUŽENI ZA DŽEHENNEM

Allah je stvorio meleke koji će kažnjavati džehenemlije. Nad Vatrom bdije Malik, čuvar Džehennema i glavni melek kada se o tome radi. Allah kaže: **"Oni će dozivati: 'O Malik! Neka Gospodar tvoj učini da umremo!' A On će reći: 'Vi ćete tu vječno ostati!'"**[116]

"U Sekar ću Ja njega baciti – a znaš li šta je Sekar? Ništa on neće poštedjeti, kože će crnim učiniti, nad njim su devetnaesterica – Mi smo čuvarima vatre meleke postavili i odredili broj njihov..."[117]

"O vi koji vjerujete, sebe i porodice svoje čuvajte od vatre čije će gorivo ljudi i kamenje biti, i o kojoj će se meleki strogi i snažni brinuti..."[118] Ibn Abbas, radijallahu anhu, protumačio je ovaj ajet na sljedeći način: "Čuvara Vatre ima devetnaest, razdaljina između ramena svakog ponaosob jeste godina, a snaga jednog od njih takva je da kada baci kamen propada kroz Džehennem sedamdeset hiljada godina."[119]

MELEKI MOLE ZA VJERNIKE, A PROKLINJU NEVJERNIKE

Postoje meleki koji mole za vjernike: **"Meleki koji drže Prijesto i oni koji su oko njega veličaju i hvale Gospodara svoga i vjeruju u Njega i mole se da budu oprošteni grijesi vjernicima: 'Gospodaru naš, Ti sve obuhvataš milošću i**

115 *Tefsir Ibn Kesir*, 3/584.

116 Ez-Zuhruf, 77.

117 El-Muddessir, 26-31.

118 Et-Tahrim, 6.

119 *Zadul-mesir*, 8/313.

znanjem; zato oprosti onima koji su se pokajali i koji slijede Tvoj put i sačuvaj ih patnje u vatri!'"[120] A postoje i meleki koji proklinju nevjernike: **"Oni koji ne vjeruju i koji kao nevjernici umru – zaslužuju, doista, prokletstvo Allahovo i meleka i svih ljudi."**[121] A pored toga, i Allah ih proklinje.

MELEKI KOJI ISPITUJU UMRLOG U KABURU

Ova bezgrešna Allahova stvorenja zadužena su za ispitivanja robova, bili oni vjernici ili nevjernici. Allahov Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *"Kada čovjek bude postavljen u kabur, zakopaju ga prijatelji i odlaze od njega, on zaista čuje topot njihovih koraka. I tada se pojave dva meleka koji ga posjede i upitaju: 'Šta si govorio za ovoga čovjeka?' Čovjek odgovori: 'Svjedočim da je on rob Allahov i Njegov poslanik.' Potom bude rečeno: 'Pogledaj svoje mjesto u vatri! Allah ga je zamjenio mjestom u Džennetu.' I čovjek vidi oba mjesta istovremeno. A što se tiče nevjernika ili munafika, on na to pitanje odgovori: 'Ne znam, govorio sam ono šta je govorio ostali svijet.' Njemu će se reći: 'Nisi znao i nisi slijedio!' Zatim će biti udaren između ušiju, u potiljak, čekićem od željeza, pa će zavrištati toliko da će ga čuti sva bića u njegovoj blizini, osim ljudi i džina."*[122] Također, rekao je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem: *"Kada musliman bude upitan u kaburu, posvjedočit će da nema božanstva osim Allah i da je Muhammed Allahov poslanik."*[123] Tada je Poslanik proučio ajet: **"Allah će vjernike postojanom riječju učvrstiti i na ovom i na onom svijetu, a nevjernike će u zabludi ostaviti; Allah radi šta hoće."**[124] Dakle, Allah učvršćuje one koji su vjerovali, kako u životu na ovome

120 El-Mu'min, 7.

121 El-Bekara, 161.

122 El-Buhari, knjiga *Dženaza*, i Muslim

123 Buhari, knjiga *Tefsir*, i Muslim

124 Ibrahim, 27.

svijetu, tako i na onome svijetu. Molimo Allaha Uzvišenog da nas učini od onih koji Ga iskreno, istinski obožavaju, onako kako je On zadovoljan, i da budemo od onih vjernika koje će Allah postojanom riječju učvrstiti i na ovom i na onom svijetu. Amin! Na kraju bih napomenuo da je ova tema jako opširna i da se o svemu ovom može daleko više reći. Ovo su samo kratke upute da vidimo kako meleki imaju širok obim djelovanja na Zemlji i na nebesima. A sam naslov ukazuje na kratkoću predmeta.

Hvala Allahu, Koji je pomogao Svoga nemoćnog rob u pisanju ovog skromnog djela. Molim Ga da ovo djelo primi i učini korisnim meni, mojim dobrim roditeljima, svima mrtvim i živima muslimanima. Molim Ga da mi oprosti eventualne propuste i greške koji su dio moje slabost i od prokletog šejtana su. Svaki hajr u njemu jeste od Uzvišenog. Zato Mu neizmjerna zahvala pripada!

Allaha Uzvišenoga molim da podari uspjeh meni i svim muslimanima, a On čuje i odaziva se. Allahu Uzvišeni, blagoslovi našeg poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, njegovu porodicu, njegove drugove i sve one koji ga slijede.

و اخر دعوانا(ان الحمدالله رب العالمين)

Posljednja naša dova glasi: **"Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova!"** (Junus, 10)

Refik Kuduzović, prof.

U ime Allaha, Milostivoga, Samilosnoga

Predgovor

Sva hvala pripada Allahu. Njega hvalimo, od Njega pomoć i uputu tražimo i za oprost naših grijeha Ga molimo. Allahu se utječemo od zla naših duša i od naših hrđavih djela. Onoga koga Allah na Pravi put uputi, niko ga neće u zabludu odvesti, a onaj koga On u zabludu (zbog grijeha njegovih) odvede, niko ga na Pravi put ne može uputiti. Svjedočim da nema boga osim Allaha, Jednoga i Jedinoga, Koji sudruga (suparnika) nema. I svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

Uistinu, čovjek ima mnoge potrebe i želje i svjestan je da mnoge od njih nije u stanju postići niti ostvariti. On je, također, okružen i raznoraznim nedaćama i problemima kojih se nije u stanju riješiti niti ih se osloboditi. Stoga čovjek pribjegava raznoraznim sredstvima i metodama uz pomoć kojih pokušava ostvariti svoje želje i planove, a istovremeno se i riješiti svojih problema i nedaća.

Ono čemu ljudi najčešće pribjegavaju u takvim situacijama, bez obzira žele li postići i ostvariti neku želju ili se riješiti nekog problema, jeste traženje da se mole za njih oni

u čiju su dobrotu uvjereni. Oni se strogo čuvaju toga da protiv njih ne mole oni za koje vjeruju da su bliski Allahu, tebareke ve teala, kako se time njihovi problemi ne bi još više uvećali, a želje i planovi postali još nedostižniji.

A dove (molitve) najčešće se primaju od Allahovih, azze ve dželle, meleka, jer oni nikada ne izgovore ništa što Allah, tebareke ve teala, nije dozvolio, niti učine bilo kakvo djelo osim s Njegovom zapoviješću, a niti i za koga mole osim za one s kojima je Allah, tebareke ve teala, zadovoljan. Allah, azze ve dželle, rekao je o njima sljedeće:

(وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادٌ مُكْرَمُونَ)(لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُم بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ)(يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَى وَهُم مِّنْ خَشْيَتِهِ مُشْفِقُونَ)

Oni govore: "Milostivi ima dijete!" Hvaljen neka je On! A meleki su samo robovi poštovani. Oni ne govore dok On ne odobri i postupaju onako kako On naredi. On zna šta su radili i šta će uraditi, i oni će se samo za onoga kojim On bude zadovoljan zauzimati, a oni su i sami, iz stahopoštovanja prema Njemu, brižni.[125] U ovom ajetu Allah, azze ve dželle, rekao je o melekima sljedeće: (لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ) ***Oni ne govore dok On ne odobri***. Vrsni učenjak Eš-Ševkani u svome tefsiru rekao je: "To znači da oni ne govore ništa dok On to ne kaže ili im naredi da kažu. Tako su ovaj ajet protumačili Ibn Kutejba i neki drugi."[126]

a) (وَهُم بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ) ***...i onako kako On naredi postupaju***. Poznati učenjak Ibn Hajjan el-Endelusi u svome je tefsiru rekao: "Kao što njihov govor slijedi Njegov, isto tako i njihova se djela zasnivaju na Njegovoj naredbi, pa rade samo ono što im je naređeno. I to je idealan primjer bespogovorne pokornosti i poslušnosti, te izvršenja Njegovih naredbi i zapovijesti."[127]

125 El-Enbija, 26-28.

126 *Fethul-Kadir*, 3/579. Pogledaj i *Tefsirul-Begavi*, 3/242, *Zadul-mesir*, 5/347, *Tefsirul-Kurtubi*, 11/281, *Tefsirul-Bejdavi*, 2/68, *Et-Tahriru vet-tenvir*, 17/51, i *Tefsirul-Kasimi*, 11/248.

127 *El-Bahrul-muhit*, 6/285. Pogledaj: *Tefsirul-Begavi*, 3/242, *Tefsirul-Kurtubi*, 11/282, *Tefsirul-Bejdavi*, 2/68, *Tefsirul-Kasimi*, 11/248.

U ovom ajetu postoji još jedna bitna i važna napomena, na koju je ukazao šejh Ibn Ašur. Naime, on je rekao: “To što je u ovom ajetu prvo rečeno (بِأَمْرِهِ) ***onako kako On naredi*** pa tek onda (يَعْمَلُونَ) ***postupaju*** ukazuje na činjenicu da meleki slijede samo Allahove naredbe i da mimo toga ništa drugo ne rade. Prema tome, kao što govore samo ono što On dopusti, isto tako rade samo ono što im On naredi.”[128]

b) (وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَى) ***i oni će se samo za onoga kojim On bude zadovoljan zauzimati***. Imam El-Kurtubi u svome je tefsiru naveo sljedeće: “Mudžahid je rekao: ‘To su svi oni kojima je Allah zadovoljan.’ Meleki će se zauzimati na Sudnjem danu, kao što stoji u Muslimovom *Sahihu* i drugim hadiskim zbirkama, ali i na ovom svijetu, također. Oni traže oprost za vjernike, kako nas o tome obavještava Objava, što ćemo pojasniti u nastavku ovoga teksta.”[129]

Jedan od jasnih pokazatelja vrijednosti dove (salavat meleka) koju meleki čine za vjernike jeste i slučaj kada je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve sellem, jeo kod Sa’da ibn Ubade, radijallahu teala anhu, pa je se obratio Allahu za Sa’da i njegovu porodicu, tražeći tri stvari, a od kojih je jedna i to da meleki čine dovu za njih. Imam Ebu Davud zabilježio je hadis od Enesa ibn Malika, radijallahu teala anhu, u kojem stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve sellem, došao kod Sa’da ibn Ubade, radijallahu teala anhu, pa ga je on poslužio hljebom i uljem. Nakon što je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve alihi ve sellem, jeo, izgovorio je dovu: *‘Postači kod vas post svoj prekidali (iftarili), hranu vam jeli samo dobri ljudi i meleki*[130] *na vas salavat donosili.* ’”[131]

128 *El-Tahriru vet-tenvir*, 17/52.

129 *Tefsirul-Kurtubi*, 11/281. Pogledati: *El-Bahrul-muhit*, 6/285, *Ruhul-meani*, 17/33, u kojem stoji: "Njihov šefaat (zagovorništvo) jeste njihovo traženje oprosta za vjernike, a ono će biti, kako stoji u vjerodostojnim predanjima, i na ovom i na onom svijetu."

130 **I meleki na vas salavat donosili**, znači: *i meleki vam činili dovu*. Vidjeti: *Avnul-mabud*, 10/238.

131 *Sunenu Ebi Davud*, knjiga *Ishrana*, poglavlje *Dova koja se upućuje za domaćina nakon što se hrana pojede*, broj hadisa: 3848, 10/237-238. Hafiz El-Munziri sustegnuo se od ocjene ovog hadisa. Pogledati: *Avnul-mabud*, 10/238. Šejh El-Albani ocijenio ga

Pa, ako je status meleka kod Allaha, tebareke ve teala, tako visok, ima li iko pametan a da mu nije stalo da meleki donose salavat na njega, i da mu čine dovu? Ima li iko razuman ko se ne nastoji udaljiti od onih koje meleki proklinju i čine dovu protiv njih?

U Kur'anu i sunnetu spomenuti su sretni ljudi, na koje meleki donose salavat i za njih čine dovu, kao što su spomenuti i oni nesretni, koje meleki proklinju i čine dovu protiv njih. Nastojeći da vam predstavimo i jedne i druge i da braću muslimane upoznamo s obje spomenute kategorije ljudi, zamolio sam svoga Gospodara, azze ve dželle, da mi pomogne i nadahne me u pripremi ovih nekoliko skromnih stranica, moleći Njega, Živog i Vječnog, da nas sve skupa učini od onih na koje će meleki donositi salavat i za koje će činiti dove, a da nas što više udalji od onih koje meleki proklinju i protiv kojih čine dovu. Uistinu je On Onaj Koji sve čuje i Koji se odaziva na molbu.

POJAŠNJENJE ZNAČENJA NA KOJA UKAZUJU POJEDINI IZRAZI

Smatram da je, prije nego što počnemo govoriti detaljno o ovoj temi, neophodno pojasniti šta se podrazumijeva pod izrazima *Allahov salavat*, *salavat meleka*, *Allahovo proklinjanje*, *proklinjanje meleka.*

Kada je riječ o izrazu *Allahov salavat* (na ljude), učenjaci su naveli nekoliko značenja, i to:

1. Allahova pohvala i hvaljenje Njegovih robova pred melekima; ovo značenje je spomenuo Ebul-Alija, a temelji ga na sljedećem hadisu: "*Allahov salavat jeste Njegova pohvala*

je vjerodostojnim. Pogledati: *Sahihu Suneni Ebi Davud*, 2/730. Imam Ibn Madža zabilježio je sličan hadis. Pogledati: *Sunenu Ibn Madža*, knjiga *O postu*, poglavlje *Nagrada koja slijedi onome koji nahrani postača*, hadis br. 751, 1/320.

određenog čovjeka pred melekima"[132];

2. čišćenje Njegovih robova; Imam Er-Ragib el-Asfehani rekao je: "Allahov salavat na muslimane jeste zapravo njihovo čišćenje od grijeha"[133];

3. Allahova milost prema Njegovim robovima; imam Ebu Ubejd el-Kasim ibn Sellam el-Herevi rekao je: "Salavat ima značenje Allahove milosti"[134];

4. počast (poštovanje) od Allaha, tebareke ve teala;

5. blagoslov (bereket) od Allaha, tebareke ve teala.

Hafiz Ibnul-Dževzi rekao je: "Glede Allahovog salavata na ljude postoji pet mišljenja", nakon čega je spomenuo prva tri mišljenja i dodao: "Četvrto mišljenje jeste da salavat znači počast, što veli Sufjan, a peto je da salavat ima značenje blagoslova, što je Ebu Ubejdino mišljenje."[135]

A o izrazu *salavat meleka*, tj. na Allahove robove (ljude i džine), hafiz Ibnul-Dževzi veli: "S tim u vezi postoje dva mišljenja: prvo, to je dova meleka za ljude i džine, kako je rekao Ebul-Alija;[136] i, drugo, to je istigfar (traženje oprosta) meleka za njih, kako je rekao Mukatil."[137]

Imam Er-Ragib el-Asfehani uskladio je ova dva mišljenja na sljedeći način: "Salavat meleka jest dova i istigfar (traženje oprosta), isto kao i salavat ljudi."[138]

U vezi s izrazima *Allahovo proklinjanje* i *proklinjanje meleka*, imam Er-Ragib el-Asfehani rekao je: "Proklinjanje je protjerivanje i udaljavanje na put srdžbe, a to će biti kazna od

132 *Sahihul-Buhari*, knjiga *Tefsir*, poglavlje ***Zaista Allah i Njegovi meleki donose salavat na Vjerovjesnika***, 8/532

133 *El-Mufredatu fi garibil-Kur'ani*, str. 285.

134 *Garibul-hadis*, 1/180. Pogledati: *Šerhu Et-Tajjibi*, 2/167, gdje stoji: "Allahov salavat je milost."

135 *Zadul-mesir*, 6/398.

136 *Sahihul-Buhari*, knjiga *Tefsir*, poglavlje ***Zaista Allah i Njegovi meleki donose salavat na Vjerovjesnika***, 8/532.

137 *Zadul-mesir*, 6/398.

138 *El-Mufredatu fi garibil-Kur'ani*, str. 285

Allaha, tebareke ve teala, na Sudnjem danu, a na ovom svijetu to je prekid Njegove milosti i upute (nadahnuća). A proklinjanje meleka jest prizivanje prokletstva na nekoga, tj. upućivanje dove Allahu protiv nekoga."[139]

Imam Ibnul-Esir zapisao je: "U osnovi, Allahovo prokletstvo znači protjerivanje i udaljavanje, a ljudsko prokletstvo znači psovanje, vrijeđanje i dovu protiv nekoga."[140]

U ovoj ćemo studiji dakle govoriti o dvije kategorije ljudi:

1. onima na koje meleki donose salavat i uče dovu za njih;

2. onima koje meleki proklinju i uče dovu protiv njih.

STVARI O KOJIMA SAM VODIO RAČUNA TOKOM OVOG ISTRAŽIVANJA

U ovom naučnom radu vodio sam računa o sljedećim stvarima:

1. osnovni izvori ove studije jesu Kur'an i sunnet Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem;

2. hadise sam prenio iz izvornikâ, a nastojao sam i pojasniti mišljenja i ocjene učenjaka u vezi s određenim hadisima, naravno osim hadisa koje sam prenio iz dva *Sahiha*, jer se cijeli ummet saglasio da su vjerodostojni svi hadisi koje se nalaze u ove dvije hadiske zbirke;[141]

3. glede argumentacije kur'anskim ajetima i hadisima koristio sam se i nekim tefsirima (komentarima Kur'ana)

139 Ibid, str. 451

140 *En-Nihajetu fi garibil-hadisi vel-eseri*, 4/255. Pogledati: *Tuhfetul-erib bima fil-Kur'ani minel-garib*, str. 277, i *Tefsirul-Kurtubi*, 2/25-26.

141 Pogledati: Predgovor *Komentara Muslimovoga Sahiha* , imama En-Nevevija, str. 14, *Nuzhetun-nezar fi tevdihi nuhbetil-fikr*, str. 29.

kao i komentarima hadisa (Allah ih sve nagradio najboljom nagradom);

4. shodno onome koliko mi je Allah, subhanehu ve teala, olakšao i omogućio, spomenuo sam za koga se sve meleki mole i na koga donose salavat, kao i koga proklinju i protiv koga uče dovu. I nikako ne tvrdim, a svakako i nemam pravo na takvu tvrdnju, da sam iscrpno pobrojao sve pripadnike jedne ili druge kategorije; a Allahu se utječem od toga da budem neznalica i neupućen;

5. naveo sam neke tekstove i stavove pojedinih učenjaka iz uzoritih generacija ovoga ummeta kako bi to bilo podstrek za činjenje onih djela na čije počinitelje meleki donose salavat i za njih uče dovu, a i da bi time, u isto vrijeme, odvratio od onih nevaljalih djela čije počinitelje meleki proklinju i protiv njih uče dovu;

6. pojasnio sam manje jasne i rijetke pojmove koji se nalaze u tekstu ove studije, želeći da korist od nje bude što veća i kompletnija;

7. na kraju sam naveo detaljne informacije o izvorima i literaturi koju sam koristio tokom istraživanja i pisanja studije kako bih na taj način olakšao svakome onome koji želi konsultirati bilo koji izvor.

Ovu sam studiju podijelio na dva poglavlja i pogovor, a u njemu sam spomenuo zaključke ovog istraživačkog rada.

ZAHVALA

Neka je hvala Allahu, Sveznajućem, Koji posjeduje svu mudrost, Koji je nadahnuo jednoga nemoćnog roba da napiše ovu studiju. Zahvaljujem se i svojim plemenitim roditeljima, koji su uložili mnogo truda i posvetili veliku pažnju mom

odgoju. Zahvaljujem im zbog toga što su uložili sve moguće potencijale kako bi u mom srcu usadili ljubavi prema ovoj vjeri. Molim Allaha, tebareke ve teala, da im bude milostiv

(رَّبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا)

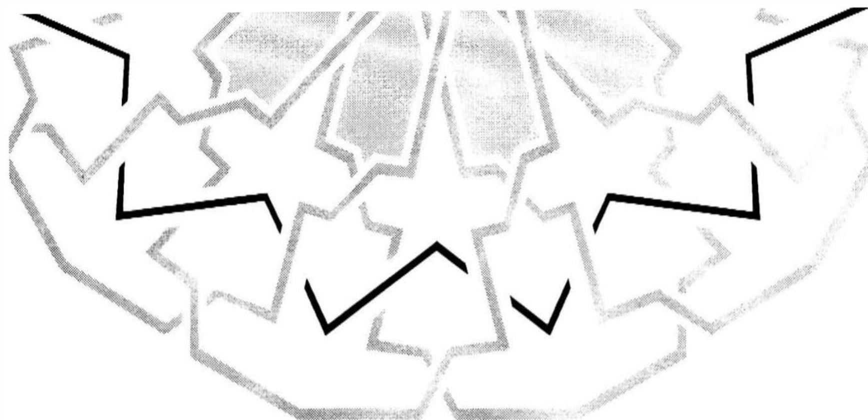
Gospodaru moj, smiluj im se, oni su mene, kad sam bio dijete, njegovali!

Zahvaljujem se cijenjenoj i uglednoj braći: prof. dr. Zejdu ibn Abdulkerimu ez-Zejdu i prof. dr. Sejjidu Muhammedu Sadatiju eš-Šenkitiju, zbog njihove nesebične pomoći tokom ovog mog istraživačkog rada.

Također se zahvaljujem i svima koji rade u *Kooperativnom uredu za misionarstvo i upućivanje*, u odjelu za islamske manjine, u Bathi u Rijadu, a koji djeluje pod okriljem *Ministarstva za islamska pitanja, vakufe, davet i upućivanje*, s obzirom na to da ova studije potiče od predavanja održanih u sali ovog ureda.

Zahvaljujem se voljenim sinovima hafizu Hammadu Ilahiju i hafizu Sedždžadu Ilahiju, kao i kćerkama, koji su mi mnogo pomogli tokom pisanja i finalizacije ove studije. Zahvaljujem se i svojoj supruzi i ostaloj djeci zbog velikog razumijevanja koje su pokazali prema meni tokom mojih aktivnosti vezanih za ovu studiju. Molim Gospodara, Živoga i Vječnoga, da ih sve nagradi najljepšom nagradom na oba svijeta, a On, uistinu, sve čuje i uslišava molbe. Molim Allaha, Živoga i Vječnoga, da ovaj moj posao i trud učini iskrenim, urađenim u Njegovo ime, i da ga učini blagoslovljenim i korisnim za islam i muslimane. On je, uistinu, Darežljivi i Pleminiti.

Neka je Allahov, tebareke ve teala, salavat i milost na Njegovog vjerovjesnika Muhammeda, na njegovu porodicu, ashabe i sve njegove sljedbenike. Neka ih Allah blagoslovi i smiluje im se.

Prvo poglavlje

ZA KOGA MELEKI MOLE

Prvo poglavlje

ZA KOGA MELEKI MOLE

Uvod

Neki su ljudi zaista sretni, za njih mole meleki i za njih čine dovu. Allah, subhanehu ve teala, i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obavijestili su nas o kategorijama tih ljudi, i to:

1. onaj koji zaspi čist;

2. onaj koji čeka namaz pod abdestom;

3. onaj koji obavi namaz u prednjim safovima;

4. onaj koji obavi namaz na desnoj strani safa;

5. onaj koji spoji prekinuti saf;

6. onaj koji već bude u namazu koji se klanja u džematu kad meleki budu izgovorili "amin" nakon što imam prouči fatihu,

7. onaj koji nakon obavljenog namaza ostane na mjestu gdje je obavio namaz;

8. onaj koji obavlja sabah i ikindija-namaz u džematu;

9. onaj koji donese salavat na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem;

10. onaj za koga drugi musliman zamoli Allaha, dž.š., u njegovom odsustvu; i onaj koji zamoli Allaha za svoga brata u odsustvu;

11. onaj koji udijeli na Allahovom putu;

12. onaj koji sehuri;

13. onaj u čijem se prisustvu jede dok on posti;

14. onaj koji obiđe bolesnika;

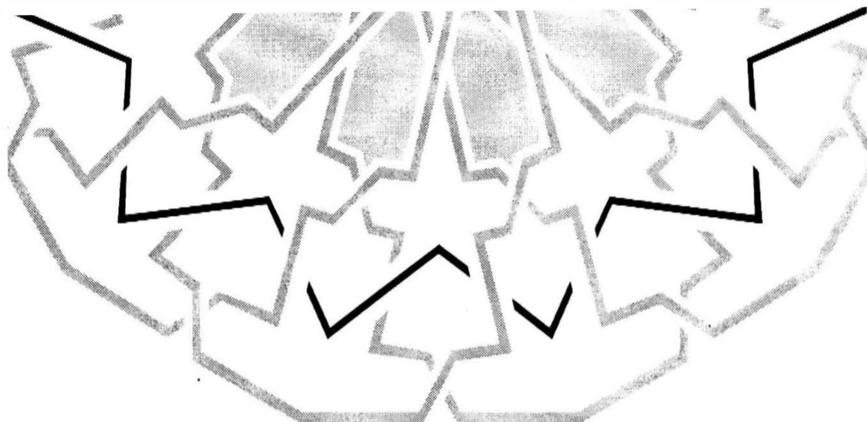
15. onaj koji govori lijepe stvari u posjeti bolesniku ili na dženazi;

16. onaj koji poučava svijet dobrim i korisnim stvarima;

17. onaj koji povjeruje, pokaje se za grijehe i slijedi Allahov, subhanehu ve teala, put, kao i svi njihovi dobri preci, supružnici i potomci;

18. prvak vjerovjesnikâ poslanikâ, naš plemeniti Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem.

Uz Allahovu pomoć, detaljno ću govoriti o svakoj spomenutoj kategoriji, osim o dvije kategorije – onaj za koga drugi musliman zamoli Allaha, dž.š., u njegovom odsustvu i onaj koji zamoli Allaha, dž.š., za svoga brata u odsustvu: o njima ću govoriti u jednom odjeljku, tim prije jer su te dvije kategorije spomenute u jednom, istom hadisu.

ONAJ KOJI ZASPI ČIST

1. ONAJ KOJI ZASPI ČIST

Jedan od sretnih ljudi, za čiji oprost grijeha meleki mole, jeste i osoba koja zaspi čista. O tome govore sljedeći hadisi:

a) imam Et-Taberani bilježi od Ibn Abbasa, radijallahu anhuma, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Čistite (perite) svoja tijela, Allah vas očistio! Zaista, nijedan čovjek ne zaspi čist a da uz njega ne bude melek, i neće se nijednom okrenuti (pomjeriti) tokom noći a da taj melek ne zamoli: 'Allahu moj, oprosti Svome robu, on je zaspao čist'"*[142];

b) imam Ibn Hibban bilježi od Ibn Omera, radijallahu anhuma, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *'Ko zaspi čist, uz njega bude melek, i taj se čovjek neće probuditi a da melek ne zamoli: 'Allahu moj, oprosti ovome Svome robu, on je zaspao čist.'"*[143]

Imam Ibn Hibban naslovio je poglavlje *Meleki traže oprost za onoga koji zaspi čist*. Navedeni hadisi ukazuju na vrijednosti onog čovjeka koji zaspi čast, a one se ogledaju u sljedećem:

1. uz takvog čovjeka svu noć bdije melek, a divan je on drug i divno društvo! I da ne postoji nijedna druga vrijednost spavanja u čistom stanju osim ove, bilo bi sasvim dovoljno;

2. za oprost njegovih grijeha moli melek koji je od Allaha, subhanehu ve teala, određen i opunomoćen za to, kada god se čovjek pokrene (pomjeri) i kada se probudi.

Allahu ekber! Kako je samo lahko učiniti ovo djelo, a kako je samo veličanstvena nagrada za njega!

I to nije sve. U vezi s onim koji zaspi čist, imam Ahmed ibn Hanbel i Ebu Davud bilježe od Muaza ibn Džebela, radijallahu

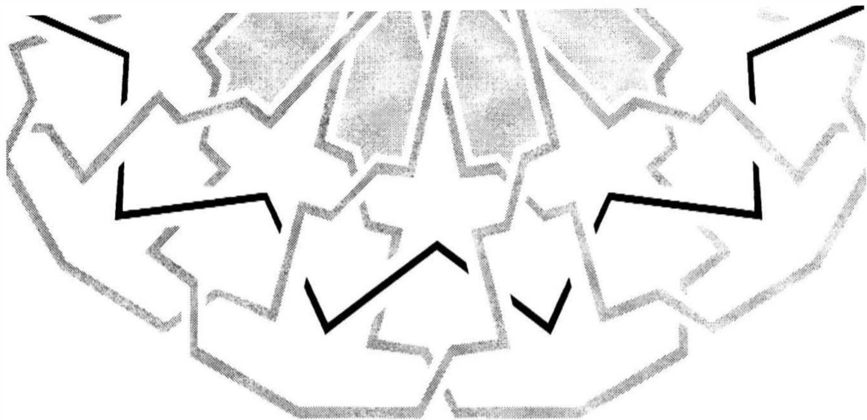
142 Preneseno iz prethodnog izvora, 1/408, 409. Hafiz El-Munziri kaže: "Et-Taberani je ovo predanje zabilježio s dobrim senedom i uvrstio ga u djelo *El-Evsat*." I hafiz Ibn Hadžer je, također, ovaj sened ocijenio dobrim. Pogledati: *Fethul-Bari*, 11/109.

143 *El-Ihsan fi takribi sahihi Ibni Hibban*, knjiga *Čistoća*, poglavlje *Farz je uzeti abdest*, broj hadisa: 1051, 3/328, 329. Šejh El-Albani ocijenio ga je vjerodostojnim. Pogledati: *Et-Tergibu vet-terhib*, 1/317, i *Silsiletul-ehadisi-sahiha*, 2/89-92.

anhu, da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Nijedan musliman neće zaspati čist, proučivši zikr prije toga, pa se noću probudi i zatraži kakvo ovosvjetsko ili onosvjetsko dobro od Allaha, a da mu Allah to neće dati.*"[144]

Iz ovoga hadisa zaključujemo da je spavanje u čistom stanju jedan od uzroka prihvatanja dove. Naš Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, koji je govorio na osnovu Objave, a ne po svom nahođenju, obavijestio nas je da će onaj koji zaspi čist, nakon što prouči zikr, dobiti ono što zatražio od Allaha. Allahu, učini nas jednima od onih čije dove uslišavaš!

144 *El-Musned*, 5/235, *Sunenu Ebu Davud*, knjiga *Edeb*, poglavlje *O spavanju u čistom stanju*, broj hadisa. 5032, 13/262, i ovo je njegova verzija. Šejh El-Albani ocijenio ga je vjerodostojnim. Pogledati: *Sahihu Suneni Ebi Davud*, 3/951

ONAJ KOJI ČEKA NAMAZ POD ABDESTOM

2. ONAJ KOJI ČEKA NAMAZ POD ABDESTOM

Imam Muslim bilježi od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Kada neko od vas sjedne čekajući namaz u džamiji, broji mu se da je u namazu sve dok je pod abdestom, a meleki se mole za njega: 'Allahu, oprosti mu! Allahu, smiluj mu se!'"*[145]

Imam Ibn Huzejma je u svome *Sahihu* zabilježio hadis sličan ovome, i naslovio je poglavlje *Vrijednost sjedenja u mesdžidu radi namaza.* Tu je naveo da meleki na takvog čovjeka donose salavat i za njega čine dovu pod uvjetom da nikome ne smeta i da ne izgubi abdest.[146] To mu se još broji kao da je u namazu.

Dobri ljudi iz prvih generacija nastojali su prakticirati ovo vrijedno djelo, a i danas postoje ljudi koji ga prakticiraju. Imam Ibnul-Mubarek zabilježio je sljedeću izjavu Ataa ibn es-Saiba: "Došli smo kod Ebu Abdurrahmana es-Sulemija (Abdullah ibn Hubejb), dok je boravio u džamiji, pa mu rekosmo: 'Mogao si leći u postelju, ona je mekša (udobnija)!'"

On odgovori: "Jedan mi je čovjek ispričao da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *'Čovjek je u namazu sve dok u džamiji čeka namaz.'*"[147]

I Ebu Abdurrahman es-Sulemi dodade: "Zato bih volio umrijeti u džamiji."[148]

Osim toga, postoji i jedna druga, jako vrijedna stvar koju onaj koji sjedi čekajući namaz može vrlo lahko postići. Naime, Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obavijestio nas je da se dova upućena Allahu između ezana i ikameta ne odbija. Ahmed, Ibn Huzejma, Ibn Hibban i Dijauddin el-Makdisi

---

145 *Sahihu Muslim*, knjiga *Džamije i mjesta obavljanja namaza*, poglavlje *Vrijednost namaza u džematu i čekanja namaza*, hadis br. 276, 1/460.

146 *Sahihu Ibn Huzejma*, knjiga *Imamet (predvodništvo) u namazu*, 2/379.

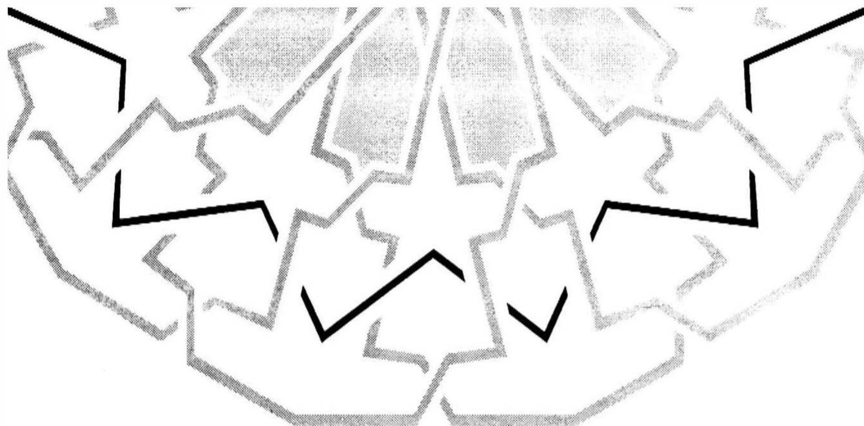
147 *Kitabuz-zuhd*, poglavlje *Vrijednost odlaska na namaz, sjedenja u džamiji i dr.*, broj predanja: 420, str. 141, 142

148 *Et-Tabekatul-kubra*, 6/174-175.

zabilježili su da je Enes, radijallahu anhu, prenio sljedeći Poslanikov, sallallahu alejhi ve sellem, hadis: *"Dova između ezana i ikameta ne odbija se, pa upućujte dove Allahu!'"*[149]

Imam Ibn Huzejma naslovio je poglavlje *Pohvalno je učiti dovu između ezana i ikameta, jer se dova upućena u tom periodu, po svemu sudeći, ne odbija.*

149 *El-Musned*, broj hadisa: 13668, 21/247, i ovo je njegova verzija, *Sahihu Ibn Huzejme*, knjiga Namaz, broj hadisa: 427, 1/222, *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, knjiga *Namaz*, poglavlje *Ezan*, broj hadisa: 1696, 4/593, 594, *El-Ehadisul-muhtare*, broj hadisa: 1562, 4/392, 393. Šejh Šuajb el-Arnaut i neki drugi u opaskama na *El-Musned*, 21/247, rekli su: "Sened hadisa je vjerodostojan."

ONAJ KOJI OBAVI NAMAZ U PREDNJIM SAFOVIMA

3. ONAJ KOJI OBAVI NAMAZ U PREDNJIM SAFOVIMA

Dokaz da meleki donose slavat na onoga koji klanja namaz u prvom safu jeste hadis koji bilježi imam Ibn Hibban u svome *Sahihu* od Beraa ibn Malika, radijallahu anhu, u kojem kaže: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govorio je: '*Uistinu Allah i Njegovi meleki donose salavat na prvi saf.*'"[150]

Alija el-Kari kaže da ovaj hadis znači: "Allah na njih spušta Svoju milost, a meleki čine dovu za njih da im Allah podari nadahnuće i druga dobra."[151]

Rukovođen ovim hadisom, imam Ibn Hibban naslovio je poglavlje *Spominje se Allahov, tebareke ve teala, oprost uz molbu meleka za oprost grijeha onih koji klanjaju u prvom safu.*[152]

Dokaz da meleki, pored prvog safa, donose salavat i na drugi saf jeste hadis koji bilježi imam Ahmed od Ebu Umame, radijallahu anhu, a u kojem stoji da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: '*Uistinu Allah i Njegovi meleki donose salavat na prvi saf.*' 'I na drugi saf, Allahov Poslaniče?!' rekoše prisutni. On reče: '*I na drugi saf.*'"[153]

Ovaj hadis nesumnjivo ukazuje da Allah i Njegovi meleki donose salavat i na drugi saf. Mada treba napomenuti da je prvi saf vredniji od drugog jer je plemeniti Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, dva puta ponovio da Allah i meleki donose salavate na prvi saf. Prema tome, sama činjenica da je to ponovio dva puta,

150 *El-Ihsanu fi takribi Sahihi Ibn Hibban*, knjiga *Namaz*, poglavlje *Kako naklanjati propušteno kada se klanja za imamom*, 5/530-531. Šejh Šuajb el-Arnaut o ovome je hadisu rekao: "Sened mu je vjerodostojan, a svi su prenosioci po kriterijima vjerodostojnog hadisa, osim Abdurrahmana ibn Avsedže, mada je i on pouzdan. Od njega su prenosili hadise svi autori *Sunena*." (El-Ihsan, 5/531).

151 *Merkatul-mefatih*, 3/178.

152 *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 5/530.

153 *El-Musned*, 5/262, a ovo je samo dio hadisa. Hafiz El-Munziri veli: "Ovaj je hadis zabilježio imam Ahmed, sa senedom koji nije problematičan, kao i Et-Taberani i neki drugi muhadisi", *Et-Tergibu vet-terhib*, 1/318. Hafiz El-Hejsemi rekao je: "Bilježe ga Ahmed i Et-Taberani, u djelu *El-Kebir*, a svi su prenosioci povjerljivi", *Medžmeuz-zevaid*, 2/91. Šejh El-Albani ocijenio ga je dobrim. Pogledati: *Sahihut-tergibi vet-terhib*, 1/269.

kako kaže šejh Ahmed ibn Abdurrahman el-Benna, dodatno govori o vrijednosti prvog safa, te da je on dva puta vredniji od drugog. Zbog toga, neka svako ko propusti prvi saf i prispije u drugi računa da je dosta propustio i sebi uskratio veliko dobro.[154]

Da meleki donose salavat na prednje safove, također je dokaz hadis koji bilježe imami Ebu Davud i Ibn Huzejma od Beraa ibn Aziba, radijallahu anhuma, u kojem kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Uistinu Allah, azze ve dželle, i Njegovi meleki donose salavat na prednje safove.*"[155]

Imam Ibn Huzejma je u svome *Sahihu* naslovio *Poglavlje u kojem se spominje da Gospodar i Njegovi meleki donose salavat na prednje safove*.[156]

U predanju koje bilježi imam En-Nesai stoji: "*Uistinu Allah i Njegovi meleki donose salavat na prednje safove.*"[157]

Tu je i sljedeći hadis: "*Kada bi ljudi znali kolika je vrijednost ezana i prvoga safa, a da drukčije ne mogu doći do toga osim da bacaju kocku, učinili bi to.*"[158]

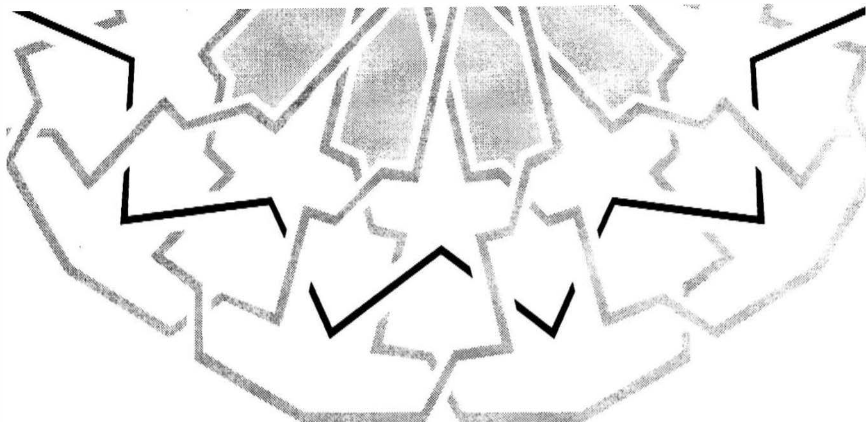
154 Pogledati: *Bulugul-emani min esraril-fethir-rebbani*, 5/320. Alija el-Kari rekao je: "Ponavljanje je potvrđivanje i isticanje prednosti prvog safa", *Merkatul-mefatih*, 3/178.

155 *Sunenu Ebi Davud*, 2/257, poglavlje *Poravnavanje safova*, dio hadisa br. 660. *Sahihu Ibn Huzejma*, 3/26, knjiga *Imamet u namazu*, dio hadisa br. 1557. Imam En-Nevevi je ocijenio sened ovoga hadisa kao hasen. Pogledati: *Rijadus-salihin*, str. 446, a šejh El-Albani ga je ocijenio vjerodostojnim. Pogledati: *Sahihu Suneni Ebi Davud*, 1/130.

156 *Sahihu Ibn Huzejma*, 3/26.

157 *Sunenu En-Nesai*, knjiga: *Imamet*, i kako će imam poravnavati safove, 2/90. Šejh El-Albani ga je ocijenio vjerodostojnim. Pogledati: *Sahihu Suneni En-Nesai*, 1/175.

158 *Sahihul-Buhari*, knjiga *Ezan*.

MELEKI MOLE ZA DESNU STRANU SAFOVA

4. MELEKI MOLE ZA DESNU STRANU SAFOVA

Dokaz za to jeste predanje koje bilježe imami Ebu Davud, Ibn Madža i Ibn Hibban od Aiše, radijallahu anha, koja kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Uistinu Allah i Njegovi meleki donose salavat na desnu stranu safova.*"[159]

Imam Ibn Madža naslovio je *Poglavlje o vrijednosti desne strane safa.*[160]

A imam Ibn Hibban naslovio je *Spomen Allahovog oprosta i molbe meleka za oprost grijeha za onoga koji klanja na desnoj strani safa.*[161]

Ashabi, radijallahu anhum, uporno su nastojali biti s desne strane Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada god bi klanjali za njim. Imam Muslim bilježi od Berraa, radijallahu anhu, da je rekao: "*Kada god bismo klanjali za Allahovim Poslanikom, sallallahu alejhi ve sellem, nastojali bismo mu biti s desne strane kako bi se najprije prema nama okrenuo licem.*[162]

Imam En-Nevevi kaže: "Sunnet je biti s desne strane imama."[163]

Alija el-Kari prenosi od šejha Ibnul-Melika da je rekao: "Ovo je dokaz vrijednosti desne strane safova."[164]

---

159 *Sunenu Ebi Davud*, 2/263, poglavlje *Gdje je najbolje stati u saf za imamom, i pokuđenost zaostajanja*, broj hadisa: 672, *Sunenu Ibn Madža*, 1/181, poglavlja *Obavljanje namaza i sunneta u njemu*, broj hadisa: 991, *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 5/533-534, knjiga *Namaz*, poglavlje *Stroga obaveznost slijeđenja imama*, broj hadisa: 2160. Hafiz El-Munziri kaže za ovaj hadis: "Zabilježili su ga Ebu Davud i Ibn Madža s hasen senedom." Vidjeti: *Et-Tergibu vet-terhib*, 1/320. I hafiz Ibn Hadžer je sened ovoga hadisa ocijenio dobrim. Pogledati: *Fethul-Bari*, 2/213.

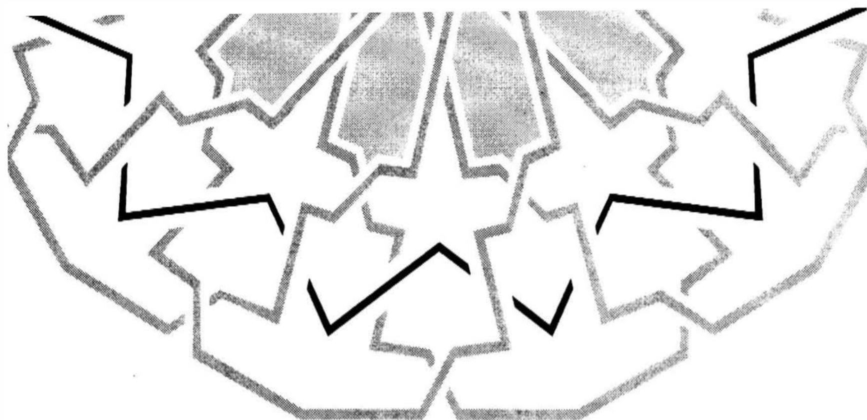
160 *Sunenu Ibn Madža*, 1/180, poglavlja *Obavljanje namaza i sunneta u njemu*.

161 *El-Ihsanu fi takribi* sahihi Ibn Hibban, 5/533, knjiga *Namaz*, poglavlje *Stroga obaveznost slijeđenja imama*.

162 *Sahihu Muslim*, 1/492, knjiga *Namaz putnika i skraćivanje namaza*, broj predanja: 62 i 709.

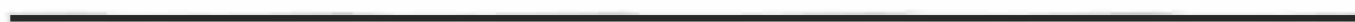
163 Prethodni izvor, 1/492.

164 *Merkatul-mefatih*, 3/176, a pogledati također i *Avnul-mabud*, 2/263.

MELEKI MOLE ZA ONE KOJI SPAJAJU (upotpunjavaju) SAFOVE

5. MELEKI MOLE ZA ONE KOJI SPAJAJU (upotpunjavaju) SAFOVE

U daljem ćemo tekstu navesti dokaze koji na to ukazuju.

a) Imam Ahmed, Ibn Madža, Ibn Huzejma, Ibn Hibban i El-Hakim bilježe od Aiše, radijallahu anha, da je rekla: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *'Uistinu Allah, azze ve dželle, i Njegovi meleki, alejhimusselam, donose salavat na one koji spajaju i upotpunjavaju safove.'*"[165]

Imam Ibn Huzejma naslovio je *Poglavlje o spomenu salavata koji Gospodar i Njegovi meleki donose na onoga koji upotpunjava safove.*[166]

A imam Ibn Hibban naslovio je poglavlje *Spomen Allahovog, azze ve dželle, oprosta i molbe meleka za oprost grijeha za one koji upotpunjavaju nepotpune safove.*[167]

b) Imam Ibn Huzejma bilježi od El-Berra ibn Aziba, radijallahu anhuma, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, poravnavao je safove od kraja do kraja prolazeći kroz njih i dodirujući nam ramena ili prsa. Govorio je: *'Nemojte se razilaziti, pa da vam se srca raziđu!'* I govorio je: *'Uistinu Allah i Njegovi meleki donose salavat na one koji upotpunjavaju prve safove.'*"[168]

---

165 *El-Musned*, 6/67, *Sunenu Ibn Madža*, 1/179, poglavlje: *Uspostavljanje (formiranje) safova*, dio hadisa pod brojem: 981, *Sahihu Ibn Huzejma*, 3/23, knjiga *Imamet (predvodništvo) u namazu*, *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 5/536, knjiga *Namaz*, poglavlje *Stroga obaveznost slijeđenja imama*, broj hadisa: 2163, *El-Mustedrek*, 1/214, knjiga *Namaz*. Imam El-Hakim je u vezi s ovim hadisom rekao: "Ovaj je hadis vjerodostojan po Muslimovim kriterijima, ali ga El-Buhari i Muslim nisu zabilježili". (prethodni izvor, 1/214); hafiz Ez-Zehebi prihvatio je njegovo mišljenje. Pogledati: *Et-Telhis*, 1/214. Šejh El-Albani ocijenio ga je vjerodostojnim. Pogledati: *Sahihut-tergibi vet-terhib*, 1/272.

166 *Sahihu Ibn Huzejma*, 3/23.

167 *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 5/536.

168 *Sahihu Ibn Huzejma*, 3/26, knjiga *Imamet (predvodništvo) u namazu*. Šejh El-Albani ocijenio ga je vjerodostojnim. Pogledati: *Sahihut-tergibi vet-terhib*, 1/272.

Ashabi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, bili su jako ustrajni u upotpunjavanju safova. Naime, imam El-Buhari bilježi od Enesa, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Poravnavajte safove! Ja vas zaista vidim i kad sam vam okrenut leđima.*" Pa su ashabi, kako pripovijeda Enes, spajali ramena i noge.[169] Imam Ebu Davud bilježi od En-Numana ibn Bešira, radijallahu anhuma, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, okrenuo se licem prema ljudima i rekao: '*Poravnajte safove*', i to je ponovio tri puta.[170] I rekao je: '*Tako mi Allaha, ili ćete poravnavati safove, ili će vam srca biti razjedinjena!*' I vidio sam da oni spajaju ramena, koljena i nožne članke."[171]

Šejh Muhammed Šemsulhak Abadi kaže: "Ovi su hadisi eksplicitan dokaz važnosti poravnavanja safova i da je to sastavni dio kompletnosti i potpunosti namaza, te kako nije dozvoljeno da jedan za drugim izostaju niti jedan drugoga pretiču u safu. Ovo je dokaz da klanjači trebaju međusobno spajati ramena, nožne članke i koljena, mada je ovaj sunnet danas zapostavljen. Kada bi se to danas počelo prakticirati, ljudi bi se na to možda teško navikli. Allah nas sačuvao i pomogao nam!"[172]

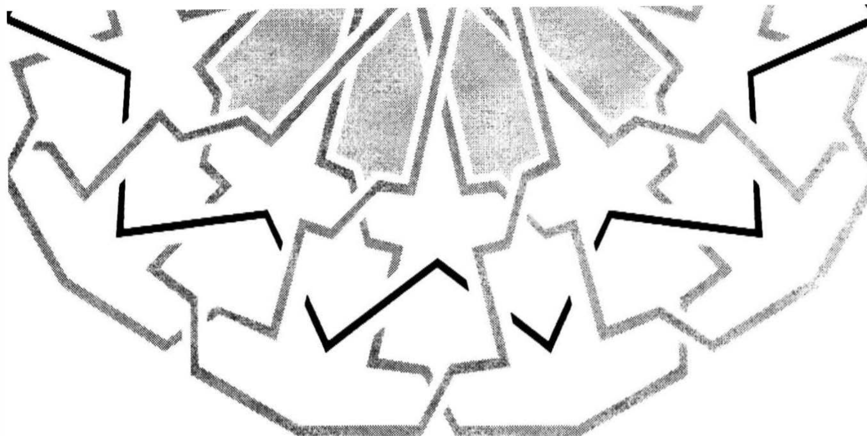
---

169 *Sahihul-Buhari*, 2/211, knjiga *Ezan*, poglavlje *Spajanje ramena sa ramenima i nogu s nogama onih koji klanjaju jedan pored drugoga u safu*, broj hadisa: 725.

170 Pogledati: *Avnul-mabud*, 2/256.

171 Sunenu Ebi Davud, 2/255, 256, knjiga *Namaz*, poglavlje *Poravnavanje safova*, broj hadisa: 658. Šejh El-Albani kaže da je vjerodostojan. Pogledati: *Sahihu suneni Ebi Davud*, 1/130.

172 *Et-Talikul-mugni ala sunenid-Darekutni*, 1/283, 284.

MELEKI AMINAJU NAKON ŠTO IMAM PROČI FATIHU

6. MELEKI AMINAJU NAKON ŠTO IMAM PROUČI FATIHU

Jasni i vjerodostojni tekstovi (predanja) ukazuju na činjenicu da meleki izgovaraju amin (Bože, uslišaj!) kada imam prouči Fatihu. Ovdje ćemo navesti predanja koja o tome govore.

a) Imam El-Buhari bilježi od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Kada imam prouči:* '**...a ne onih koji su protiv sebe srdžbu izazvali, niti onih koji su zalutali!**', *vi recite amin. Zaista, onome koji to izgovori u isto vrijeme kada to izgovore i meleki, bit će oprošteni prethodni grijesi.*"[173]

b) El-Buhari i Muslim bilježe od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Kada neko od vas izgovori amin i meleki na nebesima kažu amin, pa se te dvije dove podudare, tome čovjeku budu oprošteni prethodni grijesi.*"[174]

Iz ovih hadisa saznajemo da i meleki izgovaraju amin, kada imam završi s učenjem Fatihe. Hafiz Ibn Hadžer kaže: "Izraz *amin* je glagolska imenica, a po mišljenju većine učenjaka ona znači: Allahu moj, uslišaj. Postoje još neka značenja koja se navode za ovu riječ, ali sva ona ukazuju na istu stvar."[175]

Imam El-Buhari spominje da je Ata rekao: "*Amin* je dova."[176]

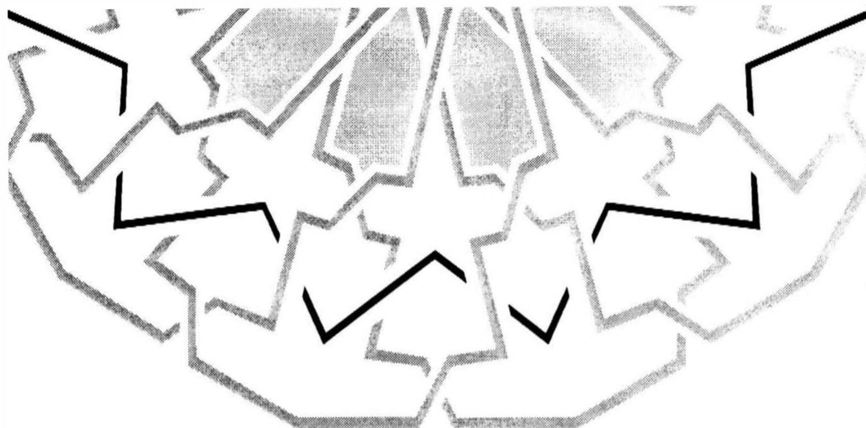
---

173 *Sahihul-Buhari*, 2/ 266, knjiga *Namaz*, poglavlje *Imam glasno izgovara riječ amin*, broj hadisa: 782.

174 *Sahihul-Buhari*, 2/ 266, knjiga *Ezan*, poglavlje *Vrijednost izgovaranja riječi amin*, broj hadisa: 781, i ovo je njegova verzija. *Sahihu Muslim*, 1/307, knjiga *Namaz*, poglavlje *Tesbih (slavljenje)*, *tahmid (zahvaljivanje)* i temin *(izgovaranje riječi amin)*, broj hadisa: 72 i 410

175 *Fethul-Bari*, 2/262.

176 *Sahihul-Buhari*, 2/262, knjiga *Ezan*, poglavlje *Imam glasno izgovara riječ amin*

MELEKI MOLE ZA ONOGA KO OBAVI NAMAZ PA SJEDI NA TOM ISTOM MJESTU

7. MELEKI MOLE ZA ONOGA KO OBAVI NAMAZ PA SJEDI NA TOM ISTOM MJESTU

Kada je riječ o tome, ovdje ćemo navesti neke hadise.

a) Imam Ahmed bilježi od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: '*Meleki donose salavat na onoga među vama koji ostane na mjestu gdje je klanjao namaz, sve dok ne izgubi abdest. Govore: 'Allahu, oprosti mu! Allahu, smiluj mu se!*'"[177]

b) Imam Ahmed bilježi od Ebu Abdurrahmana da je rekao: "Čuo sam Aliju, radijallahu anhu, da kaže: 'Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govorio je: '*Kada čovjek, nakon što obavi namaz, sjedne na isto mjesto, meleki na njega donose salavat. A njihov salavat na njega jesu riječi: 'Allahu, oprosti mu! Allahu, smiluj mu se!' A ako sjedne iščekujući namaz, meleki donose salavat na njega, a njihov salavat je: 'Allahu, oprosti mu! Allahu, smiluj mu se!*''''"[178]

c) Imam Ahmed bilježi od Ataa ibnus-Saiba da je rekao: "Došao sam kod Ebu Abdurrahamana es-Sulemija, a upravo je bio klanjao sabah namaz, pa je i dalje sjedio na mjestu gdje je klanjao. Ja mu rekoh: 'Možeš leći u postelju, udobnije će ti biti!' Te mi on citira Alijin, radijallahu anhu, hadis."[179] Šejh Ahmed Abdurrahman el-Benna naslovio je poglavlje *Vrijednost klanjačevog sjedenja na mjestu gdje je upravo obavio namaz.*[180]

---

177 *El-Musned*, 16/32, broj hadisa: 8106. Šejh Ahmed Šakir rekao je za ovaj hadis: "Hadis je vjerodostojan."

178 *El-Musned*, 2/292, broj hadisa: 1218. Šejh Ahmed Šakir ocijenio je sened ovoga hadisa dobrim.

179 El-Musned, 2/305, 306, broj hadisa: 1250. A šejh Ahmed Šakir je sened ovoga hadisa ocijenio dobrim. Šejh Šuajb el-Arnaut i njegovi saradnici, recenzenti rekli su za ovaj hadis da je dobar na osnovu drugih predanja, a u ovom poglavlju od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, postoji hadis koji bilježe El-Buhari i Muslim u sljedećoj formi: "*Meleki donose salavat na onoga među vama koji ostane na mjestu gdje je klanjao namaz sve dok ne izgubi abdest.* Govore: '*Allahu, oprosti mu. Allahu, smiluj mu se!*'" Pogledati: *El-Musned*, 2/407, 408. Šejh Ahmed ibn Abdurrahman el-Benna kaže: "Postoje druga vjerodostojna predanja koja podupiru i jačaju ovaj hadis, a bilježe ih imam Ahmed, El-Buhari i Muslim." Pogledati: *Bulugul-emani*, 4/53. Ovaj smo hadis naveli u tačci prije ove, osim što je u ovoj verziji spomenut sabah-namaz.

180 *El-Fethur-rebbani fi tertibi musnedil-imami Ahmed ibn Hanbel*, 4/52.

Komentirajući ono što je navedeno u ovom poglavlju, šejh, Allah mu ukazao Svoju milost, rekao je: "Navedeni hadis ukazuje na to da je sunnet (poželjno) da onaj koji je obavio namaz nastavi sjediti na istom mjestu čekajući sljedeći namaz, ukoliko je slobodan i nema neki neophodan posao koji treba obavljati, ili da bi obavio (proučio) još koji zikr. Hadis ukazuje i na to da meleki takvom čovjeku mole za oprost i milost od Allaha sve dok bude na tom istom mjestu sjedio, ukoliko ne izgubi abdest, kao što je navedeno u drugim hadisima."[181]

Šejh El-Benna, rahimehullah, kaže: "Postavlja se pitanje da li se ovo općenito odnosi na svaki namaz ili specijalno samo na sabah-namaz, kao što se to, na prvi pogled, da zaključiti iz hadisa u ovom poglavlju?

Ovo se općenito odnosi na svaki namaz. A dokaz jesu i druga predanja koja smo prethodno spomenuli. A sabah se i jacija-namaz spominju u nekim predanjima zbog toga što je njima posvećena posebna pažnja zbog njihove vrijednosti. To je specijalno značenje koje se spominje nakon općenitog, kao što su Allahove riječi: **'Redovno molitvu obavljajte, naročito onu krajem dana'**, a Allah najbolje zna."[182]

Ukratko rečeno, meleki donose salavat na onoga koji, nakon što obavi namaz, nastavi sjediti na istom mjestu, sve dok ne izgubi abdest.

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obavijestio nas je o tome da je sjedenje u mesdžidu poslije obavljenog namaza djelo zbog kojega se međusobno parniče meleki koji će ga dokazati i s njim se uzdići Allahu na nebesa, kao i to da se takva djela nazivaju kefareti (iskupi za grijehe), te da će onaj koji ih bude činio živjeti u dobru i preseliti u dobru. Takav će biti od grijeha čist kao na dan kada ga je majka rodila.

181 *Bulugul-emani*, 4/53.

182 *Bulugul-emani*, 4/53.

Imam Et-Tirmizi bilježi od Ibn Abbasa, radijallahu anhuma, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: '*Sinoć mi je moj Gospodar došao u najljepšem liku*', mislim da je rekao: '*...u snu, pa me je upitao: 'Muhammede, znaš li o čemu raspravljaju Allahu najbliži meleki?' 'Ne znam', odgovorih, pa On stavi Svoju ruku na moja leđa, među lopatice, tako da osjetih Njenu svježinu na svojim grudima*', ili je rekao: '*...na grlu, i ja saznah ono što je na nebesima i na Zemlji. Opet me Allah upitao: 'Muhammede, znaš li o čemu raspravljaju Allahu najbliži meleki?' 'Da', odgovorih, 'Raspravljaju o kefaretima, a kefareti su: sjedenje u mesdžidu poslije obavljenog namaza, odlazak u džemat pješice i uzimanje abdesta u neprijatnim uvjetima. A ko to bude radio živjet će u dobru i umrijet će u dobru, a od grijeha će biti čist kao na dan kada ga je majka rodila.*'"[183]

Allahu ekber! Divne li nagrade za onoga koji bude činio ova tri djela!

Nadam se da će biti korisno postaviti dva pitanja u vezi sa sjedenjem u džamiji poslije namaza, i pokušati na njih dati odgovor.

Prvo pitanje: ako čovjek želi da na njega meleki donose salavate poslije obavljenog namaza, je li uvjet ostati na istom mjestu gdje se klanjalo, ili se može premjestiti na neko drugo mjesto u istom tom mesdžidu?

Komentirajući riječi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: "*Kada obavi namaz, meleki na njega donose salavat sve dok ostane na mjestu na kojem je klanjao*", hafiz Ibn Hadžer kaže: "Riječi: '*...na mjestu na kojem je klanjao*' znače: mjesto na kojem je čovjek obavio namaz, ali kao da je to rečeno zbog toga što se obično ostane na istom mjestu. Inače, i ako bi se čovjek premjestio (pomjerio) na neko drugo mjesto s konstantnom namjerom da sačeka sljedeći namaz, i on bi zaslužio salavat

183 *Džamiu-t-Tirmizi*, 4/173, 174, poglavlje Komentar Kur'ana od Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, sura: Sad.

meleka, te bi se to i na njega odnosilo."[184] Imam El-Ajni rekao je potpuno isto kao i Ibn Hadžer.[185]

Drugo pitanje: da li žene kada sjednu na isto mjesto na kojem su klanjale namaz u kući, imaju isti udio u salavatu meleka na njih, kao one koji sjede u džamiji?

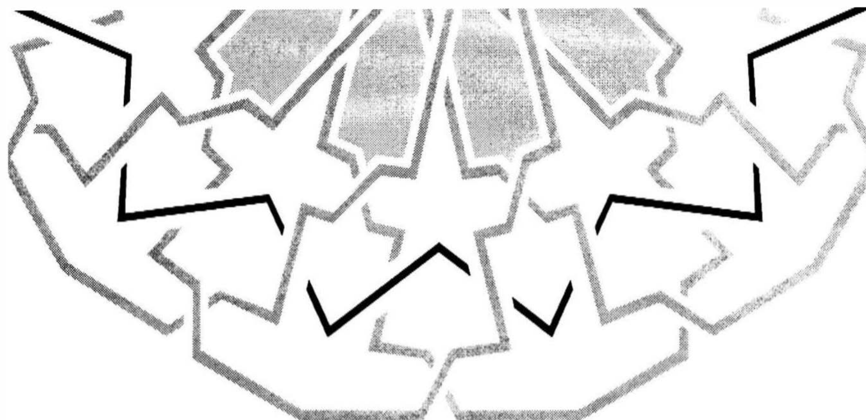
Nadati se, uz Allahovu pomoć, da se to odnosi i na njih jer one nisu obavezne dolaziti u džamiju radi skupnog namaza. Naprotiv, njihov je namaz u kući vredniji nego da ga obavljaju u džamiji. Prema tome, i sjedenje u njihovoj kući je bolje nego da sjede u džamiji. A Allah najbolje zna šta je najispravnije.

Neko je upitao šejha Abdulaziza bin Abdullaha bin Baza, rahimehullah: "Da li čovjek sjedenjem poslije sabah-namaza u kući, a s ciljem učenja Kur'ana sve dok Sunce ne izađe, a nakon toga klanja dva rekata (duha-namaza), ima istu nagradu kao i da je sjedio u mesdžidu?" Na to je odgovorio: "Ovo je vrijedno djelo i iziskuje veličanstvenu nagradu. Međutim, hadisi koji se spominju s tim u vezi, ukazuju na to da taj čovjek nema istu nagradu kao i onaj koji je sjedio u mesdžidu na mjestu gdje je klanjao. Ali, ukoliko bi klanjao sabah-namaz u kući zbog bolesti ili straha, pa nakon toga sjedio na istom mjestu učeći zikr ili Kur'an sve dok Sunce ne izađe, i uz to još klanjao dva rekata, slijedi mu nagrada koja je obećana u hadisima, zbog toga što je imao ispriku (opravdanje) za klanjanje namaza u kući. Isto tako, žena koja ostane sjedeći nakon obavljenog sabah-namaza na mjestu gdje je klanjala, tj. u svojoj kući, izgovarajući zikr i učeći Kur'an dok Sunce ne izađe, pa nakon toga klanja dva rekata, i ona dobiva nagradu koja je spomenuta u hadisima."[186]

184 *Fethul-Bari*, 2/136.

185 *Umdetul-kari*, 5/167

186 *Medžmuu fetava ve mekalatin mutenevvia li semahatiš-šejh Ibn Baz*, 11/403, 404.

MELEKI MOLE ZA OPROST GRIJEHA ZA ONOG KOJI KLANJA SABAH I IKINDIJA-NAMAZ U DŽEMATU

8. MELEKI MOLE ZA OPROST GRIJEHA ZA ONOGA KOJI KLANJA SABAH I IKINDIJA-NAMAZ U DŽEMATU

Dokaz za to jeste predanje koje bilježe imami Ahmed, Ibn Huzejma i Ibn Hibban od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, koji kaže da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Noćni i dnevni meleki*[187] *sastaju se na sabah-namazu i ikindija-namazu. Sastanu se na sabah-namazu, pa se noćni meleki uzdižu, a ostaju dnevni meleki. I sastanu se na ikindija-namazu, pa se dnevni meleki uzdižu, a noćni ostaju. Njihov ih Gospodar upita: 'U kakvom ste stanju ostavili Moje robove?' 'Kad smo došli, zatekli smo ih da klanjaju, i kad smo otišli, ostavili smo ih u namazu. Oprosti im na Sudnjem danu!', odgovore meleki."*[188]

Imam Ibn Huzejma je na osnovu ovog hadisa naslovio poglavlje *Spomen sastajanja noćnih i dnevnih meleka na sabahskom i ikindijskom namazu, i njihova dova za onoga koji bude prisustvovao tim namazima.*[189] I Ibn Hibban naslovio je slično poglavlje.[190]

Komentirajući riječi meleka: *"Oprosti im na Sudnjem danu!"*, šejh Ahmed ibn Abdurrahman el-Benna kaže: "To znači da meleki traže (mole) od Allaha oprost za te ljude na Sudnjem danu."[191]

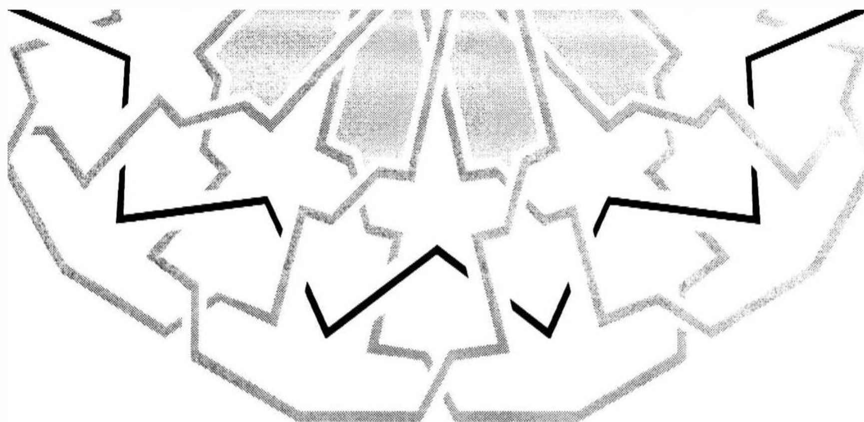
187 Većina učenjaka je na stanovištu da su to meleki čuvari. Neki smatraju da su to čuvari ljudskih djela, a treći smatraju da se to odnosi i na jedne i na druge, jer tekst hadisa to ne precizira eksplicitno. Allah najbolje zna. Pogledati: *Bulugul-emani*, 2/221

188 *El-Musned*, 17/154, broj hadisa: 9140, *Sahihu Ibn Huzejma*, 1/165, knjiga *Namaz*, broj hadisa: 322, i ovo je njegova verzija, *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibni Hibban*, 5/409, 410, knjiga *Namaz*, poglavlje *Imamet (predvodništvo) i džemat*, broj hadisa: 2061. Šejh Ahmed Šakir vjerodostojnim je ocijenio sened predanja koje je zabilježio imam Ahmed. Pogledati: *El-Musned*, 17/154. Šejh Šuajb el-Arnaut, u komentaru hadisa koji bilježi imam Ibn Hibban, rekao je: "Sened mu je vjerodostojan po kriterijima El-Buharija i Muslima, a Ibn Huzejma bilježi ga u svom *Sahihu*." Pogledati: *El-Ihsan*, 5/410

189 *Sahihu Ibn Huzejma*, 1/165

190 *Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 5/409

191 *Bulugul-emani*, 2/260-261

MELEKI MOLE ZA ONOGA KOJI DONOSI SALAVATE NA VJEROVJESNIKA, sallallahu alejhi ve sellem

9. MELEKI MOLE ZA ONOGA KOJI DONOSI SALAVATE NA VJEROVJESNIKA, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM

Dokaz za ovo jeste predanje koje bilježi imam Ahmed od Abdullaha ibn Amra, radijallahu anhuma, u kojem kaže:

"Ko na Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, donese jedan salavat, Allah i Njegovi meleki na njega donesu sedamdeset salavata. Pa neka čovjek sâm odluči koliko će salavata donijeti."[192]

Allahu ekber! Kako je samo lahko učiniti ovo djelo, a kako je samo veličanstvena i ogromna nagrada za njega! Čovjek samo jednom donese salavat na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, a Gospodar nebesa i Zemlje i meleki Njegovi na njega donesu sedamdeset salavata. Pa da je nagrada za to samo jedan salavat od Allaha, Gospodara svjetova, bilo bi dovoljno vrijednosti i časti, a kamoli sedamdeset salavata od Njega, Slavljenoga i Uzvišenoga, i od meleka Njegovih.

Iako su ovo riječi Abdullaha ibn Amra, radijallahu anhuma, ono ipak ima status merfu-predanja[193], zbog toga što se ovakve stvari ne govore po svom nahođenju. To su objasnili neki učenjaci. Naime, vrsni učenjak Es-Sehavi veli: "Ovo predanje ima status merfu-hadisa, s obzirom na to da ne postoji mogućnost da se ovakve stvari govore na osnovu vlastitog nahođenja."[194] A šejh Ahmed Abdurrahman el-Benna kaže: "Predanje je mevkuf, tj. ovo su riječi Abdullaha ibn Amra, radijallahu anhuma, ali ima status merfu-hadisa, utoliko prije jer se slične stvari ne govore

192 *El-Musned*, 10/106, 107, broj hadisa: 6605. Hafiz El-Munziri ocijenio je sened ovoga predanja dobrim, a također i El-Hejsemi, Es-Sehavi i Ahmed Šakir. Pogledati: *Et-Tergibu vet-terhib*, 2/497, *Medžmeuz-zevaid*, 10/160, *El-Kavlul-bedi*, str. 153, i *El-Musned*, 10/106

193 Merfu-predanje jeste ono predanje čiji sened seže do Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. (Op.prev.)

194 *El-Kavlul-bedi*, str. 153

po vlastitom nahođenju, a pogotovo zbog toga što ga Muslim, Ebu Davud i Tirmizi bilježe kao merfu-predanje od Abdullaha ibn Amra, radijallahu anhuma, da je čuo Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da je rekao: *'Ko na mene donese jedan salavat, Allah na njega donese deset salavata.* '"[195]

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, podsticao je na često donošenje salavata na njega. Imam Et-Tirmizi bilježi od Ubejja ibn Ka'ba, radijallahu anhu, da je rekao: "Allahov Poslaniče, ja mnogo i često donosim salavate na tebe![196] Koliko salavata da posvetim tebi?"[197] *"Koliko god želiš"*, odgovorio je Poslanik. "Četvrtinu?", upita je Ka'b. *"Koliko ti hoćeš; ako hoćeš i više, biće bolje za tebe"*, reče Resulullah, sallallahu alejhi ve sellem. "Polovinu?", upitao je Ka'b. Poslanik je opet odgovorio: *"Koliko ti hoćeš; ako hoćeš i više, biće bolje za tebe."* "Dvije trećine?", upita ovaj ashab, na šta je on istovjetno odgovorio. "Da ti posvetim sve dove koje činim?", upita ashab naposlijetku. Na to je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio: *"Ako tako učiniš, to će ti biti zaštita od briga i razlog za oprost grijeha."*[198]

Iz ovoga hadisa uviđamo da onaj ko mnogo donosi salavate na plemenitoga Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, i dâ prioritet tome nad dovom za sebe i za svoje potrebe, Allah, subhanehu ve teala, podari mu ono čemu teži i stremi na ovom na onom svijetu, pa mu još i oprosti grijehe. U predanju imama Ahmeda koje bilježi od Ubejja ibn Ka'ba, radijallahu anhu, stoji da je rekao: "Neki čovjek reče: 'Allahov Poslaniče, šta ako sve svoje dove posvetim tebi?' *'Allah će ti podariti ono što budeš htio na ovome svijetu i na ahiretu'*, odgovori mu Vjerovjesnik,

195 Prethodni izvor, 14/310.

196 *"Ja mnogo i često donosim salavat na tebe"*, tj. želim mnogo donositi salavat na tebe. Pogledati: *Merkatul-mefatih*, 3/16

197 *"Pa koliko salavata da posvetim tebi?"*, to znači: koliko od dova koje učim za sebe da posvetim tebi? Vidi: *Šerhut-Tajjibi*, 3/1046.

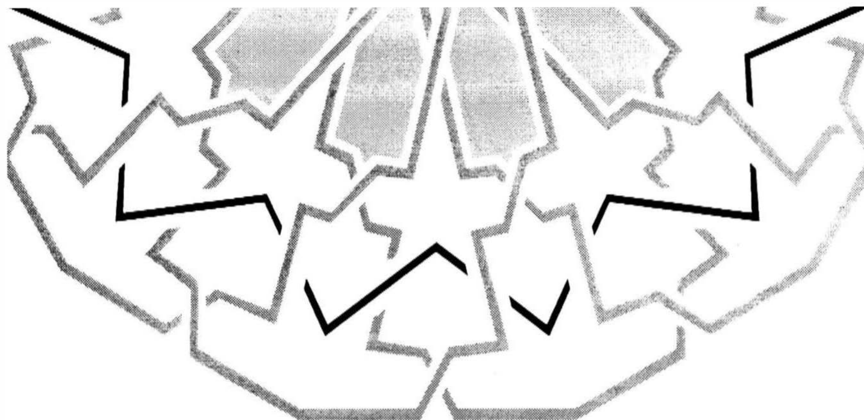
198 *Džamiut-Tirmizi*, 7/129, 130, poglavlje *Opis Kijametskog dana, dio hadisa pod brojem*: 2574. Et-Tirmizi je rekao: "Ovaj je hadis dobar." (Prethodni izvor, 7/130). I šejh El-Albani ocijenio ga je dobrim. Pogledati: *Sahihu sunenit-Tirmizi*, 2/299.

sallallahu alejhi ve sellem."[199]

Imam Et-Tajjibi ovako objašnjava ovaj hadis: "Značenje je: bit će ti ispunjeno ono što ti je bitno za vjeru, kao i ovosvjetske potrebe i želje. Zbog toga što salavat na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, sadrži i zikr (spominjanje Allaha, dž.š., i veličanje i poštovanje Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, te davanje prioriteta ispunjenu obaveza prema njemu nad samim sobom, kao i preferiranje dove za njega nad dovom za sebe). O kako je lijepo i plemenito ovo djelo!"[200]

199 *El-Musned*, 5/136. Hafiz El-Munziri veli: "Ovaj je sened dobar." Pogledati: *Et-Tergibu vet-terhib*, 2/501.

200 *Šerhut-Tajjibi*, 3/1046. Onaj koji se želi podrobnije i detaljnije upoznati s vrijednostima salavata na Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, neka pročita vrijednu knjigu: *Dželaul-efhami fi fadlis-salati ves-selami ala Muhammedin, sallallahu alejhi ve sellem, hajril-enam*, autora imama Ibn Kajjima El-Dževzijje.

MELEK ČINI DOVU ZA ONOGA KOME SE ČINI DOVA U NJEGOVOM ODSUSTVU, KAO I ZA ONOGA KOJI MU ČINI DOVU

10. MELEK ČINI DOVU ZA ONOGA KOME SE ČINI DOVA U NJEGOVOM ODSUSTVU, KAO I ZA ONOGA KOJI MU ČINI DOVU

Dokaz za to jeste predanje koje imam Muslim bilježi od Safvana, a on je Ibn Abdullah ibn Safvan, za kojim je bila udata Ed-Derda. On je ispričao: "Stigao sam u Šam i posjetio Ebud-Derdaa, radijallahu anhu. Ne nađoh ga u kući, ali tu bijaše Ummud-Derda, radijallahu anha. Ona me upita: 'Hoćeš li ići na hadž ove godine?' 'Hoću', odgovorih. 'Čini dovu da nam Allah podari dobro', reče ona 'jer je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, govorio: *'Dova muslimana za njegova brata u odsustvu*[201] *primljena je. Pored njegove glave bdije melek koji je zadužen da kada god on uputi hajr-dovu za svoga brat, taj melek uzvrati riječima: 'Amin! Neka i tebi bude dato to isto!*" Ja se uputih prema pijaci, i na putu sretoh Ebud-Derdaa, radijallahu anhu, koji mi, prenoseći od Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, reče to isto."[202]

Iz hadisa zaključujemo da od dove meleka korist imaju dvojica: prvi je onaj za kojeg njegov brat uči dovu u odsustvu, jer melek koji je određen za to kaže: "Amin!", odnosno: Gospodaru uslišaj njegovu dovu za svoga brata![203] A drugi je onaj koji upućuje dovu za svoga brata u njegovom odsustvu, jer melek upućuje dovu za njega govoreći: "I tebi isto", tj. Allah dao i tebi isto ono što tražiš za svoga brata.[204]

Imam Ibn Hibban u svome *Sahihu* ovako je naslovio jedno

---

201 U odsustvu onoga za koga se uči dova, u što spada i to kada mu ovaj uči dovu u sebi ili izgovarajući je jezikom ako on ne čuje dovu koja mu se uči. Pogledati: *Avnul-mabud*, 4/275, 276.

202 *Sahihu Muslim*, 4/2094, knjiga *Zikr*, dova, tevba (pokajanje) i istigfar (traženje oprosta), poglavlje *Vrijednost učenja dove za muslimane u njihovom odsustvu*, broj hadisa: 88 i 2733.

203 *Avnul-mabud*, 4/276.

204 Pogledati isti izvor, 4/276.

poglavlje Lijepo je da čovjek često uči dovu za brata u odsustvu, nadajući se da obojica dobiju ono za šta moli.[205]

Imam Nevevi ovako je objašnjavao ovaj hadis: "Ovo je pokazatelj vrijednosti čovjekove dove za svoga brata u odsustvu. Ovu bi vrijednost dobio i kada bi činio dovu za cijelu grupu muslimana, pa čak i ako bi činio dovu za sve muslimane općenito."[206]

Ima onih koji su zaista ustrajni na tome da zasluže dovu meleka učeći dove za svoju odsutnu braću, i hvala Allahu na tome. El-Kadi Ijad kaže: "Neki dobri prethodnici imali su običaj kada bi htjeli učiti dovu za sebe i nešto zamoliti od Allaha, uputili bi dovu za svoga brata muslimana, da mu Allah podari upravo to, jer bi ta dova bila primljena, te bi tako obojica dobili isto."[207]

Hafiz Ez-Zehebi navodi od Ummud-Derdaa, radijallahu anha, da je Ebud-Derda, radijallahu anhu, imao tri stotine i šezdeset iskrenih prijatelja čije je prijateljstvo bilo radi Allaha, i za koje je upućivao dovu Allahu u svojim namazima. Ona ga je pitala o tome, pa joj je odgovorio: "To činim zato da meleki mole to isto za mene!"[208]

Allah, tebareke ve teala, pohvalio je vjernike koji čine dovu za svoju odsutni braću vjernike koji su bili prije njih, pa je rekao:

(وَالَّذِينَ جَاؤُوا مِن بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلًّا لِّلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ)

Oni koji poslije njih dolaze – govore: "Gospodaru naš, oprosti nama o braći našoj koja su nas u vjeri pretekla i ne dopusti da u srcima našim bude imalo zlobe prema vjernicima; Gospodaru naš, ti si, zaista, dobar i milostiv!"[209]

---

205 *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, knjiga *Dosjetke*, poglavlje *Dove*, 3/268.

206 *Šerhun-Nevevi*, 17/49

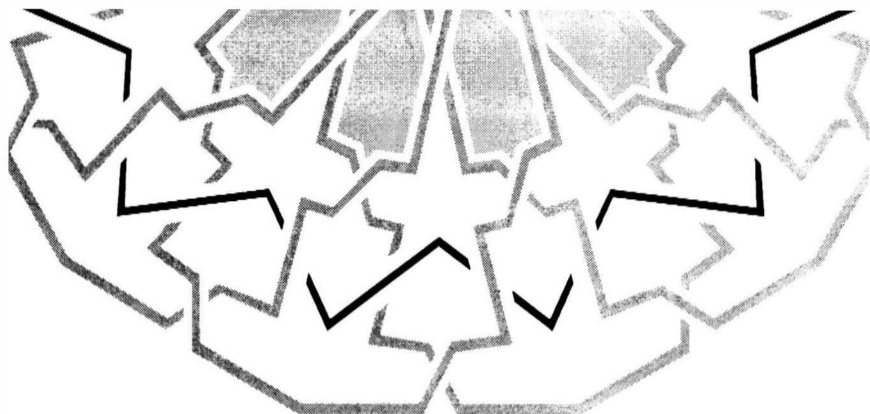
207 *Šerhun-Nevevi*, 17/49, i *Šerhut-Tajjibi*, 5/1707.

208 Pogledati: *Sijeru e'alamin-nubela*, 2/351.

209 El-Hašr, 10

Šejh Muhammed ibn Allan es-Siddiki, komentirajući ovaj ajet, veli: “Stvoritelj ih je pohvalio zbog njihove dove koju čine za odsutne vjernike koji su ih pretekli imanski i vremenski.”[210]

210 *Delilu-falihine li turuki rijadis-salihin*, 4/307.

MELEKI DOVE ZA ONOGA KOJI UDJELJUJE

11. MELEKI DOVE ZA ONOGA KOJI UDJELJUJE

Dokaz za to jesu sljedeća predanja:

a) El-Buhari i Muslim bilježe od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *'Nema nijednog dana u kojem ljudi osvanu, a da u njemu ne siđu dva meleka od kojih jedan moli: 'Allahu nadoknadi onome koji udjeljuje!', a drugi moli: 'Allahu, unazadi imetak onoga koji ne udjeljuje!'*""[211]

Alija el-Kari objasnio je navedeni hadis i rekao da on nosi značenje obilne nadoknade, tj. nadoknadu u pozitivnom, a i ne negativnom smislu, i odnosi se na nadoknadu na ovom svijetu i zamjenu za to na ahiretu.

Allah kaže[212]:

(وَمَا أَنفَقْتُم مِّن شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ)

što god vi udijelite, On će to nadoknaditi, On najbolje opskrbljuje.[213]

Pojašnjavajući koristi iz ovoga hadisa, El-Ajni kaže: "Hadis sadrži dovu meleka, a poznato je da je ona uvijek primljena. Naime, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: '...*i onaj ko izgovori amin u isto vrijeme kada to izgovore meleki, bit će oprošteni prethodni grijesi.* '"[214]

Udjeljivanje spomenuto u ovom hadisu odnosi se, kako kažu učenjaci, samo na ono koje je u dobru i pokornosti Allahu, dž.š., za razvoj morala i etike, za uzdržavanje porodice, ugošćavanje gostiju, sadaka i sl. Ako bude udjeljivano u ovakve svrhe, čovjek

211 *Sahihul-Buhari*, 3/304, knjiga Zekat, poglavlje *Allah, dž.š., kaže: Onome koji udjeljuje i ne griješi i ono najljepše smatra istinitim*, broj hadisa: 1442, i *Sahihu Muslim*, 2/700, knjiga *Zekat*, poglavlje *O onome koji udjeljuje i onome koji škrtari*, broj hadisa: 57 i 1010.

212 Sebe, dio 39. ajeta.

213 *Merkatul-mefatih*, 4/366.

214 *Umdetul-kari*, 8/307

ne zaslužuje prijekor niti se može nazvati rasipnikom.[215]

b) Ahmed, Ibn Hibban i El-Hakim, bilježe od Ebud-Derdaa, radijallahu anhu, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *'Nikada Sunce nije izašlo, a da s njegove obje strane nisu poslana dva meleka koji pozivaju, a taj njihov poziv čuje sve živo na Zemlji, osim ljudi i džina: 'O ljudi, pohrlite svome Gospodaru! Uistinu je bolje imati malo blagoslovljena imetka nego mnogo ako će čovjeka odvratiti od Allaha.' I nikada Sunce nije zašlo, a da s njegove obje strane nisu poslana dva meleka koji pozivaju, a i taj njihov poziv čuje sve živo na Zemlji, osim ljudi i džina: 'Allahu nadoknadi onome koji udjeljuje!', a drugi melek govori: 'Allahu, unazadi imetak onog koji škrtari!'''*"[216]

c) Imam Ahmed i imam Ibn Hibban bilježe od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Uistinu na jednim džennetskim vratima stoji melek koji govori: 'Onaj koji bude posudio danas, nagradu će dobiti sutra!' A drugi melek, na drugim vratima govori: 'Allahu nadoknadi onome koji udjeljuje, a unazadi imetak onog koji škrtari!'*"[217] Imam je Ibn Hibban na osnovu ovog hadisa naslovio poglavlje *Melek uči dovu da onome koji udjeljuje bude nadoknađeno, a da propadne onaj koji škrtari.*[218]

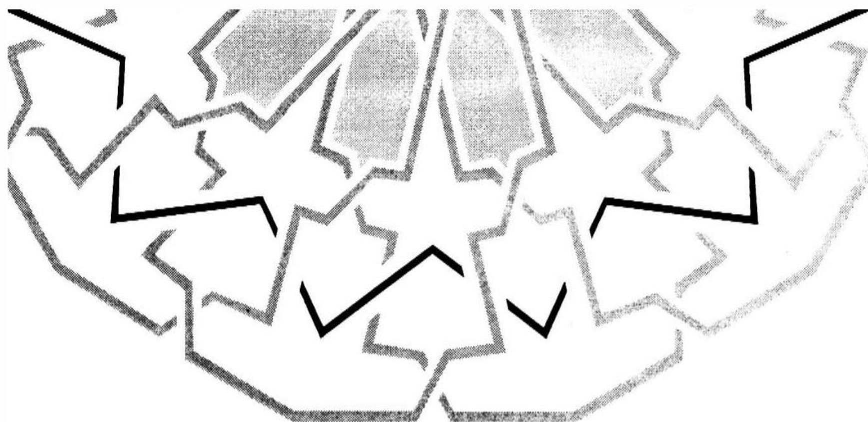
---

215 Pogledati: *Šerhun-Nevevi*, 7/95.

216 *El-Musned*, 5/197. *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 8/121-122, knjiga *Zekat*, poglavlje *Dobrovoljna sadaka i o predanjima koja ukazuju na to da je čovjek dužan očekivati nadoknadu za sve što bude udijelio za sebe, i da neće uspjeti ako bude škrtario*, broj hadisa: 3329, *El-Mustedreku ales-sahihajn*, 2/445, knjiga *Tefsir*. Imam El-Hakim rekao je: "Ovaj hadis ima vjerodostojan sened, ali ga El-Buhari i Muslim nisu zabilježili." Ez-Zehebi se složio s njim. Pogledati: *Et-Telhis*, 2/445. Hafiz El-Hejsemi kaže: "Bilježi ga Ahmed, a svi prenosioci u senedu odgovaraju kriterijima vjerodostojnosti." Vidjeti: *Medžmeuz-zevaid*, 3/122. Šejh El-Albani ocijenio ga je vjerodostojnim. Pogledati: *Silsiletul-ehadisis-sahiha*, broj hadisa: 44, i *Sahihut-tergib vet-terhib*, 1/456.

217 *El-Musned*, 2/305-306. *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 8/124, knjiga *Zekat*, poglavlje *Dobrovoljna sadaka*, broj hadisa: 3333, i ovo je njegova verzija. U vezi sa senedom hadisa koji je zabilježio imam Ahmed šejh Ahmed Šakir kaže: "Sened mu je vjerodostojan." Vidjeti: *El-Musned*, 15/196. A Šuajb el-Arnaut u vezi sa senedom hadisa (koji je zabilježio Ibn Hibban) kaže: "Sened mu je vjerodostojan po kriterijima imama Muslima." Vidjeti: *El-Ihsan*, 8/124.

218 *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 8/124

MELEKI MOLE ZA ONE LJUDE KOJI SEHURE

12. MELEKI MOLE ZA ONE LJUDE KOJI SEHURE

Dokaz za to jesu sljedeća predanja:

a) imami Ibn Hibban i Et-Taberani bilježe od Ibn Omera, radijallahu anhuma, da je rekao: "Allahov je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *'Uistinu Allah i Njegovi meleki donose salavat na one ljude koji sehure.'"*[219]

Imam je Ibn Hibban na osnovu ovog hadisa naslovio poglavlje *Predanja o tome da će Allah oprostiti onima koji sehure, i da meleki mole Allaha da im oprosti.*[220]

b) imam Ahmed bilježi od Ebu Seida el-Hudrija, radijallahu anhu, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *'Jedenje hrane na sehuru u sebi sadrži bereket (blagoslov), i nipošto sehur ne izostavljajte, pa makar to bilo da popijete samo gutljaj vode. Uistinu Allah i Njegovi meleki donose salavat na one koji sehure.'"*[221]

Ovaj je hadis jasan pokazatelj koliko je Allahovom Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, mnogo stalo do toga da mu ummet bude te sreće da zaradi Allahov oprost i dovu meleka da im bude oprošteno, time što će ustati i makar nešto pojesti ili popiti na sehuru.[222]

Komentirajući ovaj hadis, šejh Ahmed Abdurrahman el-Benna kaže: "Allahov salavat na njih jeste zapravo Njegova milost prema njima, a salavat meleka na njih jeste njihova dova

---

219 *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 8/246, knjiga *Post*, poglavlje *Sehur*, broj hadisa: 3467. Hafiz El-Munziri rekao je: "Et-Taberani ga bilježi u *El-Evsatu*, a Ibn Hibban u svome *Sahihu*." Vidjeti: *Et-Tergibu vet-terhib*, 2/137. Šejh El-Albani ocijenio ga je vjerodostojnim, u djelu Sahihut-tergibi vet-terhib, 1/519. Šejh Šuajb el-Arnaut kaže: "Hadis je vjerodostojan", *El- Ihsan*, 8/246.

220 *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 8/245.

221 *El-Musned*, 3/12. Hafiz El-Munziri rekao je: "Zabilježio ga je Ahmed, a njegov je sened jak." Vidjeti: *Et-Tergibu vet-terhib*, 2/139

222 Pogledati: *Bulugul-emani*, 10/16.

i molba da im bude oprošteno. Pa ko ne sehuri, uskratio je sebi to dobro."[223]

Ako se Allahov salavat i salavat meleka zaslužuje time što se nešto pojede ili popije na sehuru, kolika se tek nagrada zaslužuje ako isposti isključivo u ime Allaha?! Niko živ na ovom svijetu nije u stanju to pojmiti niti razumom dokučiti. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je istinu kada nas je obavijestio: *"Allah je rekao: 'Svako čovjekovo djelo njemu i pripada, osim posta; post je, uistinu, Moj, Ja ću za njega nagraditi.'"*[224]

Postoji još nekoliko hadisa u kojima Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, svoj ummet podstiče na sehur. U daljem tekstu navest ćemo samo neke.

1) Imam Muslim bilježi od Amra ibn El-Asa, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Stvar koja naš post čini suštinski različitim od posta sljedbenika Knjige jeste sehur."*[225]

2) El-Buhari i Muslim bilježe od Enesa, radijallahu anhu, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *'Sehurite! Uistinu je u sehuru bereket (blagoslov).'*"[226]

3) Imam En-Nesai bilježi od El-Irbada ibn Sarije, radijallahu anhu, da je rekao: "Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je pozivao na sehur u mjesecu ramazanu. Govorio je: *'Požurite na blagoslovljeni obrok!'*"[227]

Naši dobri prethodnici poklanjali su jako mnogo pažnje sehuru. Jedan od pokazatelja koji govore u prilog toj činjenici jeste i predanje koje je zabilježio imam Ed-Darimi od Ebu

223 *Prethodni izvor*, 10/16.

224 Pogledati: *Sahihul-Buhari*, 4/118, knjiga *Post*, poglavlje Treba li čovjek kada ga neko vrijeđa ili psuje reći: *"Ja postim"*, hadis pod brojem: 1904.

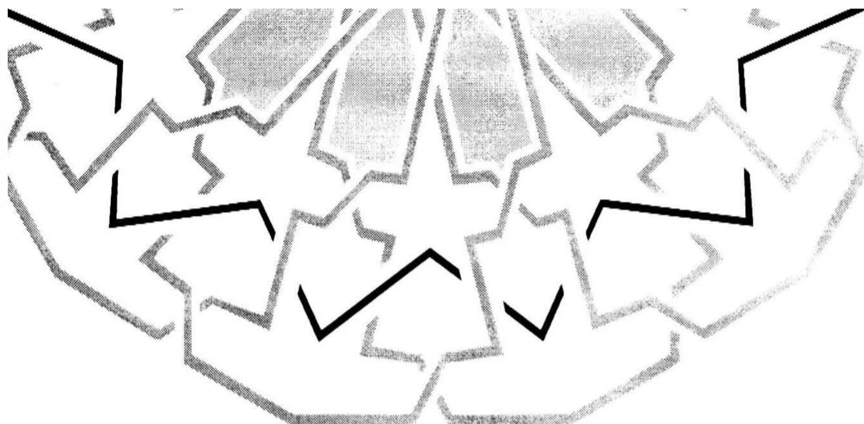
225 *Sahihu Muslim*, 2/770, 771, knjiga *Post*, poglavlje *Vrijednost sehura i potvrđivanje njegove pohvalnosti*, broj hadisa: 46 i 1096.

226 *Sahihul-Buhari*, 4/139, knjiga *Post*, poglavlje *Vrijednost sehura, a sehur nije obaveza*, broj hadisa: 1923, *Sahihu Muslim*, 2/770, knjiga *Post*, poglavlje *Vrijednost sehura i potvrđivanje njegove pohvalnosti*, broj hadisa: 45 i 1095.

227 *Sunenun-Nesai*, 4/145, knjiga *Post*. Šejh El-Albani ocijenio ga je vjerodostojnim. Pogledati: *Sahihu sunenin-Nesai*, 2/465, 466.

Kajsa, štićenika Amra ibn El-Asa, radijallahu anhu, a u njemu stoji: "Amr ibn El-As, radijallahu anhu, zahtijevao je da mu obavezno pripremimo hranu za sehur. Međutim, nije jeo mnogo od onoga što bismo mu pripremili. Kada mu rekosmo: 'Tražiš da ti pripremimo da jedeš, a jedeš izuzetno malo?', on reče: 'Ne tražim da mi pripremite hranu jer mi je stalo do nje, nego zato sam čuo Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je rekao: *'Stvar koja naš post čini suštinski različitim od posta sljedbenika Knjige jeste sehur.'*'"[228]

228 *Sunenud-Darimi*, 1/338-339, knjiga *Post*, poglavlje *Vrijednost sehura*, broj hadisa: 1704.

MELEKI MOLE ZA POSTAČA U ČIJEM PRISUSTVU NEKO JEDE

13. MELEKI MOLE ZA POSTAČA U ČIJEM PRISUSTVU NEKO JEDE

Ahmed i Ibn Madža zabilježili su od Ummu Amare, radijallahu anha, da joj je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, došao i, priča jedan od prenosilaca ovoga hadisa,[229] neki njeni rođaci svratiše njenoj kući. Ona ih posluži datulama, pa se oni poslužiše, a jedan među njima se malo odmače od hrane. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, upita: *"Šta je s njim, zašto ne jede?"* "Ja postim", odgovori čovjek. Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *"Nema postača u čijem prisustvu se bude jelo pa se on se sustegne od tog istog jela, a da meleki na njega ne donose salavat sve dok ne ustanu."*[230]

U drugom predanju koje bilježe imami Ahmed, Et-Tirmizi, Ibn Huzejma i Ibn Hibban od Ummu Amare bint Ka'b, radijallahu anha, stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Uistinu meleki donose salavat na postača sve dok u njegovom prisustvu neko jede."*[231]

Rukovođen ovim hadisom, imam Ibn Huzejma naslovio je poglavlje *Meleki donose salavat na postača sve dok nepostači jedu u njegovom prisustvu.*[232] I Ibn Hibban naslovio je slično poglavlje.[233]

Šejh Ahmed Abdurrahman el-Benna kaže da Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem riječi: ."*..meleki na njega donose salavat...*" znače da oni mole Allaha da im oprosti, i to zbog

229 Vjerovatno se radi o Hubejbu ibn Zejdu, unuku Ummu Amare, radijallahu anha.

230 *El-Musned*, 6/365, *Sunenu Ibn Madža*, 1/320-321, poglavlja *Predanja o postu*, poglavlje *O postaču u čijem prisustvu neko jede*, broj hadisa. 1752. Šejh Ahmed el-Benna rekao je za ovaj hadis: "Sened mu je dobar." *El-Fethur-rebbani*, 9/217.

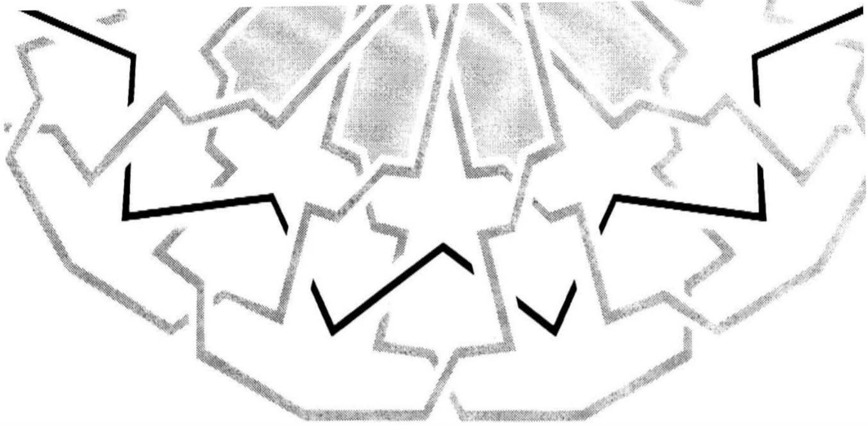
231 *El-Musned*, 6/439, i ovo je njegova verzija, *Džamiut-Tirmizi*, 2/67, knjiga *O postu*, poglavlje *Predanja o vrijednosti postača u čijem prisustvu neko jede*. *Sahihu Ibn Huzejma*, 3/307, knjiga *Post*, broj hadisa: 2138, *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 8/216, 217, knjiga *Post*, poglavlje *Vrijednost posta*, broj hadisa. 2430. Imam Et-Tirmizi veli: "Ovaj je hadis hasen-sahih." Vidjeti *Džamiut-Tirmizi*, 2/67.

232 *Sahihu Ibn Huzejma*, 3/307.

233 *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 8/216.

njegove strpljivosti i sustezanja od hrane, a gladan je i može jesti. To je posebno vrijedno onda kada je hrana koju oni jedu njemu omiljena, kaže šejh Ahmed, pa je tada post još teži i iskušenje veće.[234]

234 *Bulugul-emani*, 9/217. Također pogledati: *Merkatul-mefatih*, 4/578, i *Tuhfetul-ahvezi*, 2/67.

MELEKI MOLE ZA ONOGA KOJI OBILAZI BOLESNIKE

14. MELEKI MOLE ZA ONOGA KOJI OBILAZI BOLESNIKE

Imam Ahmed i Ibn Hibban prenose od Alije, radijallahu anhu, da je rekao: "Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da kaže: '*Nema nijednog muslimana koji obiđe svoga brata, a da mu Allah ne pošalje sedamdeset hiljada meleka koji na njega donose salavat (za njega čine dovu), od toga časa u danu pa sve dok ne omrkne, ili od toga časa u noći pa sve dok ne osvane.*'"[235]

Rukovođen ovim hadisom, imam Ibn Hibban naslovio je poglavlje *Meleki traže oprost za onoga koji obiđe bolesnika, od jutra do mraka, i od mraka do jutra.*[236]

Šejh Ahmed Abdurrahman el-Benna kaže: "Salavat meleka, koji donose na ljude, jeste njihova dova da im Allah podari milost i oprost. A riječi: '*...od toga časa u danu...*' odnose se na ono vrijeme otkada mu dođe u posjetu danju pa sve dok ne zađe Sunce, ili od toga časa kada mu dođe u posjetu noću pa sve dok ne nastupi zora. Prema tome, poželjno je da onaj koji planira obići bolesnika, to učini odmah ujutro, tj. na početku dana, ili da to odgodi do noći, kako bi meleki što duže donosili salavate i što više molili za njega."[237]

U ovom je predanju pojašnjeno šta se podrazumijeva pod salavatom meleka na onoga koji obilazi bolesnika, kao što se spominje da će on u Džennetu imati rijeku zbog svoga obilaska bolesnika. Imam Ahmed bilježi od Alija, radijallahu anhu, da je rekao: "Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve

235 *El-Musned*, 2/110, dio hadisa pod brojem: 754, a ovo je forma hadisa koju je on zabilježio. *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 7/224, 225, knjiga *Dženaza*, poglavlje *O bolesniku i onome što je vezano za njega*, dio hadisa pod brojem: 2958 Šejh Ahmed Šakir rekao je: "Sened ovog hadisa vjerodostojan je." Šejh Šuajb el-Arnaut kaže: "Sened mu je vjerodostojan, po Muslimovim kriterijima."

236 *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 7/224

237 *Bulugul-emani*, 8/16

sellem, kada je rekao: *'Onaj koji obiđe bolesnika ranim jutrom, prati ga sedamdeset hiljada meleka, i svi se mole za njegov oprost sve dok ne omrkne, a imat će rijeku u Džennetu. A onaj koji obiđe bolesnika početkom noći, njega također prati sedamdeset hiljada meleka, i svi se mole za njegov oprost sve dok ne osvane, a i on će imati rijeku u Džennetu.'"*[238] Lahkog li djela, a divne li nagrade! Postoji još hadisa koji ukazuju na vrijednost posjete i obilaska bolesnika.

1) Imam Ahmed bilježi od Džabira ibn Abdullaha, radijallahu anhuma, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *'Onaj koji obiđe bolesnika bit će pod okriljem milosti sve dok se ne vrati, a kada sjedne, sav utone u nju.'"*[239]

Iz ovoga hadisa možemo izvući dvije pouke: prvo, onaj koji namjerava obići bolesnika potpada pod milost, i to od momenta kada izađe iz kuće s tom namjerom pa sve dok se ne vrati tamo odakle je i izašao. Na to ukuazuje i hadis koji prenosi Amr ibn Hazm, radijallahu anhu, a u kojem stoji: . *"...i neprestano će biti u milosti sve dok se ne vrati tamo odakle je i izašao"*[240]; i, drugo, on sav utone u milost onda dok sjedi kod bolesnika.

2) Imam Muslim bilježi od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *'Na Sudnjem će danu Svevišnji Allah reći: 'O čovječe, Ja sam se razbolio, a ti Me nisi obišao!' 'Kako da Te obiđem, Gospodaru, kad si Ti Gospodar svjetova?', upitat će čovjek. 'Zar nisi čuo da se taj i taj Moj rob razbolio, a ti ga nisi obišao? Zar nisi znao da bi Mene našao kod njega da si ga obišao!', reći će mu Allah.'"*[241]

238 *El-Musned*, 2/206, dio hadisa pod brojem: 975. Šejh Ahmed Šakir kaže da je njegov sened vjerodostojan.

239 *El-Musned*, 3/304. Hafiz El-Hejsemi tvrdi: "Bilježe ga Ahmed i El-Bezzar, a pouzdani su svi prenosioci od kojih je imam Ahmed prihvatio ovo predanje." Vidjeti: *Medžmeuz-zevaid*, 2/297.

240 Pogledati prethodni izvor, 2/297, knjiga *Dženaza*, poglavlje *Obilazak bolesnika*. Hafiz El-Hejsemi kaže: "Et-Taberani ga bilježi u El-Kebiru i u *El-Evsatu*, a prenosioci su pouzdani."

241 *Sahihu Muslim*, 4/1990, knjiga Dobročinstvo, održavanje rodbinskih veza i odgoj, poglavlje Vrijednost obilaska bolesnika, dio hadisa pod brojem: 43 i 2569.

Imam En-Neveni kaže da riječi: "*Zar nisi znao da bi Mene našao kod njega da si ga obišao!*" znače: našao bi Moju nagradu i Moju počast.[242] A Alija el-Kari veli da to znači: našao bi Moje zadovoljstvo kod njega.[243] Dakle, onaj koji obiđe bolesnika zaslužuje Allahovu nagradu, počast i zadovoljstvo.

Naš plemeniti Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jako je vodio računa o obilasku bolesnika muslimana, ali i nemuslimanima, kao što su Židovi pa čak i munafici (licemjeri). Vjerovatno će cijenjeni čitalac shvatiti koliku je pažnju Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posvetio tome ako razmisli o poglavljima koja je naslovio imam Ebu Davud u svome *Sunenu*: *Obilazak bolesnih žena*; *O obilasku bolesnih*; *O obilasku bolesnog zimmije (štićenika, nemuslimana)*; *Kako ići u obilazak bolesnika*; *O obilasku bolesnih više puta*; *Obilazak zbog bolesti upale očiju*; *Učenje dove kod bolesnika za njegovo ozdravljenje*.

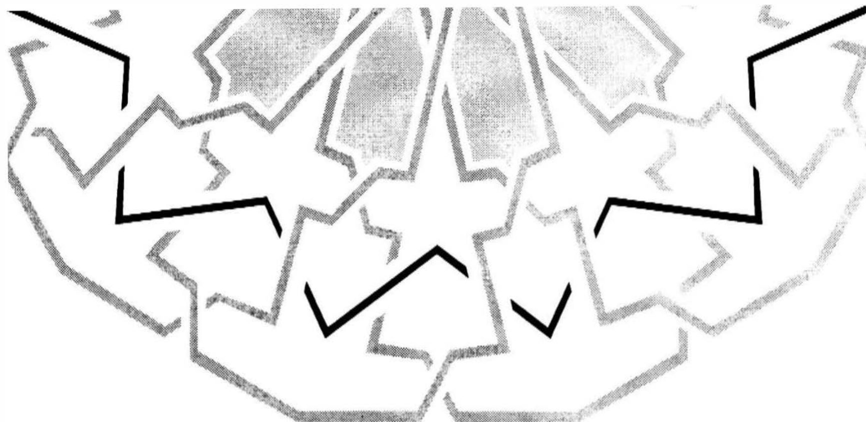
Ovaj je imam naime u svakom poglavlju naveo po neki dokaz koliko je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, vodio računa o obilasku bolesnih.[244] Dokaz za to jeste i hadis u kojem stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obišao bolesnog mladića Židova, a koji bilježi imam El-Buhari od Enesa, radijallahu anhu. Enes je ispričao: "Jedan židovski mladić služio je Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, pa kad se razbolio, Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, posjetio ga je. Sjeo mu je pored glave i rekao: '*Prihvati islam!*' Mladić pogleda u svoga oca, koji bijaše pored njega, a on mu reče: 'Poslušaj Ebul-Kasima!' I mladić prihvati islam. Kad Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, izađe iz njihove kuće, reče: '*Neka je hvala Allahu, Koji ga je sačuvao od Vatre!*'"[245]

242 *Šerhun-Nevevi*, 16/226.

243 *Merkatul-mefatih*, 4/10.

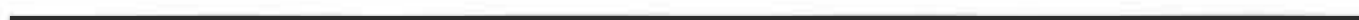
244 Pogledati: *Sunenu Ebi Davud*, *knjiga Dženaza*, str. 246-253 i 256

245 *Sahihul-Buhari*, 3/219, knjiga *Dženaza*, poglavlje: *Kada dijete prihvati islam pa umre, hoće li mu se klanjati dženaza, i da li se djetetu uopće nudi da prihvati islam*, broj hadisa: 1356

MELEKI MOLE DA SE OBISTINI ONO ŠTO SE GOVORI KOD BOLESNIKA ILI KOD UMRLOGA

15. MELEKI MOLE DA SE OBISTINI ONO ŠTO SE GOVORI KOD BOLESNIKA ILI KOD UMRLOGA

Ahmed, Muslim, Et-Tirmizi i El-Bejheki zabilježili su od Ummu Seleme, radijallahu anha, da je rekla: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *'Kada budete u prisustvu bolesnika ili umrloga, govorite samo lijepo jer meleki mole da bude uslišeno sve ono što vi govorite.* '"[246]

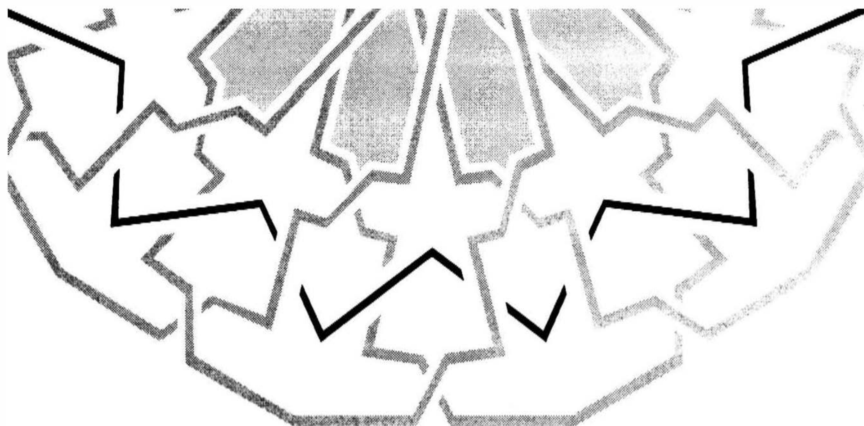
Alija el-Kari kaže da za bolesnika, prema navedenom hadisu, treba moliti: "Bože, izliječi ga", a kod umrloga: "Allahu, oprosti mu!"[247]

Imam En-Nevevi veli: "Hadis nosi poruku da je sunnet kod bolesnika i umrloga govoriti samo lijepo, kao što je dova i molba za njegov oprost, traženje od Allaha da prema njemu bude blag i milostiv i da mu olakša muke i tegobe, i sl. Iz hadisa saznajemo i to da u tim momentima i meleki bivaju prisutni i izgovaraju 'amin' na sve što se izgovori."[248]

246 *El-Musned*, 6/322, *Sahihu Muslim*, 2/633, knjiga *Dženaza*, poglavlje *Šta treba govoriti kod bolesnika ili umrlog*, broj hadisa: 6 i 919, i ovo je njegova verzija, *Džamiut-Tirmizi*, 4/46, poglavlja *O dženazi*, poglavlje *Šta treba govoriti bolesniku na samrti i dova za njega*, broj hadisa: 984, *Es-Sunenul-kubra*, 4/107, knjiga *Dženaza*, poglavlje *Želja da se saučesništvo izražava onim što je Allah, tebareke ve teala*, naredio, dio hadisa pod brojem: 7124

247 *Merkatul-mefatih*, 4/84

248 *Šerhun-Nevevi*, 6/222

MELEKI MOLE ZA ONOGA KOJI LJUDE POUČAVA DOBRU

16. MELEKI MOLE ZA ONOGA KOJI LJUDE POUČAVA DOBRU

Et-Tirmizi je zabilježio preko Ebu Umame el-Bahilija, radijallahu anhu, da je ispričao: “Allahovom su Poslaniku, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuta dva čovjeka, pobožnjak i učenjak. Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, reče: *‘Vrijednost (prednost) učenjaka*[249] *nad pobožnjakom*[250] *jeste kao moja prednost nad onim čovjekom među vama koji ima najniži stupanj.’* Potom je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *‘Uistinu Allah, i Njegovi meleki, i stanovnici nebesa i Zemalja, pa čak i mrav u mravinjaku i riba u vodi donose salavat na onoga koji ljude poučava dobru.’”*[251]

Pod izrazom “dobro” podrazumijeva se vjersko znanje i ono što čovjeka spašava na ahiretu. Nije rečeno da se to odnosi na svakoga učitelja, kako bi bilo jasno da dovu zaslužuju samo oni koji ljude poučavaju znanju koje vodi ka dobru i sreći.[252] Koliki sevab i kako je samo veličanstvena nagrada!

Mudrost što baš takvu nagradu zaslužuje onaj koji ljude poučava dobru najbolje je pojasnio imam Ibn Kajjim el-Dževzijje. On kaže: “S obzirom na to da takav čovjek ljude poučava dobru koje je razlog njihovog spasa, sreće i čišćenja njihovih duša, Allah je njemu podario nagradu kao djelo koje čini, a to je da mu poklanja Svoga salavata, salavata Svojih meleka, i stanovnika Zemlje, što će rezultirati njegovim spasom, srećom i izbavljenjem. Osim toga, onaj koji ljude poučava

249 Pod izrazom *učenjak* ovdje se podrazumijeva onaj koji poznaje vjerske znanosti, s tim da prakticira i obavezne ibadete. Vidjeti: *Merkatul-mefatih*, 1/472

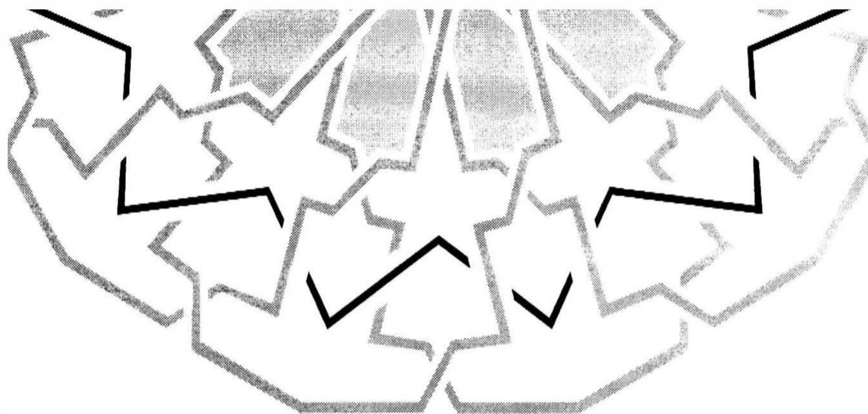
250 Pod izrazom *pobožnjak* ovdje se podrazumijeva onaj koji upozna samo nužni i obavezni dio vjerskih propisa, a potom se posveti isključivo ibadetima. Vidjeti: Prethodni izvor, 1/472.

251 *Džamiut-Tirmizi*, 7/379, 380, knjiga *Znanje*, poglavlje *Vrijednost fikha (razumijevanja) nad ibadetom*, broj hadisa: 2825. Imam Et-Tirmizi rekao je: "Ovaj je hadis hasen-garib-sahih." Vidjeti: Prethodni izvor, 7/380. Šejh El-Albani ocijenio ga je vjerodostojnim. Pogledati: *Sahihu Suneni Et-Tirmizi*, 2/343

252 Pogledati: *Merkatul-mefatih*, 1/473

dobru, on je povod da se prakticiraju i primjenjuju propisi vjere i tako se ona širi među ljudima, poučava ih Allahovim imenima i svojstvima, Allah mu kao nagradu daje od Sebe salavat, salavat Svojih meleka i stanovnika nebesa i Zemlje, što je, bez sumnje, odlikovanje, počast i javna pohvala pred stanovnicima nebesa i Zemlje."[253]

253 *Miftahu daris-seada*, 1/63. Postoje i druge koristi iz ovoga hadisa.

NOSIOCI ARŠA I ONI KOJI SU OKO NJEGA MOLE ZA ONOGA KOJI POVJERUJE, POKAJE SE I BUDE SLIJEDIO ALLAHOV PUT, A MOLE I ZA NJEGOVE BLIŽNJE

17. NOSIOCI ARŠA I ONI KOJI SU OKO NJEGA MOLE ZA ONOGA KOJI POVJERUJE, POKAJE SE I BUDE SLIJEDIO ALLAHOV PUT, A MOLE I ZA NJEGOVE BLIŽNJE

Allah je rekao:

(الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ)(رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدتَّهُم وَمَن صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ)(وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَن تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُ وَذَٰلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ)

Meleki koji drže prijesto i oni koji su oko njega veličaju i hvale Gospodara svoga i vjeruju u Nj i mole se da budu oprošteni grijesi vjernicima: "Gospodaru naš, Ti sve obuhvataš milošću i znanjem; zato oprosti onima koji su se pokajali i koji slijede Tvoj put i sačuvaj ih patnje u vatri! Gospodaru naš, uvedi ih u edenske vrtove, koje si im obećao, i pretke njihove i žene njihove i potomstvo njihovo, i one koji su bili dobri; Ti si, uisitnu, silan i mudar. I poštedi ih kazne zbog ružnih djela, jer koga Ti toga dana poštediš kazne zbog ružnih djela – Ti si mu se smilovao, a to će, zaista, veliki uspjeh biti!"[254]

Prilika je na ovom mjestu skrenuti pažnju na određene stvari.

Prvo, meleki koji se spominju u ovim ajetima (nosioci Arša i oni koji su oko njega), a koji mole za vjernike, to su, kako pojašnjava imam El-Kurtubi, najčasniji i najvredniji meleki.[255]

Šejh Es-Sa'di kaže: "Ovi meleki, koje je Allah ovlastio i omogućio im da nose Njegov veličanstveni Arš (Prijesto), nesumnjivo su najveći, najveličanstveniji i najjači meleki. Prema tome, to što ih je Allah odabrao da nose Njegov Arš, prve

254 Gafir, 7-9.

255 Pogledati: *Tefsirl-Kurtubi*, 15/294, *El-Muharrerul-vedžiz*, 14/116, i *Tefsirul-Bejdavi*, 2/335.

ih spomenuo u ajetu i njihova bliskost Njemu, jasno govori da su oni najvrednija vrsta meleka općenito, alejhimus-selam."

Drugo, oni za koje nosioci Arša i drugi meleki koji su oko njega mole, odlikuju se trima osobinama.

a) Iman; ta se njihova osobina spominje u ajetu:

(وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا) **i mole se da budu oprošteni grijesi vjernicima**. Šejh Es-Sa'di, kaže: "Ovo je jedna u nizu koristi od imana i njegovih mnogobrojnih vrijednosti. Meleki koji vjeruju u Allaha, a koji su potpuno bezgrešni, mole za vjernike. Dakle, vjernik svojim imanom prouzrokuje jednu ovako vrijednu stvar."[256]

b) Tevba; ova osobina spomenuta je u ajetu: (فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا) **zato oprosti onima koji su se pokajali**, a to znači pokajali se od širka (mnogoboštva) i griješenja.[257]

c) Slijeđenje Allahovog puta; ova se osobina spominje u istom ajetu: (وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ) **i koji slijede Tvoj put**, a to je islam.[258]

Treće, meleki za te sretne ljude traže od svoga Gospodara, azze ve dželle, pet stvari.

1) Mole da im Allah oprosti grijehe:

(وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا) **i mole se da budu oprošteni grijesi vjernicima**, i (فَاغْفِرْ لِلَّذِينَ تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ) **zato oprosti onima koji su se pokajali i koji slijede Tvoj put.**

2) Mole da ih spasi i zaštiti od džehennemske vatre:

(وَقِهِمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ) **i sačuvaj ih patnje u vatri!**

3) Mole da ih uvede u džennetske bašče:

256 Prethodni izvor, str. 800, *Tefsirul-Bejdavi*, 2/335, i *Tefsirul-Kasimi*, 14/225.

257 Pogledati: *Tefsirul-Kurtubi*, 15/295, *Tefsires-Sa'di*, str. 801

258 Pogledati: *Tefsirul-Kurtubi*, 15/295, *Tefsirul-Begavi*, 4/93, *Zadul-mesir*, 7/209, i *Fethul-Kadir*, 4/686.

(رَبَّنَا وَأَدْخِلْهُمْ جَنَّاتِ عَدْنٍ الَّتِي وَعَدتَّهُم) **Gospodaru naš, uvedi ih u edenske vrtove, koje si im obećao.**

4) Mole da uvede u džennetske bašče i one koji su bili dobri među njihovim bližnjima: pretke, bračne drugove i potomke:

(وَمَن صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ) **i pretke njihove i žene njihove i potomstvo njihovo, i one koji su bili dobri.** Značenje je: s njima uvedi u Džennet i ove tri skupine ljudi, a to su oni koji su bili dobri među precima, supružnicima i potomstvom. Jer čovjekovo zadovoljstvo je potpunije i kompletnije kada mu na slavlje i radost bude prisutna cijela familija i rodbina, nego kada je sam.[259]

5) Moli da ih zaštiti od loših djela i njihovih posljedica:

(وَقِهِمُ السَّيِّئَاتِ وَمَن تَقِ السَّيِّئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُ) **I poštedi ih kazne zbog ružnih djela, jer koga Ti toga dana poštediš kazne zbog ružnih djela – Ti si mu se smilovao.** Šejh Es-Sa'di veli: "To znači: udalji ih od loših djela i njihovih posljedica (kazne koja slijedi za njih), jer loša djela štete onome ko ih čini."[260]

Četvrto, kako je samo veličanstvena i vrijedna ova nagrada! I kako je samo sretan i počašćen onaj koji je zasluži! Jahja ibn Muaz er-Razi rekao je svojim učenicima u vezi s ovim ajetom: "Dobro ga shvatite. Na svijetu ne postoji bolja zaštita od njega. Kada bi samo jedan melek zamolio Allaha da oprosti svim vjernicima, On bi im oprostio. Pa kako je tek onda kada svi meleki i nosioci Arša traže od Allaha, tebareke ve teala, oprost za vjernike!"[261]

259 Pogledati: *Et-Tefsirul-kebir*, 27/37

260 *Tefsirus-Sa'di*, str. 801, *Tefsir Ibn Kesir*, 4/76, i *Fethul-Kadir*, 4/687.

261 *Tefsirul-Kurtubi*, 15/295

Šejh El-Kasimi kaže: "Činjenica da meleki, pored svojih redovnih obaveza i uloge da Allaha, subhanehu ve teala, slavc, hvale, veličaju i u Njega vjeruju – traže oprost za vjernike, dovoljno govori koliko im je mnogo do toga stalo, što je, istovremeno, dokaz da će se to kod Allaha i ostvariti i biti primljeno."[262]

Halef ibn Hišam el-Bezzar el-Kari veli:

"Učio sam Kur'an pred Sulejmom ibn Isaom, pa kada sam stigao do (وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا) **i mole se da budu oprošteni grijesi vjernicima**, on zaplaka, a potom reče: 'O Halefe, kako je samo vjernik počašćen kod Allaha! Dok spava, meleki se mole Allahu da mu oprosti.'"[263]

Mutarrif ibn eš-Šihhir rekao je: "Spoznali smo da su od svih Allahovih robova najiskreniji prijatelji jedni drugima meleki, a najnepouzdaniji (najveći prevaranti) jesu šejtani", zatim je proučio ajet sure Gafir o kojem govorimo.[264]

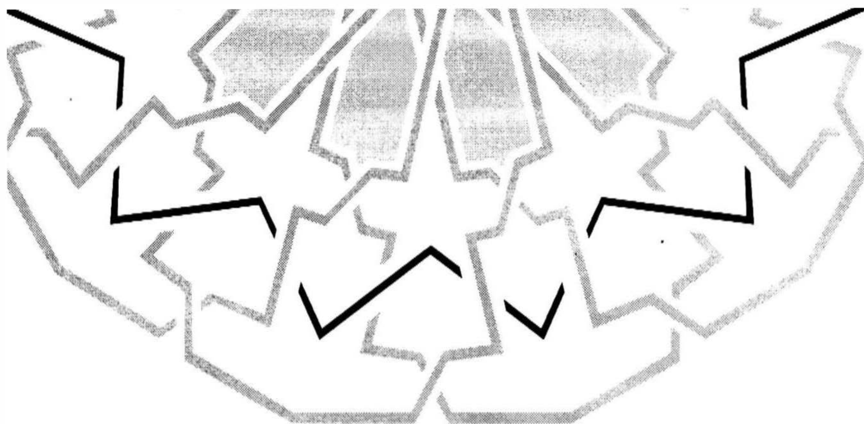
El-Kadi Ibn Atijja kaže: "Čuo sam da je neki čovjek rekao jednom dobrom čovjeku: 'Zamoli se Allahu za mene, i zamoli Ga da mi oprosti grijehe!' 'Pokaj se i slijedi Allahov put, pa će se za oprost tvojih grijeha moliti oni koji su bolji od mene', odgovori mu on, pa prouči ovaj ajet."[265]

262 *Tefsirul-Kasimi*, 14/225.

263 *Tefsirul-Kurtubi*, 15/295.

264 *El-Muharrerul-vedžiz*, 14/117, *Tefsirul-Begavi*, 4/93, *Tefsirul-Kurtubi*, 15/295, i *Tefsiru Ibn Kesir*, 4/76

265 *El-Muharrerul-vedžiz*, 14/117.

MELEKI MOLE ZA PLEMENITOGA VJEROVJESNIKA, sallallahu alejhi ve sellem

18. MELEKI MOLE ZA PLEMENITOGA VJEROVJESNIKA, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM

Najsretnije, najveličanstvenije i najvrednije biće na koje meleki donose salavat jeste naš plemeniti Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem. Allah, tebareke ve teala, kaže:

(إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا)

Allah i meleki Njegovi blagosilju Vjerovjesnika. O vjernici, blagosiljate ga i vi i šaljite mu pozdrav![266]

Hafiz Ibn Kesir kaže: "Poruka ovoga ajeta jeste da nas Allah, subhanehu ve teala, obavještava o mjestu, ugledu i položaju Svoga roba, i kod Sebe i kod onih najčasnijih i najuglednijih (a to su meleki), te kako ga Allah i svi oni hvale, a meleki na njega donose salavate. Zbog toga, Allah, subhanehu ve teala, naređuje i stanovnicima nižeg svijeta da donose salavat i selam na njega, kako bi se, istovremeno, uskladile pohvale na Njegovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, od stanovnika oba svijeta, višega i nižega."[267]

Na ovom ću mjestu navedeni ajet i objasniti.

Prvo, početak ajeta glasi: (إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ) **Allah i meleki Njegovi...** Ovo je tipična imenska rečenica koja ukazuje na kontinuitet i trajnost salavata na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, nakon koje slijedi: (يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ) **blagosilju (donose salavat na) Vjerovjesnika,** što je tipična glagolska rečenica, a koja ukazuje na stalno ponavljanje salavata. Uzoriti učenjak El-Alusi, veli: "Imenska rečenica ukazuje na kontinuitet i trajnost. Kažu da ova rečenica (ajet), svojim početkom ukazuje na trajnost, jer je riječ o imenskoj rečenici, a svojim krajem ukazuje

266 El-Ahzab, 56

267 *Tefsir Ibn Kesir*, 3/557, *Et-Tefsirul-kebir*, 25/227, *Fethul-Kadir*, 4/457, i *Tefsirus-Sa'di*, str. 731

na ponavljanje, jer se radi o glagolskoj rečenici. Tako da cijela rečenica ukazuje na kontinuite i trajnost salavata kao i njegovo ponavljanje."[268]

Drugo, na početku rečenice (ajeta) stoji riječ (إِنَّ) **Zaista**, koja predstavlja potvrdu ili garanciju. El-Alusi, o ovome, kaže: "Ova potvrda, koja stoj na početku rečenice, potvrđuje da se toj vijesti koja slijedi posvećuje velika pažnja."[269] A sav govor našega Gospodara je sušta i apsolutna istina, čak i kada ne stoji nikakva potvrda u tekstu. Pa kako je tek onda kada uslijedi potvrda i garancija!?

Treće, Poslanik je, sallallahu alejhi ve sellem, u ajetu spomenut kao vjerovjesnik, a nije spomenut po svom imenu Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem. To ukazuje na počast prema njemu i na njegov visok ugled i vrijednost. Zbog toga El-Alusi kaže: "Spomenut je kao vjerovjesnik, a ne imenom, sallallahu alejhi ve sellem, za razliku od onoga što je uobičajeno kada Allah, tebareke ve teala, govori o Svojim Vjerovjesnicima, alejhimus-selam, pokazujući time da ga je odlikovao dodatnom počasti i veličinom. To je potvrdio i time što riječ (النَّبِيِّ) **Vjerovjesnik,** sadrži određeni član ال pokazujući time da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, među svim poslanicima najpoznatiji po tom epitetu."[270]

Četvrto , meleki su pripisani Allahu, azze ve dželle, kada se spomenuo salavat koji oni donose na Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, pa je rečeno (وَمَلَائِكَتَهُ) **i meleki Njegovi**. Pojašnjavajući mudrosti toga, El-Alusi kaže: "Izraz 'meleki' pripisani su Allahu, azze ve dželle, što ima za cilj da pojasni da to obuhvata sve meleke. Ali nije upotrebljen određeni član الملائكة nego je upotrijebljena genitivna veza, (وَمَلَائِكَتَهُ)i meleki su pripisani Allahu, što samo po sebi govori o njihovoj veličini i časti. Pa s

268 *Ruhul-meani*, 22/75.

269 *Prethodni izvor*, 22/75.

270 *Prethodni izvor*, 22/75, 76.

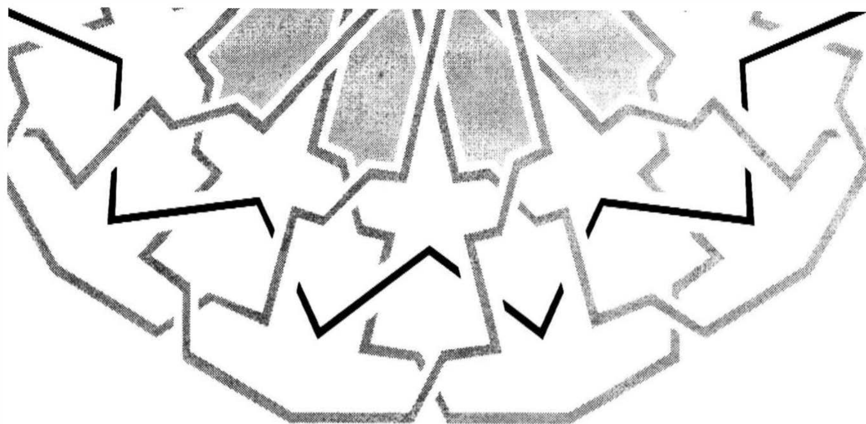
obzirom na to da tako časna bića donose salavat na njega, to je pokazatelj i njegove veličine i časti. Jer od veličanstvenih dolazi samo ono što je veličanstveno."[271]

Također je rekao: "Osim toga, ovo pokazuje i njihov veliki broj, i da salavati od jednoga tako ogromnog broja, koji, osim Stvoritelja, niko nije u stanju znati, kontinuirano stiže do njega, sallallahu alejhi ve sellem, svakodnevno i cijelo vrijeme, i stalno se ponavlja. Ovo je uistinu, vrhunska, najveća, najpotpunija i najčistija slava i veličanje."[272]

---

271 *Prethodni izvor*, 22/76.

272 *Prethodni izvor*, 22/76.

DRUGO POGLAVLJE

KOGA MELEKI PROKLINJU

DRUGO POGLAVLJE

KOGA MELEKI PROKLINJU

Uvod

Postoje i nesretnici, oni koje meleki proklinju i protiv kojih čine dovu. Allah, subhanehu ve teala, i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, obavijestili su nas i o tome. Među one koji su udaljeni od milosti i kojima je ona uskraćena spadaju sljedeće kategorije ljudi:

1. onaj koji psuje i vrijeđa ashabe, radijallahu anhum;

2. onaj koji u Medini uvede novotariju ili novotaru pruži utočište i zaštitu;

3. onaj koji učini nepravdu stanovnicima Medine ili ih uplaši;

4. onaj koji se pripisuje nekome drugome, a ne svome ocu ili izražava pripadnost nekome drugome, a ne svojim vlasnicima i zaštitnicima;

5. onaj koji poništi zaštitu muslimana;

6. onaj koji škrtari;

7. onaj koji dočeka ramazan, a ne zasluži oprost;

8. onaj koji pored živih roditelja, ili jednoga od njih, ne zasluži Džennet;

9. onaj u čijem se prisustvu spomene Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pa ne donese salavat na njega;

10. onaj koji uperi oružje prema muslimanu;

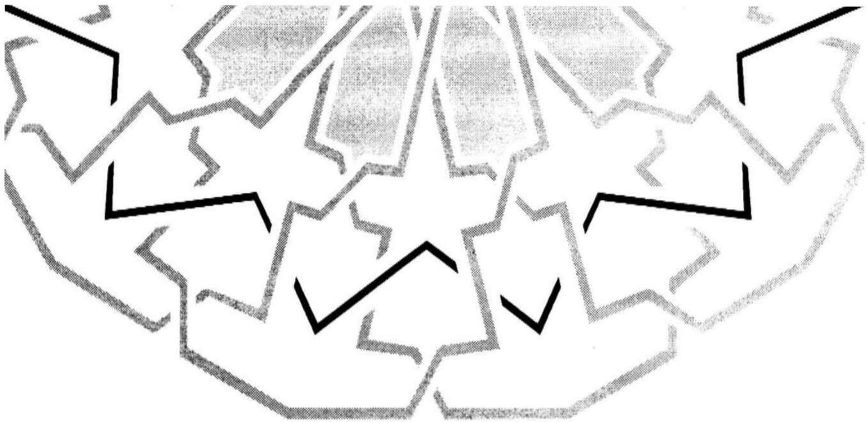
11. onaj koji spriječi da se izvrši obavezna kazna nad onim ko je zaslužuje;

12. ona žena odbije mužev poziv u postelju;

13. oni koji budu nevjernici i umru u nevjerstvu;

14. oni koji odu u nevjerstvo nakon što su bili vjernici i posvjedočili da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, istina, i nakon što im budu dostavljeni dokazi.

Uz Allahovu pomoć govorit ću o svakoj ovoj vrsti posebno kao o posebnoj temi, osim o trima kategorijama, a to su: onaj koji dočeka ramazan, a ne zasluži oprost; onaj koji pored živih roditelja, ili jednoga od njih, ne zasluži Džennet; i, onaj u čijem se prisustvu spomene Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pa ne donese salavat na njega – o njima ću govoriti u jednoj, zajedničkoj temi, jer su svi oni spomenuti u jednom hadisu.

MELEKI PROKLINJU ONOGA KOJI PSUJE I VRIJEĐA ASHABE

1. MELEKI PROKLINJU ONOGA KOJI PSUJE I VRIJEĐA ASHABE

Et-Taberani je zabilježio od Ibn Abbasa, radijallahu anhuma, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Neka je Allahovo prokletstvo i prokletstvo svih meleka i ljudi na onog čovjeka koji vrijeđa moje ashabe!"*[273]

El-Menavi veli da je u ovom hadisu prijetnja da takvi ljudi trebaju biti udaljeni iz mjesta u kojima žive dobri ljudi.[274]

Poslanik je, sallallahu alejhi ve sellem, strogo zabranio psovanje ashaba. Imam Muslim bilježi od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *'Nemojte psovati moje ashabe! Nemojte psovati moje ashabe! Jer, tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, kada bi bilo ko od vas udijelio zlata koliko brdo Uhud, ne bi time dostigao nagradu ni koliko neko od njih zasluži kad udijeli pregršt ili pak pola pregršti.'*"[275]

Imam Et-Tajjibi kaže: "Ovaj hadis znači: kada bi neko od vas podijelio zlata koliko brdo Uhud, ne bi dostigao nagradu koju dostigne ashab kada udijeli pregršt hrane ili pola, zbog njihove iskrenosti, čistoće nijeta (namjere) i duševne kompletnosti."[276]

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nije se zadovoljio samo zabranom psovanja svojih ashaba, nego je i uputio dovu protiv onih koji to čine. Imam Et-Taberani bilježi hadis od Aiše,

---

273 *El-Mudžemul-kebir*, 12/110-111, broj hadisa: 12709. Nakon što je spomenuo nekoliko hadisa koji podupiru ovaj hadis šejh El-Albani rekao je: "Po meni, ovaj je hadis, ako uzmemo u obzir sva njegova predanja, u najmanju ruku hasen, a Allah najbolje zna." Vidjeti: *Silsiletul-ehadisis-sahiha*, 5/447, broj hadisa: 2340, i *Sahihul-džamis-sagir ve zijadetuhu*, 5/299, broj hadisa: 6161.

274 *Fejdul-Kadir*, 6/146, 147.

275 *Sahihu Muslim*, knjiga *Vrijednost ashaba*, poglavlje *Zabrana psovanja ashaba, radijallahu anhum*, 4/1967, broj hadisa: 222 i 2541. Sličan hadis bilježi i imam El-Buhari u svome Sahihu od Ebu Seida el-Hudrija, radijallahu anhu. Pogledati: Sahihul-Buhari, 7/21, knjiga *Vrijednost ashaba*, poglavlje *Riječi Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem: "Da sam sebi uzeo nekoga za prijatelja"*, broj hadisa: 3673.

276 *Šerhut-Tajjibi*, 12/3841.

radijallahu anha, u kojem kaže: “Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *‘Nemojte psovati moje ashabe! Prokleo Allah onoga ko psuje moje ashabe!’*”[277]

Komentirajući hadis: *“Prokleo Allah onoga ko psuje moje ashabe”*, El-Menavi kaže: “To je rekao zbog njihove silne pomoći ovoj vjeri. Zato je psovanje njih jedan od najvećih grijeha, i najvećih poroka. Neki učenjaci smatraju da se onaj čovjek koji psuje Ebu Bekra i Omera, radijallahu anhuma, obavezno ima pogubiti.”[278]

Naši dobri prethodnici (selef) žestoko su progonili one koji su psovali ashabe Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem. U nastavku teksta slijede neki primjeri njihovih stavova i njihovog odnosa prema takvima.

a) Kajs ibn Er-Rebia prenosi od Vaila ibn el-Behijja da je rekao: “Jednom su se prilikom Ubejdullah ibn Omer i Mikdad, radijallahu anhuma, nešto sporječkali, pa Ubejdullah reče nešto ružno Mikdadu, a Omer, radijallahu anhu, reče: ‘Dopustite mi ga da mu jezik odsiječem kako se niko više nakon njega ne bi drznuo uvrijediti bilo kojeg Poslanikovog, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba.’”

U drugom predanju stoji: “Omer je, radijallahu anhu, htio odsijeći mu jezik, pa se neki Muhammedovi, sallallahu alejhi ve sellem, ashabi zauzeše za njega. On reče: ‘Pustite me da odsiječem jezik svome sinu kako se niko više, nakon njega, ne bi drznuo da uvrijedi nekoga od Muhammedovih, sallallahu alejhi ve sellem, ashaba.’”[279]

277 Preneseno iz djela *Medžmeuz-zevaid*, 10/21, knjiga *Vrijednosti*. Hafiz El-Hejsemi u vezi s ovim hadisom kaže: "Et-Taberani ga bilježi u *El-Evsatu*, a od tih su prenosioca prihvatali El-Buhari i Muslim, izuzev od Alije ibn Sehla, ali i on je pouzdan." Imam Et-Taberani također bilježi i od Ibn Omera, radijellahu anhuma, kao merfu-predanje: "Allah prokleo onoga koji psuje moje ashabe." Pogledati: *Sahihul-džamis-sagir ve zijadetuhu*, 5/23, broj hadisa: 4987. Šejh El-Albani ocijenio ga je kao hasen.

278 *Fejdul-Kadir*, 5/274.

279 Preneseno iz knjige: *Es-Sarimul-meslul*, str. 585. Šejhul-islam Ibn Tejmijja, rahmetullahi alejhi, kaže: "Prenose ga Ahmed ibn Hanbel, Ibn Betta i El-Lalikai."

Nakon što je spomenuo ovaj događaj, šejhul-islam rekao je: "Najvjerovatnije je Omer, radijallahu anhu, odustao od te namjere pošto su se neki ashabi zauzeli za Ubejdullaha; čini se da je i Mikdad bio među njima."[280]

b) Imam Muslim bilježi od Urve da je rekao: "Aiša, radijallahu anha, rekla mi je: 'Sestriću moj, njima je naređeno da mole Allaha da oprosti Poslanikovim, sallallahu alejhi ve sellem, ashabima, a oni ih psuju!'"[281]

c) Abdullah ibn Omer, radijallahu anhuma, rekao je: "Nemojte psovati Muhammedove, sallallahu alejhi ve sellem, ashabe! Zaista je ugled jednoga od njih bolji od svih vaših djela!"[282]

d) Imam Ahmed ibn Hanbel rekao je: "Nikome nije dozvoljeno spominjati bilo šta od loših stvari koje su se desile među ashabima, niti da bilo koga od njih napada niti spominje po mahani ili nedostatku. A ako to neko uradi, obavezno ga se mora naučiti pameti i kazniti. I on (vladar) nema pravo to da mu oprosti, nego ga mora kazniti i tražiti od njega da se pokaje. Ako se pokaje, tevba mu se prihvata, a ako i dalje bude ustrajan na tome, ponovo mora biti kažnjen. U tom slučaju, doživotno će ga ostaviti u tamnici, pa ili će umrijeti u njoj, ili će se pokajati i povratiti."[283]

On je također rekao: "Kada čuješ nekoga da po lošem spominje ashabe Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, sumnjaj u njegovu pripadnost islamu."[284]

e) Imam En-Nevevi kaže: "Znaj da je psovanje ashaba, radijallahu anhum, strogo zabranjeno, i jedno je od razvratnih i loših djela. To se jednako odnosi na one koji su sudjelovali u smutnji koja se desila, kao i na one koji nisu sudjelovali, tim prije

280 *Prethodni izvor*, str. 585.

281 *Sahihu Muslim*, 4/2317, knjiga *Tefsir*, broj hadisa: 15 i 3022.

282 Preneseno iz knjige *Es-Sarimul-meslul*, str. 580. Šejhul-islam je rekao za ovo predanje: "Bilježi ga El-Lalikai."

283 Preneseno iz knjige *Es-Sarimul-meslul*, str. 568.

284 Preneseno iz prethodnog izvora, str. 568.

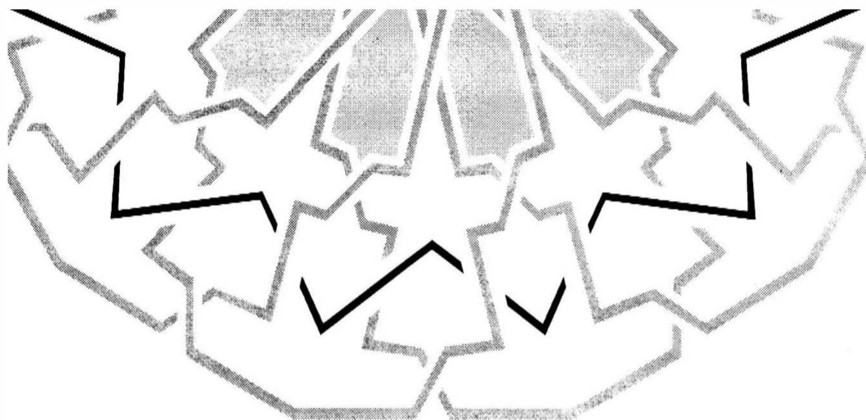
jer su to učinili povodeći se za idžtihadom i svi su ta dešavanja tumačili na svoj način."[285]

f) Šejhul-islam Ibn Tejmijja, komentirajući hadise koji govore o tome da je obavezno čuvati se od mržnje prema ashabima, rekao je: "Onaj koji psuje ashabe, prema njima osjeća više od mržnje. Prema tome, neizbježno je da se radi o munafiku (licemjeru), koji ne vjeruje u Allaha niti u Sudnji dan."[286]

Ne učinio nas Allah, dž.š., od onih koji psuju Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, ashabe, radijallahu anhum.

285 *Šerhun-Nevevi*, 16/93.

286 *Es-Sarimul-meslul*, str. 581.

MELEKI PROKLINJU ONOGA KO U MEDINI UVEDE NEKU NOVOTARIJU ILI NOVOTARU PRUŽI UTOČIŠTE I ZAŠTITU

2. MELEKI PROKLINJU ONOGA KO U MEDINI UVEDE NEKU NOVOTARIJU ILI NOVOTARU PRUŽI UTOČIŠTE I ZAŠTITU

Imam Muslim zabilježio je od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Medina je sveto područje, pa ko u njoj uvede novotariju, ili pruži utočište novotaru, neka je na njega Allahovo prokletstvo, i prokletstvo svim meleka i ljudi. Od njega, na Sudnjem danu, neće biti primljeni ni dobrovoljni ni obavezni ibadeti."*[287]

Ovdje ćemo objasniti određene stvari.

Prvo, El-Kadi Ijad kaže da Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *"Ko u Medini uvede novotariju..."* znače: ko u njoj počini neki grijeh.[288]

Ibnul-Esir veli: "Izraz novotarija (el-hades) jeste nova, pokuđena stvar koja nije uobičajena niti poznata u sunnetu."[289]

Alija el-Kari kaže: "Ko u Medini proširi neku pokuđenu stvar ili novotariju, a to je sve ono što je u suprotnosti sa Kur'anom i sunnetom."[290]

Drugo, Ibn El-Esir kaže: "Izraz *muhdis* odnosi se na kriminalca (prijestupnika), i hadis u tom slučaju podrazumijeva onoga koji u Medini učini kriminal ili prijestup. Pa se hadis odnosi na onog ko kriminalcu i prijestupniku pruži utočište, sigurnost i zaštitu od onih s kojima ima spor, ili spriječi da se nad njim sprovede

287 *Sahihu Muslim*, 2/399, knjiga *Hadž*, poglavlje *Vrijednost Medine i dova Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, za berekt (blagoslov) u njoj*, broj hadisa 469 i 1371. El-Buhari i Muslim bilježe od vladara pravovjernih Alije ibn Ebu Taliba i Enesa ibn Malika, radijallahu anhuma, hadis sličan ovome. Pogledati: *Sahihul-Buhari*, 4/81, knjiga *Vrijednost Medine*, poglavlje *Medinski harem*, brojevi hadisa: 1867 i 1870, i *Sahihu Muslim*, 2/994, knjiga *Hadž*, poglavlje *Vrijednost Medine i dova Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem, za berekt (blagoslov) u njoj*, brojevi hadisa: 1366 i 1370.

288 Preneseno iz djela *Šerhun-Nevevi*, 9/140

289 *En-Nihajetu fi garibil-hadisi vel-eser*, 1/351

290 *Merkatul-mefatih*, 5/608

zaslužena kazna. A riječ *muhdes* ima značenje kriminala, prijestupa ili novotarije. U tom slučaju, hadis podrazumijeva onoga koji je zadovoljan tim prijestupom ili novotarijom i koji strpljivo podnosi i toleriše nešto takvo u Medini. A onaj ko je zadovoljan novotarijom i podrži njenoga počinioca, te mu se ne usprotivi u tome, on mu je time pružio utočište."[291] A Alija el-Kari rekao je slično tome.[292]

Treće, imam En-Nevevi, kaže: "Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: '*...neka je na njega Allahovo prokletstvo...*' sadrže strašnu prijetnju onome ko to čini." El-Kadi kaže: "Učenjaci ovim hadisom dokazuju da su spomenute stvari veliki grijeh. Jer proklinjanje ne slijedi osim za neki od velikih grijeha. A to znači da ga Allah proklinje, a i svi meleki i ljudi, isto tako. To dokazuje udaljavanje od Allahove milosti, jer, jezički, prokletstvo znači protjerivanje i udaljavanje."[293]

Alija el-Kari, opet, kaže: "Riječi: '*...neka je na njega...*' odnose se na obojicu (onoga koji uvede novotariju i onoga koji ga štiti). Riječi: '*...Allahovo prokletstvo...*' znače: Njegovo protjerivanje i udaljavanje. A Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: '*...i meleka...*' znače da meleki mole da ga Allah udalji od Svoje milosti."[294]

Četvrto, u vezi s dijelom hadisa: "*Od njega, na Sudnjem danu, neće biti primljeni ni dobrovoljni ni obavezni ibadeti*", hafiz Ibn Hadžer kaže: "Učenjaci se razilaze u shvatanju ovih riječi. Ipak, mišljenje većine jeste na tome da riječ *sarf* znači farz (obavezni ibadet), a *adl* znači nafilu (dobrovoljni ibadet)."[295]

Sve ovo jasno nam govori o težini grijeha onoga koji u Medini napravi neki prijestup, proširi neku novotariju ili

291 *En-Nihajetu fi garibil-hadisi vel-eser*, 1/351.

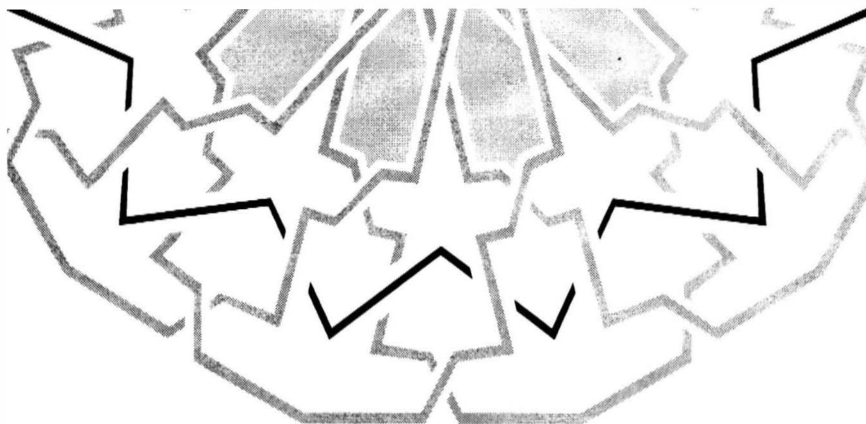
292 *Merkatul-mefatih*, 5/608

293 *Šerhun-Nevevi*, 9/140, 141.

294 *Merkatul-mefatih*, 5/608.

295 *Fethul-Bari*, 4/86. Pogledati: *Šerhun-Nevevi*, 9/141.

pokuđenu stvar, zaštiti grešnika i prijestupnika, pa ga uzme kod sebe, ili pomogne zločinca, zaštiti novotara, ili bude zadovoljan sa nekom novotarijom u Medini, i ne uloži ništa od onoga što je u mogućnosti kako bi je spriječio ili otklonio. Takvoga će Silni Allah protjerati iz Svoje milosti, a Njegovi meleki mole za njegovo protjerivanje iz Allahove milosti, pa mu još neće biti primljeni ni farzovi niti nafile na Sudnjem danu.

MELEKI PROKLINJU ONOGA KOJI STANOVNICIMA MEDINE NANESE NEPRAVDU ILI IH UPLAŠI

3. MELEKI PROKLINJU ONOGA KOJI STANOVNICIMA MEDINE NANESE NEPRAVDU ILI IH UPLAŠI

Navest ćemo neka predanja koja govore o tome.

1) Imam Et-Taberani bilježi od Ubade ibn es-Samita, radijallahu anhu, koji prenosi da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Allahu moj, onoga ko nanese nepravdu stanovnicima Medine i uplaši ih, Ti njega uplaši! I neka je na njega Allahovo prokletstvo i prokletstvo svih meleka i ljudi; od njega neće biti primljeni ni farzovi ni nafile.*"[296]

2) Imam Ahmed, En-Nesai i Et-Taberani bilježe od Es-Saiba ibn Hallada, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Ko uplaši stanovnike Medine, Allah će Uzvišeni njega uplašiti. I neka je na njega Allahovo prokletstvo i prokletstvo svih meleka i ljudi; na Sudnjem danu Allah od njega neće primiti ni farzove ni nafile.*"[297]

3) Imam Ibn Ebu Šejba bilježi od Džabira ibn Abdullaha, radijallahu anhuma, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: '*Onaj koji uplaši stanovnike Medine, neka je na njega Allahovo prokletstvo i prokletstvo svih meleka i ljudi; Allah od njega neće primiti ni farzove ni nafile.*'"[298]

4) Imam Ahmed bilježi od Džabira ibn Abdullaha, radijallahu anhuma, da je neki emir koji je imao udjela u smutnji došao u Medinu, a Džabir, radijallahu anhu, već je bio obnevidio, pa mu ljudi predložiše: "Bilo bi dobro da izbjegneš susret s njim!"

296 *Medžmeuz-zevaid*, knjiga *Hadž*, poglavlje *O onome koji uplaši stanovnike Medine ili im naumi napakostiti*, 3/306. Hafiz El-Hejsemi kaže: "Et-Taberani ga bilježi u El-Evsatu i u El-Kebiru, i svi su prenosioci zastupljeni u vjerodostojnim zbirkama hadisa."

297 *El-Musned*, 27/94, broj hadisa: 16559. *Es-Sunenul-kubra*, 2/483, knjiga *Hadž*, poglavlje *Ko uplaši stanovnike Medine, ili im naumi napakostiti*, broj hadisa: 4265. *El-Mudžemul-kebir*, 7/143, broj hadisa: 6631. Šejh Šuajb el-Arnaut veli: "Sened mu je vjerodostojan."

298 *El-Musannef*, 12/180-181, knjiga *Vrijednosti*, poglavlje *Šta se spominje o Medini i njenim vrijednostima*, dio hadisa pod brojem 2473. Šejh Šuajb el-Arnaut kaže: "Sened mu je jak."

On izađe hodajući između dvojice sinova, pa malo posrnu na kamenčić, a onda reče: "Teško onome ko uplaši Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem!" Sinovi ga upitaše, ili ga upita jedan od njih: "Oče, kako da uplaši Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, kada je on već preselio?" Džabir odgovori: "Čuo sam Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, da govori: *'Ko uplaši stanovnike Medine, unio je strah i u moja prsa'*", odgovori Džabir, radijallahu anhu.[299]

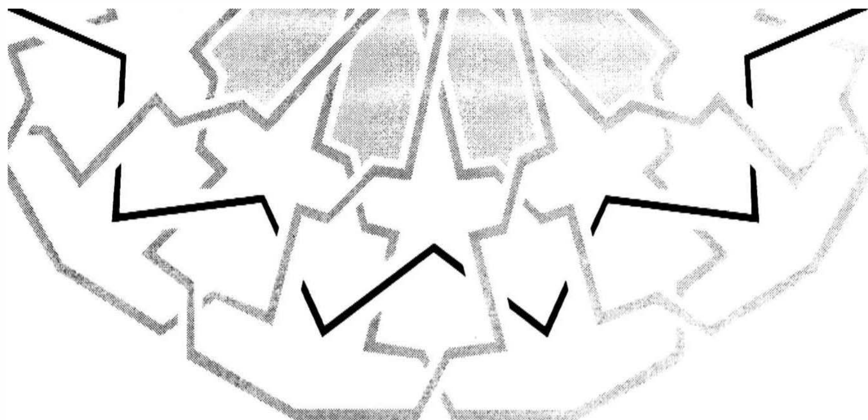
5) Imam Muslim bilježi od Sa'da ibn Ebi Vekkasa, radijallahu anhu, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *'Onaj koji bude naumio napakostiti stanovnicima Medine, Allah će ga rastopiti kao što se so rastopi u vodi'*."[300]

O kako je strašan grijeh uplašiti Allahovog prijatelja, Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, plašeći stanovnike Medine!

---

299 *El-Musned*, 23/121, broj hadisa: 4818. Hafiz El-Hejsemi, 3/306, kaže: "Ovo je predanje zabilježio Ahmed, a svi su njegovi prenosioci zastupljeni u vjerodostojnim zbirkama hadisa." Šejh Šuajb el-Arnaut veli: "Ovaj je hadis vjerodostojan."

300 *Sahihu Muslim*, knjiga *Hadž*, poglavlje *Ko bude želio stanovnicima Medine zlo, Allah će ga uništiti*, 2/1008, broj hadisa: 1387. Sa'd, radijallahu anhu, prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Niko stanovnicima Medine neće spletkariti (željeti im zlo), a da Allah neće učiniti da nestane kao što so nestaje u vodi."* Vidjeti: *Sahihl-Buhari*, 4/94, knjiga *Vrijednost Medine*, poglavlje *Grijeh onoga koji spletkari protiv stanovnika Medine*, broj hadisa: 1877. Pogledati: *Fethul-Bari*, 4/94.

MELEKI PROKLINJU ONOGA KOJI SE PRIPISUJE NEKOME DRUGOME, A NE SVOME OCU ILI IZRAŽAVA PRIPADNOST NEKOME DRUGOME, A NE SVOJIM VLASNICIMA I ZAŠTITNICIMA

4. MELEKI PROKLINJU ONOGA KOJI SE PRIPISUJE NEKOME DRUGOME, A NE SVOME OCU ILI IZRAŽAVA PRIPADNOST NEKOME DRUGOME, A NE SVOJIM VLASNICIMA I ZAŠTITNICIMA

Dokaz za to jeste hadis koji je zabilježio imam Muslim od Alije ibn Ebu Taliba, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*...i onaj ko se pripiše nekome drugome, a ne svome ocu*[301]*, ili bude izražavao pripadnost nekome drugome, a ne svojim vlasnicima. Pa neka je na njega Allahovo prokletstvo, prokletstvo svih meleka i ljudi; na Sudnjem danu Allah od njega neće primiti ni farzove ni nafile.*"[302]

Imam En-Nevevi zapisao je: "Ovo je eksplicitan dokaz da je veliki grijeh pripisati se nekome drugome, a ne svome ocu, odnosno da se rob pripisuje nekome drugome mimo svojih vlasnika. To je tako, jer je u tome nezahvalnost na blagodatima, gubljenje nasljedničkih prava, prijateljstava, zaštite i dr. A da ne govorimo o kidanju rodbinskih veza i nepokornosti prema roditeljima."[303]

U predanju koje bilježi imam El-Buhari stoji: "*...a ko prihvati u vlasništvo nekoga drugoga bez dozvole svojih pravih vlasnika, neka je na njega Allahovo prokletstvo, prokletstvo svih meleka i ljudi; na Sudnjem danu od njega neće biti primljeni ni farzovi ni nafile.*"[304]

Imam El-Buhari naslovio je poglavlje riječima *Grijeh onoga*

301 Imam Et-Tajjibi kaže: "Dešavalo se da se čovjek pripiše nekome drugome, a ne svome ocu i svojoj porodici (rodbini), pa je to zabranjeno." Vidjeti: *Šerhut-Tajjibi*, 6/2051, 2052.

302 Pogledati: *Sahihu Muslim*, 2/998, knjiga *Hadž*, poglavlje *Vrijednost Medine i Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, dova za bereket u Medini*, dio hadisa pod brojem: 1370.

303 *Šerhun-Nevevi*, 9/144.

304 Pogledati: *Sahih El-Buhari*, 12/42, knjiga *Farzovi*, dio hadisa pod brojem: 6755.

ko se odrekne svoga vlasnika.[305]

Komentirajući riječi Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: *"Ko pristane biti u vlasništvu nekoga drugoga..."*, Alija el-Kari kaže: "To znači da onaj oslobođeni rob kaže nekome drugome, a ne onome ko ga je oslobodio: 'Ti si moj gospodar!'"[306]

Et-Tajjibi kaže: "Čini se da se pod hadisom: *'Ko prihvati vlasništvo nekoga drugoga bez dozvole svojih pravih vlasnika...'* misli na vlasništvo zbog oslobođenja od ropstva, zbog toga što je spomenuto uporedo s kategorijom onih koji se pripisuje nekome drugome mimo svoga oca. Obje te stvari obuhvata prijetnja u jednom drugom predanju, jer oslobađanje od ropstva ima sličan tretman kao i biološko porijeklo. Naime, ako se čovjek pripiše nekome drugome mimo onoga kome stvarno pripada, kao da se odrekao onoga kome stvarno pripada, a sebe pripisao nekome drugome. Time zaslužuje posljedice dove, tj. da bude protjeran i udaljen od Allahove milosti. A dio hadisa: *'...bez dozvole svogih pravih vlasnika...'* ukazuje nam na pravo pravih vlasnika koje se se ne smije poreći i obezvrijediti."[307]

Svjedoci smo da neki ljudi tvrde kako, navodno, pripadaju nekim plemenima ili narodima, a zapravo im ne pripadaju. A ružno li je to kako postupaju, kad bi samo znali!

Postoji mnogo ajeta i hadisa koji izričito naređuju da se čovjek pripiše samo svojim roditeljima (očevima), a strogo zabranjuju da se čovjek pripisuje nekome drugome.

a) Allah, azze ve dželle, kaže:

(وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءكُمْ أَبْنَاءكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُم بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ)

(ادْعُوهُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ أَقْسَطُ عِندَ اللهِ)

...niti je posinke vaše sinovima vašim učinio. To su samo

305 *Prethodni izvor*, 12/41.

306 *Merkatul-mefatih*, 5/609.

307 *Šerhut-Tajjibi*, 6/2051, *Fethul-Bari*, 4/86.

vaše riječi, iz usta vaših, a Allah istinu govori i na Pravi put izvodi. Zovite ih po očevima njihovim, to je kod Allaha ispravnije.[308]

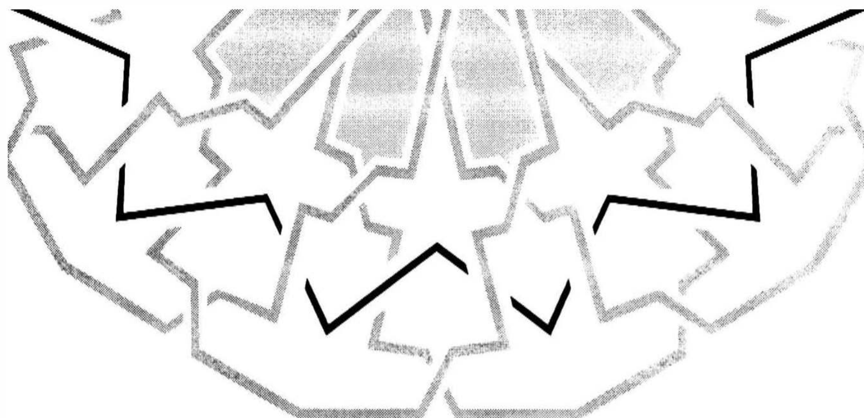
b) Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *"Nemojte se odricati od svojih očeva! Ko se odrekne od svog oca neka zna da je to nevjerstvo."*[309]

c) Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kaže: *"Onaj ko se svjesno pripisuje nekome drugome, a ne svom ocu, njemu će biti zabranjeno ući u Džennet."*[310]

308 El-Ahzab, 4, 5.

309 Bilježi ga imam El-Buhari od Ebu Hurejre, radijallahu anhu. Vidjeti: *Sahih El-Buhari*, 12/54, knjiga *Farzovi*, poglavlje *Onaj koji se pripisuje nekome drugome mimo svoga oca*, broj hadisa: 6768

310 I ovaj hadis također bilježi imam El-Buhari od Sa'da, radijallahu anhu. Prethodni izvor, 12/54, broj hadisa: 6766.

MELEKI PROKLINJU ONOGA KOJI PONIŠTI ZAŠTITU MUSLIMANA

5. MELEKI PROKLINJU ONOGA KOJI PONIŠTI ZAŠTITU MUSLIMANA

El-Buhari i Muslim zabilježili su od Alije, radijallahu anhu, hadis u kojem stoji da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *"Svi muslimani imaju jednako pravo na zaštitu, i razinom najniži među njima njome raspolaže. Onaj ko prevari muslimana i ostavi ga na cjedilu, neka je na njega Allahovo prokletstvo, prokletstvo svih meleka i ljudi; na Sudnjem danu od njega neće biti primljeni ni farzovi ni nafile."*[311]

Na ovom ću mjestu ukazati na određene stvari.

Prvo, Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: *"Svi muslimani imaju jednako pravo na zaštitu..."*, tj. na ugovor i na garanciju, a izraz *jednako* znači da je to pravo nešto jedinstveno i nedjeljivo, i ne razlikuje se zbog razlike u položaju i sl. Nije ga dozvoljeno poništiti kako bi samo jedni ljudi uživali tu zaštitu. Riječi: *"...i razinom najniži među njima njome raspolaže"* znače da svako može dati garanciju i uzeti pod zaštitu nekoga. A riječi: *"Onaj ko prevari muslimana i ostavi ga na cjedilu..."* znače: onaj koji poništi garanciju o sigurnosti koju je taj isti musliman dao nekom nevjerniku pa ubije tog nevjernika i uzme njegov imetak...[312]

Hafiz Ibn Hadžer kaže: "Ovaj hadis znači da je jamstvo (garancija o sigurnosti) jednako, svejedno poteklo od jednoga muslimana ili od više njih, od nekoga časnoga ili nekoga niskog porijekla ili položaja. Čak i kada bi rob musliman nekom nevjerniku dao jamstvo o sigurnosti, niko ne bi imao pravo poništiti taj ugovor. U tom pravu potpuno su jednaki čovjek i

311 Pogledati: *Sahihul-Buhari*, 12/42, knjiga *Farzovi*, poglavlje *Grijeh onoga koji se odrekne svojih vlasnika (onih kojima pripada)*, dio hadisa pod brojem: 6755, *Sahihu Muslim*, 2/995-999, knjiga *Hadž*, poglavlje *Vrijednost Medine, i Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, dova za bereket u njoj*, broj hadisa: 1370. Imam Muslim, 2/999, bilježi ga također i od Ebu Hurejre, radijallahu anhu. Pogledati: Prethodni izvor, broj hadisa: 1371

312 Pogledati: *Merkatul-mefatih*, 5/609.

žena, slobodan čovjek i rob, utoliko prije jer su muslimani jedno tijelo."[313]

Drugo, naši dobri prethodnici posvećivali su veliku pažnju riječima Allahovog Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem: "*Svi muslimani imaju jednako pravo na zaštitu...*", kao što su, isto tako, vodili računa o tome da ne ponište garanciju koju je musliman nekome dao, makar se radilo o robu muslimanu. U prilog tome ide i predanje koje je zabilježio imam Abdurrezzak od Fudajla er-Rikašija, koji kaže: "Došli smo nadomak perzijskog sela Šaherta, pa smo ga mjesec dana držali samo u okruženju. I taman kad je došlo vrijeme da ih napadnemo u zoru, udaljismo smo se do mjesta koje smo koristili za odmor i predah. Jedan naš rob malo izostade iza nas, pa oni od njega zatražiše da im garantuje sigurnost. On im napisa garanciju i strijelom im je posla. Zatim smo se vratili, a oni svi izađoše, bez vojne opreme, i položiše oružje. Mi ih upitasmo: 'Šta to radite?' 'Vi ste nam garantovali sigurnost', odgovoriše oni i pokazaše nam strijelu na kojoj je bio napisan ukaz. 'To je napisao rob, a rob nema nikakvog utjecaja kad se o tome radi', rekosmo im. 'Mi ne možemo znati ko je među vama rob a ko slobodan čovjek. Ljudi su izašli sigurni i uvjereni da im se neće ništa desiti', pobuniše se oni. 'Vratite se nazad', rekosmo im, ali oni su ostali ustrajni: 'Nećemo se nipošto vratiti.' Mi tada napisasmo dopis Omeru, radijallahu anhu, i u njemu ga obavijestismo o tome što nam se desilo, pa nam on odgovori: 'Rob musliman pripada korpusu muslimana, i garancija koju je on dao ima status garancije koju su dali svi oni!' I tako nam izmače onaj silni ratni plijen kojem smo se nadali i nadomak kojega smo već bili."[314] U predanju koje bilježi imam Seid ibn Mensur stoji: "Pa je Omer napisao: 'Taj je rob musliman, njegova je garancija i vaša garancija!'"[315]

313 *Fethul-Bari*, 4/86

314 *El-Musannef*, 5/222-223, knjiga *Džihad*, poglavlje *Zaštita roba i žene*, broj predanja: 9402

315 *Sunenu Seid ibn Mensur*, 2/233, poglavlje *Šta je preneseno o garanciji koju daje rob*, broj predanja: 2608.

U predanju koje bilježi imam Et-Taberi stoji dodatak: "Pa im je Omer poslao dopis sljedećeg sadržaja: 'Allah je veliku pažnju posvetio držanju ugovora i održavanju riječi, i nećete biti od onih koji se drže ugovora sve dok ugovor i ne ispoštujete. A ako ste već pod sumnjom, priznajte im to. Držite se garancije o njihovoj sigurnosti!'"

Tu je i sljedeći dodatak: "...i tako su im priznali pravo na garanciju, povukli se i ostavili ih na miru."[316]

Treće, svjedoci smo da se poslovan čovjek udruži s partnerom i potpiše određen projekt te sklope međusobni ugovor, pa naknadno shvate da taj ugovor i nije baš u njihovom interesu, pa ovaj drugi partner kao razlog prekidanja tog istog ugovora navodi razlog da ratifikacija ugovora izlazi izvan okvira nadležnosti prvoga partnera. Isto tako, desi se da se otac dogovori nešto sa sinovima, a oni, sinovi, smatraju da mogu kad god požele raskinuti ugovor, pravdajući to da oca niko ne pita ni za šta. On je tu, kako kažu, samo radi bereketa. A u situaciji kada otac želi raskinuti ugovor koji je sklopio sin, onda kaže da je to njegov posao i da je imetak sav njegov. Sin je tu samo kao i svaki drugi obični radnik, i on nema nikakve ingerencije da ratificira bilo kakve sporazume.

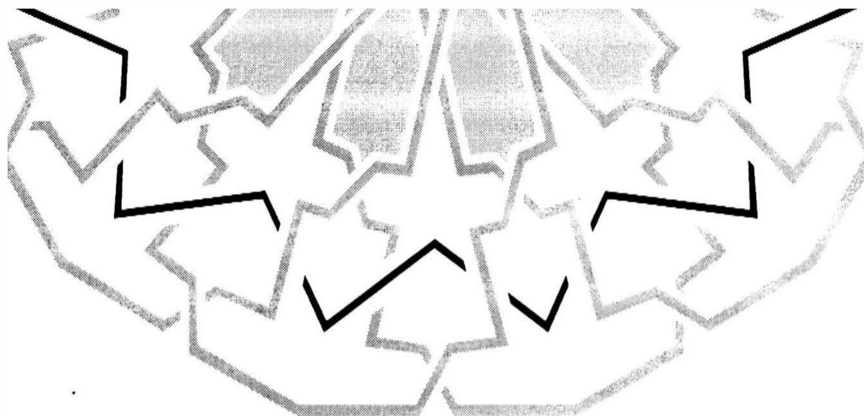
(يُخَادِعُونَ اللهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلاَّ أَنفُسَهُم وَمَا يَشْعُرُونَ)

Oni nastoje da prevare Allaha i one koji vjeruju, a oni i ne znajući, samo sebe varaju.[317]

---

316 *Tarihut-Taberi*, 4/94. Pogledati također: *Medžmuul-vesaikis-sijasijjeh lil-ahdin-nebevi vel-hilafetir-rašide*, str. 411.

317 El-Bekara, 9.

MELEKI MOLE ZA PROPAST ONOGA KOJI ŠKRTARI

6. MELEKI MOLE ZA PROPAST ONOGA KOJI ŠKRTARI

Postoji nekoliko hadisa koji govore o tome.

a) El-Buhari i Muslim bilježe od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *'Nema nijednog dana u kojem ljudi osvanu, a da u njemu ne siđu dva meleka od kojih jedan moli: 'Allahu nadoknadi onome koji udjeljuje!', a drugi moli: 'Allahu, unazadi imetak onoga koji ne udjeljuje!'*"

Alija el-Kari kaže da izraz *mumsik*, spomenut u hadisu, obuhvata sve one koji su škrti kada se radi o činjenju dobročinstva drugim ljudima.[318]

Hafiz Ibn Hadžer kaže: "Po svoj prilici, hadis znači da meleki dove za propast samoga imetka, a može biti i za propast vlasnika toga imetka. U suštini, to znači da će mu biti uskraćena dobra djela i da će se on zabavljati beskorisnim stvarima."[319]

b) Ahmed, Ibn Hibban i El-Hakim, bilježe od Ebud-Derdaa, radijallahu anhu, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *'Nikada Sunce nije izašlo, a da s njegove obje strane nisu poslana dva meleka koji pozivaju, a taj njihov poziv čuje sve živo na Zemlji, osim ljudi i džina: 'O ljudi, pohrlite svome Gospodaru! Uistinu je bolje imati malo blagoslovljena imetka nego mnogo ako će čovjeka odvratiti od Allaha.' I nikada Sunce nije zašlo, a da s njegove obje strane nisu poslana dva meleka koji pozivaju, a i taj njihov poziv čuje sve živo na Zemlji, osim ljudi i džina: 'Allahu nadoknadi onome koji udjeljuje!', a drugi melek govori: 'Allahu, unazadi imetak onog koji škrtari!'*"[320]

318 *Merkatul-mefatih*, 4/366.

319 *Fethul-Bari*, 3/305.

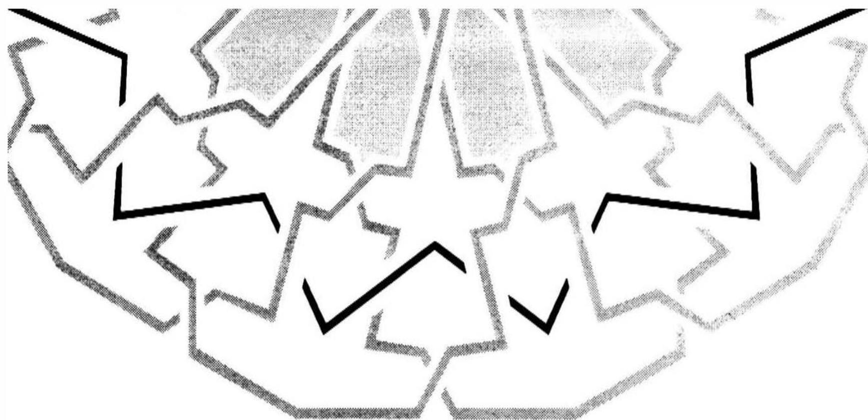
320 *El-Musned*, 5/197, *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 8/121-122, knjiga *Zekat*, poglavlje *Dobrovoljna sadaka i o*

c) Imam Ahmed i imam Ibn Hibban bilježe od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Uistinu na jednim džennetskim vratima stoji melek koji govori: 'Onaj koji bude posudio danas, nagradu će dobiti sutra!' A drugi melek, na drugim vratima govori: 'Allahu nadoknadi onome koji udjeljuje, a unazadi imetak onog koji škrtari!'*"[321]

---

predanjima koja ukazuju na to da je čovjek dužan očekivati nadoknadu za sve što bude udijelio za sebe, i da neće uspjeti ako bude škrtario, broj hadisa: 3329, *El-Mustedreku ales-sahihajn*, 2/445, knjiga *Tefsir*. Imam El-Hakim rekao je: "Ovaj hadis ima vjerodostojan sened, ali ga El-Buhari i Muslim nisu zabilježili." Ez-Zehebi se složio s njim. Pogledati: *Et-Telhis*, 2/445. Hafiz El-Hejsemi kaže: "Bilježi ga Ahmed, a svi prenosioci u senedu odgovaraju kriterijima vjerodostojnosti." Vidjeti: *Medžmeuz-zevaid*, 3/122. Šejh El-Albani ocijenio ga je vjerodostojnim. Pogledati: *Silsiletul-ehadisis-sahiha*, broj hadisa: 44, i *Sahihut-tergibi vet-terhib*, 1/456.

321 *El-Musned*, 2/305-306. *El-Ihsanu fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 8/124, knjiga *Zekat*, poglavlje *Dobrovoljna sadaka*, broj hadisa: 3333, i ovo je njegova verzija. U vezi sa senedom hadisa koji je zabilježio imam Ahmed šejh Ahmed Šakir kaže: "Sened mu je vjerodostojan." Vidjeti: *El-Musned*, 15/196. A Šuajb el-Arnaut u vezi sa senedom hadisa (koji je zabilježio Ibn Hibban) kaže: "Sened mu je vjerodostojan po kriterijima imama Muslima." Vidjeti: *El-Ihsan*, 8/124.

DŽIBRIL, alejhisselam, MOLI PROTIV TRI KATEGORIJE LJUDI

7. DŽIBRIL, alejhisselam, MOLI PROTIV TRI KATEGORIJE LJUDI

Postoje tri kategorije ljudi protiv kojih je molio Džibril, alejhis-selam, a Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zamolio je da se ta dova obistini. Naime, radi se o sljedećim kategorijama: onaj koji dočeka ramazan, a ne zasluži oprost; onaj koji pored živih roditelja, ili jednoga od njih, ne zasluži Džennet; i, onaj u čijem se prisustvu spomene Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, pa ne donese salavat na njega.

Prilika je spomenuti neke hadise koji govore o tome.

a) Imam Ibn Hibban bilježi od Malika ibn el-Huvejrisa, radijallahu anhu, koji kaže: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, htio se uspeti na minber, pa kada je stao na prvu stepenicu, izgovorio je: *'Amin!'*, zatim je stao na drugu stepenicu i, opet, izgovorio: *'Amin!'*, a onda je i na trećoj stepenici izgovorio: *'Amin!'* Nakon toga rekao je: *'Džibril mi je došao i rekao: 'Muhammede, neka Allah udalji onoga koji dočeka ramazan, a ne zasluži oprost', pa sam rekao: 'Amin!' Potom mi je rekao: 'I neka Allah udalji onoga koji pored živih roditelja, ili pak jednoga od njih ne zasluži Džennet', pa sam rekao: 'Amin!' I rekao je: 'Neka Allah udalji i onog čovjeka u čijem prisustvu budeš spomenut, pa ne donese slavat na tebe', pa sam opet rekao: 'Amin!'*"'"[322]

b) Imam Et-Taberani bilježi od Ka'ba koji prenosi od Udžre, radijallahu anhu, da se Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, jednom prilikom popeo na minber, pa je, kada se popeo

---

322 *El-Ihsan fi takribi sahihi Ibn Hibban*, 2/140, knjiga *Dobročinstvo*, poglavlje *Pravo roditelja*, broj hadisa. 409. Hafiz El-Hejsemi, 10/166, kaže: "Ovaj je hadis zabilježio Et-Taberani, a u njegovom senedu postoji prenosioc po imenu Imran ibn Eban, za koga Ibn Hibban kaže da je pouzdan, ali je nekoliko muhadisa kazalo da je slab, ostali su prenosioci pouzdani. Ibn Hibban je ovaj hadis uvstio u svoj Sahih s ovim senedom." Šejh Šuajb el-Arnaut veli: "Hadis je sahih na osnovu drugih predanja, a njegov je sened slab."

na prvu stepenicu, rekao: *'Amin!'* A onda se popeo i na drugu i rekao: *'Amin!'*, pa je i na trećoj stepenici rekao: *'Amin!'* Kada je sišao sa minbera i završio hutbu, mi rekosmo: 'Allahov Poslaniče, danas si nešto šaputao!' *'Jeste li čuli?'*, upita nas. 'Da', rekosmo. On reče: 'Kada sam stao na prvu stepenicu, dođe mi Džibril i reče: *'Neka Allah udalji onoga koji pored živih roditelja, ili pak jednoga od njih ne zasluži Džennet', pa sam rekao: 'Amin!' I rekao je: 'Neka Allah udalji onog čovjeka u čijem prisustvu budeš spomenut, pa ne donese slavat na tebe', pa sam opet rekao: 'Amin!' I naposlijetku je rekao: 'Neka Allah udalji onoga koji dočeka ramazan, a ne zasluži oprost', pa sam rekao: 'Amin!'*'"[323]

Imam Et-Tajjibi, komentirajući jedan drugi hadis[324], pojasnio je razlog zbog kojega je Džibril, alejhisselam, proučio ovu dovu protiv ove tri vrste ljudi, pa je rekao: "Salavat na Poslanika, sallallahu alejhi ve sellem, jeste izraz njegova veličanja i poštovanja. Prema tome, onaj koji veliča Allahovog Poslanika i miljenika, sallallahu alejhi ve sellem, i njega Allah veliča, i podiže mu ugled i vrijednost na oba svijeta. Isto tako, onaj koji ga ne veliča, Allah njega ponizi.

Također, i ramazan je veličanstven Allahov mjesec

(شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِيَ أُنزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِّلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِّنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ)

U mjesecu ramazanu počelo je objavljivanje Kur'ana, koji putokaz ljudima i jasan dokaz pravog puta i razlikovanje dobra od zla,[325] pa ko dobije priliku da ga veliča time što će ga ispostiti i provesti u ibadetu, vjerujući i nadajući se nagradi od

323 *Medžmeuz-zevaid*, 10/166, knjiga *Dove*, poglavlje *O onome pred kim se spomene Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pa on ne donese salavat na njega.* Hafiz El-Hejsemi kaže: "Bilježi ga Et-Taberani, a svi su njegovi prenosioci pouzdani."

324 To je hadis koji bilježi imam Et-Tirmizi od Ebu Hurejre, radijellahu anhu, a u njemu stoji: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *'Ponižen bio onaj čovjek u čijem prisustvu bude spomenuto moje ime, a on ne donese salavat na mene. Ponižen bio i onaj čovjek koji doživi ramazan, a ne bude mu oprošteno. I ponižen bio onaj čovjek kod kojega njegovi roditelji dočekaju starost pa zbog njih ne uđe u Džennet.'" Džamiut-Tirmizi*, 10/372, broj hadisa: 3777. Imam Et-Tirmizi kaže: "Hadis s ovim senedom je hasen-garib." Šejh El-Albani kaže: "Hadis je hasen-sahih." *Miškatul-mesabih*, 1/292, tj. opaske šejha El-Albanija.

325 El-Bekara, 185.

Allaha, Allah će njega veličati. A onaj koji ga ne bude veličao, Allah, subhanehu ve teala, učini ga prezrenim.

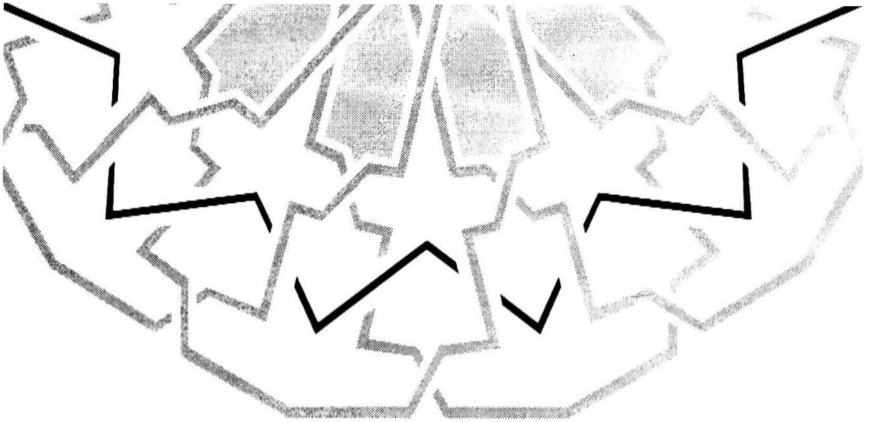
Poštivanje roditelja proističe iz veličanja Allaha, tebareke ve teala. Zbog toga je Allah, dž.š., dobročinstvo i lijep odnos prema njima spomenuo sa tevhidom i ibadetom, koji je jedino Njemu dozvoljeno posvetiti:

(وَقَضَى رَبُّكَ أَلاَّ تَعْبُدُواْ إِلاَّ إِيَّاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا)

Gospodar tvoj zapovijeda da samo Njega obožavate i da roditeljima dobročinstvo činite.[326] Pa sretan je onaj koji dobije priliku i bude mu omogućeno da ispolji dobročinstvo prema njima, a posebno u situaciji kada su stari i nemoćni i nema, osim njega, nikoga da se brine o njima. Ako jednu takvu priliku čovjek ne uspije iskoristiti, onda zaista zaslužuje da bude ponižen, prezren i odbačen."[327]

326 El-Isra, 23

327 Pogledati: *Šerhut-Tajjibi*, 3/1044.

MELEKI PROKLINJU ONOGA KOJI UPERI ORUŽJE PREMA MUSLIMANU

8. MELEKI PROKLINJU ONOGA KOJI UPERI ORUŽJE PREMA MUSLIMANU

Imam Muslim bilježi od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Ko uperi kakav željezni predmet prema svome bratu, meleki ga proklinju, makar mu ovaj bio brat po ocu i majci.*"[328]

Imam En-Nevevi veli: "Ovaj hadis dokazuje i potvrđuje svetost muslimana, i strogo zabranjuje da ga se plaši, prepada i da ga se izlaže bilo čemu što je neprijatno... A Poslanikove, sallallahu alejhi ve sellem, riječi: '*...makar mu ovaj bio brat po ocu i majci...*' jesu jasan pokazatelj da je to zabranjeno djelo ma o kome se radilo, bilo da se radi o nekome zbog koga bi se moglo protumačiti kao da se radilo o ozbiljnoj namjeri, bilo da se radi o nekome zbog koga se to ne bi moglo reći. I svejedno je da li to biva u šali ili zbilji. Činjenica da meleki proklinju takvoga čovjeka dovoljno govori da je to strogo zabranjeno djelo."[329]

Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, pojasnio je razlog zašto je zabranjeno periti oružje prema muslimanu. To vidimo u hadisu koji imam Muslim bilježi od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, koji kaže: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: '*Neka niko od vas svoje oružje ne okreće prema svome bratu jer niko od vas ne zna, može ga šejtan navesti i pokrenuti njegovu ruku, pa da, zbog toga, ode u Džehennem!*'"[330]

Imam En-Nevevi u djelu *Rijadus-salihin* naslovio je poglavlje *O zabrani pokazivanja oružjem ili nečim sličnim prema muslimanu, bilo u zbilji ili šali, i o zabrani dodavanja i*

328 *Sahihu Muslim*, 4/2020, knjiga *Dobročinstvo, održavanje rodbinskih veza i odgoj*, poglavlje *Zabranjeno je okretanje oružja prema muslimanu*, broj hadisa: 2616

329 Pogledati: *Šerhun-Nevevi*, 16/170

330 *Sahihu Muslim*, 4/2020, knjiga *Dobročinstvo, održavanje rodbinskih veza i odgoj*, poglavlje *Zabranjeno je okretanje oružja prema muslimanu*, broj hadisa: 2617

preuzimanja isukane sablje.[331]

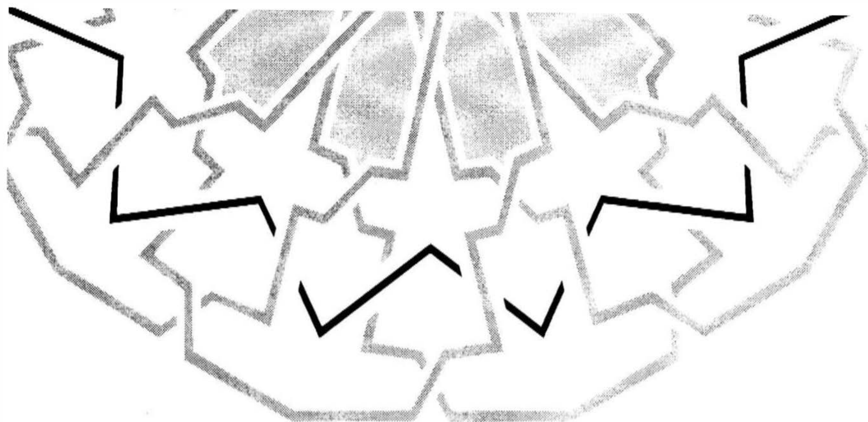
Ovom bih prilikom napomenuo dvije važne stvari.

Prvo, ova Poslanikova, sallallahu alejhi ve sellem, zabrana ima za cilj spriječiti okolnosti koje najčešće mogu dovesti do neželjenih posljedica pa i do ubistva; islam zabranjuje sve one stvari koje vode i olakšavaju put u zabranjeno.[332]

Drugo, ako je nišanjenje oružjem prema muslimanu, makar to bilo i u šali, nešto što iziskuje proklinjanje meleka, kakva je tek onda kazna za onoga koji muslimana zlostavlja, udara, rani ili ubije?!

331 *Rijadus-salihin*, str. 663.

332 Ko želi podrobnije istražiti ovo pitanje neka konsultira djela: *Et-Tedabirul-vakije minel-katli fil-islami*, autora dr. Osmana Devkelija (magistarski rad, nije štampan), *Et-Tedabirul-vakije minel-muhaddirati fil-islami*, autora dr. Fejsala ibn Džafera Balija (doktorska disertacija, nije štampana), *Et-Tedabirul-vakije minez-zina fil-fikhil-islami*, istoga autora, *Et-Tedabirul-vakije miner-riba fil-islami*, istoga autora.

MELEKI PROKLINJU ONOGA KOJI SPRIJEČI DA SE IZVRŠI OBAVEZNA KAZNA NAD ONIM KO JE ZASLUŽUJE

9. MELEKI PROKLINJU ONOGA KOJI SPRIJEČI DA SE IZVRŠI OBAVEZNA KAZNA NAD ONIM KO JE ZASLUŽUJE

Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madža zabilježili su od Ibn Abbasa, radijallahu anhuma, da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao sljedeće: *"Krvarina za onog ko bude ubijen pod nejasnim okolnostima, manjim kamenčićem, bičem ili tanjim štapom iznosi koliko i krvarina za nehotimično ubistvo. A propis je da se izvrši smrtna kazna nad onim koji nekoga ubije hotimično. Međutim, onaj ko spriječi izvršenje kazne, neka je na njega Allahovo prokletstvo, prokletstvo svih meleka i ljudi. Allah neće od njega primiti ni farzove ni nafile."*[333]

Allah, subhanehu ve teala, propisao je kisas (odmazdu) za ubistva kao milost prema ovome ummetu i kao dobročinstvo prema nama, jer je upravo u tome život za nas. Allah, azze ve dželle, kaže:

(وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ)

U odmazdi vam je – opstanak, o razumom obdareni, da biste se ubijanja okanili![334]

El-Kadi Ebus-Suud u svome tefsiru kaže: "Nenadmašiv stil objašenja spomenutoga propisa, što zapravo fascinira, s obzirom da je propisao jednu stvar da bi njome postigao suprotnu njoj (propisao ubistvo kao odmazdu da bi njome spriječio ubistva nedužnih). Osim toga, Allah, subhanehu ve teala, riječ (الْقِصَاص)

333 Sunen Ebi Davud, 12/182, knjiga Iskupi za ubistva (krvarine), poglavlje O onome ko bude ubijen pod nejasnim okolnostima, kad se ne zna ko ga je ubio, broj hadisa: 4528, Sunenun-Nesai, 8/40, knjiga Zakletve, poglavlje O onome ko bude ubijen manjim kamenom ili bičem, i ovo je njegova verzija, Sunen Ibn Madža, 2/102, poglavlje O onome ko se isprječi između porodice ubijenoga i ubice nad kojim je obavezno sprovođenje kazne, odnosno davanje krvarine, broj hadisa: 2667. Hafiz Ibn Hadžer kaže: "Bilježe ga Ebu Davud, En-Nesai i Ibn Madža, s jakim senedom." Vidjeti: Bulugul-meram, str. 248. A šejh El-Albani ocijenio ga je vjerodostojnim. Pogledati: Sahihu Suneni Ebi Davud, 3/867, Sahihu Sunenin-Nesai, 3/992, i Sahihul-džamiis-sagiri ve zijadetuhu, 5/336.

334 El-Bekara, 179.

odmazda upotrijebio je sa određenim članom ال, a riječ حَيَاةٌ **život)**, bez određenoga člana, kako bi time kazao da je u tome velika i neopisiva šansa za opstanak i život. Naime, poznavanje propisa o odmazdi nesumnjivo odvraća čovjeka od namjere da ubije, i na taj način bivaju spašena dva života. Arapi su izvršavali odmazdu nad nekim drugim, a ne nad ubicom, i ubijali su više ljudi zbog jednoga, pa je to bilo razlogom velikih smutnji među njima i nereda nesagledivih razmjera. Međutim, u situaciji kada se odmazda izvršava isključivo nad ubicom, ostali bivaju sigurni, te na taj način, njihovi životi bivaju spašeni i sačuvani."[335]

Imam Ibnul-Kajjim veli: "Allah je započeo ajet riječju(وَلَكُمْ) **vama,** što govori da je direktna korist od odmazde isključivo naša, i reflektira se samo na nas. Dakle, propisivanje toga propisa, kao i ostalih, jeste vrsna milost prema ljudima."[336]

Prema tome, onaj ko opstruira sprovođenja odmazde nad ubicom odvraća ummet od onoga što je Allah propisao kao milost i dobročinstvo. Umjesto toga, takav nudi i nameće nešto što donosi nered, metež i propast za cijeli ummet. Kako je to samo ružan postupak, težak zločin i pogan grijeh! Upravo zbog toga takav čovjek zaslužuje protjerivanje i udaljavanje izvan milosti Najmilostivijega, i spominjanje po ružnom i dovu protiv njega od svih meleka i ljudi. Od takvoga Allah neće primiti ni farzove ni nafile.

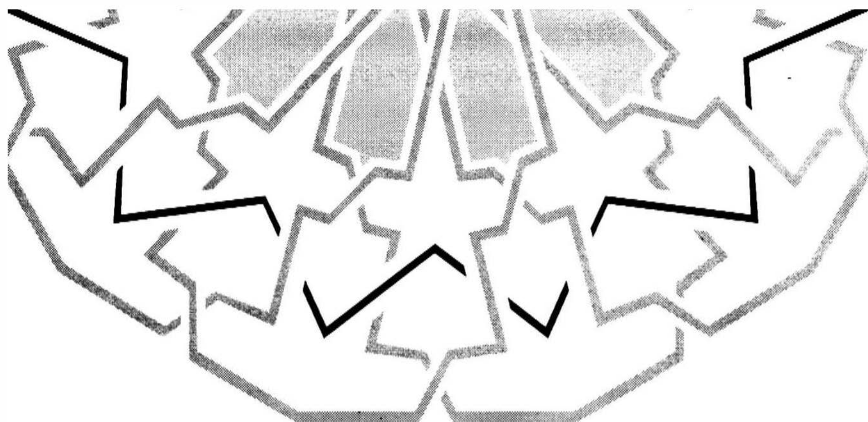
Šejhul-islam Ibn Tejmijja, rahimehullah, pojašnjavajući težinu grijeha onoga koji opstruira sprovođenje Allahove kazne nad onim koji je zaslužuje, ili bilo kome oduzima Allahovo pravo ili pravo ljudi, kaže: "Onaj ko pruži utočište nekome protiv koga se ratuje, ili lopovu, ili ubici, ili nekome nad kim se mora izvršiti odmazda, ili nekome oduzima Allahovo ili ljudsko pravo, te spriječi oštećene da uzmu svoje pravo od onoga koji

335 *Tefsir Ebis-Suud*, 1/196, *Et-Tefsirul-kajjim*, str. 143, 144, i *Tefsirul-Bejdavi*, 1/103

336 *Et-Tefsirul-kajjim*, str. 144.

im je nanio nepravdu – on je saučesnik u tom zločinu, makar i ne upotrijebio nasilje i ne ispoljio neprijateljstvo pri tome. Njega je prokleo Allah, i Njegov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Muslim je zabilježio od Alije ibn Ebu Taliba, radijallahu anhu, da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: *'Prokleo Allah onoga ko uvede novotariju ili pruži utočište novotaru!'* Od onoga ko pruži utočište novotaru zahtijevat će se da ga dovede, odnosno da ga prokaže. Ako to odbije, treba ga zatvoriti i konstantno šibati, sve dok se ne predomisli. Spomenuli smo da se isto tako postupa i s onim koji odbija uručiti novac ili drugi imetak koji je obavezan uručiti. Ako je obavezno da neke osobe budu prisutne ili da se dostavi određeni imetak, onda svi koji to sprečavaju moraju snositi posljedice i biti kažnjavani sve dok se prepreka ne otkloni."[337]

337 *Medžmuul-fetava*, 28/323

MELEKI PROKLINJU ŽENU KOJA ODBIJE MUŽEV POZIV U POSTELJU

10. MELEKI PROKLINJU ŽENU KOJA ODBIJE MUŽEV POZIV U POSTELJU

Postoje hadisi koji upozoravaju na veličinu grijeha one žene koja odbije mužev poziv u postelju. Ovdje ćemo navesti samo neke.

a) El-Buhari i Muslim bilježe od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, koji prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: "*Kada čovjek pozove svoju ženu u postelju*[338], *pa ona odbije, meleki je proklinju do svanuća.*"[339]

b) El-Buhari i Muslim bilježe od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, da je rekao: "Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: '*Kada žena svojevoljno zaspi izvan postelje svoga muža, meleki je proklinju do zore*'"[340] U drugoj verziji stoji dodatak: "*...sve dok mu se ne vrati.*"[341]

Imam En-Nevevi tvrdi: "Ovo je dokaz da je ženi zabranjeno odbiti spolni odnos s mužem ako nema šerijatskog opravdanja. Čak ni mjesečni ciklus nije valjana isprika, tim prije jer je čovjeku, dok je žena u tom ciklusu, dopušteno naslađivati se njenim tijelom iznad pojasa."[342]

Iz ovih hadisa razumijemo određene stvari.

c) Prokletstvo na nju, kao što je pojasnio imam En-Nevevi, traje sve dok ne prestane činiti grijeh, tj. svanućem zore, kada mu više ne treba, ili njenom tevbom i povratkom u muževu

338 Imam Ibn Ebi Džemra kaže: "Po svoj prilici riječ postelja jeste metafora za spolni odnos." Vidjeti: *Fethul-Bari*, 9/294.

339 *Sahihul-Buhari*, 9/293, 294, knjiga *Brak i bračni život*, poglavlje *Kada žena zaspi napustivši postelju svoga muža*, broj hadisa: 5193, i ovo je njegova verzija, *Sahihu Muslim*, 2/1060, knjiga *Brak i bračni život*, poglavlje *Zabranjeno je da žena odbije muža kad je pozove u postelju*, broj hadisa: 1436.

340 *Sahihul-Buhari*, 9/294, knjiga *Brak i bračni život*, poglavlje *Kada žena zaspi napustivši postelju svoga muža*, broj hadisa: 5194, i ovo je njegova verzija, *Sahihu Muslim*, 2/1059, knjiga *Brak i bračni život*, poglavlje *Zabranjeno je da žena odbije muža kad je pozove u postelju*, broj hadisa: 1436.

341 *Sahihul-Buhari*, 9/294, i *Sahihu Muslim*, 2/1060.

342 *Šerhun-Nevevi*, 10/7, 8.

postelju.[343]

d) Imam Ibn Ebu Džemra spomenuo je još jednu korist od ovoga hadisa: "U ovom je hadisu dokaz da Allah uslišava dovu melekâ, radilo se o dovi za ili o dovi protiv čovjeka, jer je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, upozorio na to."[344]

Postoje i drugi hadisi koji kazuju koliko je težak zločin ženina nepokornost svome mužu.

e) Imam Et-Taberani bilježi od Džabira ibn Abdullaha, radijallahu anhuma, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *'Trima osobama neće biti primljen namaz, niti će se ijedno njihovo dobro djelo uzdići Allahu: pijanici, sve dok se ne otrijezni; ženi na koju je njen muž ljut; i rob koji se odmetnuo od vlasnika, sve dok se ne vrati i ne bude mu poslušan.'*"[345]

f) Imam Et-Taberani također bilježi od Ibn Omera, radijallahu anhuma, da je rekao: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao je: *'Dvjema osobama Allah neće primiti namaz: robu koji se odmetnuo od svojih vlasnika, sve dok im se ne vrati; i žena koja je neposlušna svome mužu, sve dok se ne pokaje.'*"[346]

I ovdje ćemo napomenuti određene stvari.

Prvo, čovjek mora voditi računa o stanju supruge kada s njom želi imati spolni odnos. Šejhul-islam Ibn Tejmijja, rahimehullah, kaže: "Čovjek ima pravo naslađivati se suprugom kada god to poželi, ukoliko to njoj ne škodi ili je time ne zabavlja od nekog vadžiba (prijeke obaveze). A njoj je vadžib da mu se odazove."[347]

343 *Prethodni izvor*, 10/8

344 Preneseno iz djela *Fethul-Bari*, 9/294.

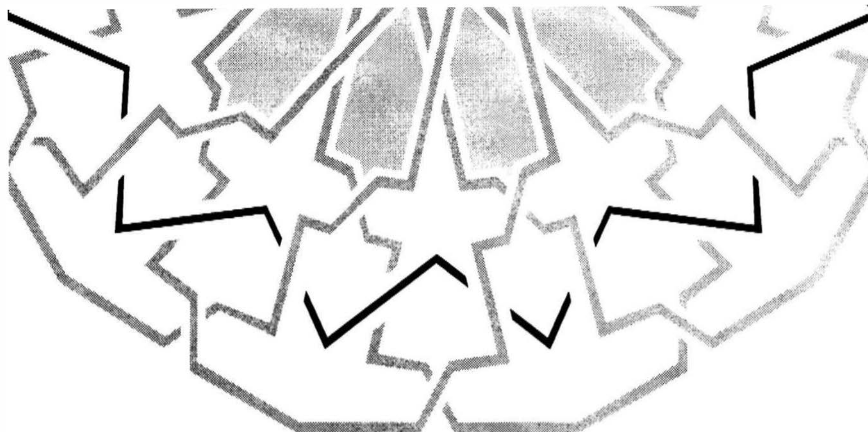
345 Preneseno iz djela *Medžmeuz-zevaid ve menbeul-fevaid*, 4/313, knjiga *Brak*, poglavlje *Pravo muža nad svojom ženom*. Hafiz El-Hejsemi kaže: "Et-Taberani ga bilježi u *El-Evsatu*, a u senedu postoji Muhammed ibn Ukajl, čiji je hadis hasen, a on u sebi ima slabosti. Ostali su prenosioci pouzdani."

346 Prethodni izvor, 4/313. Hafiz El-Hejsemi kaže: "Et-Taberani ga bilježi u *Es-Sagiru* i *El-Evsatu*, a prenosioci su pouzdani."

347 *Es-Sijasetuš-šer'ijje fi islahir-rai ver-reijje*, str. 136.

Drugo, činjenica da je Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, zabranio ženi da odbije muža predstavlja bitan segment u usklađivanju bračnih odnosa i relacija, te njihovom postavljanju na prave osnove. To u znatnoj mjeri doprinosi da brak postane istinski pomagač u čuvanju i obaranju pogleda, kao i čuvanju spolnih organa od harama.[348]

348 Za dodatne informacije pogledati: *Et-Tedabirul-vakije minez-zina fil-fikhil-islami*, str 145, 146

MELEKI PROKLINJU ONE KOJI BUDU NEVJERNICI I UMRU KAO NEVJERNICI

11. MELEKI PROKLINJU ONE KOJI BUDU NEVJERNICI I UMRU KAO NEVJERNICI

Uzvišeni Allah kaže:

(إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلآئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ)

(خَالِدِينَ فِيهَا لاَ يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلاَ هُمْ يُنظَرُونَ)

Oni koji nevjeruju i koji kao nevjernici umru – zaslužuju, doista, prokletstvo Allahovo i meleka i svih ljudi, u njemu će vječno ostati, a patnja njihova neće jenjavati, niti će im se odlagati.[349]

Hafiz Ibn Kesir veli: "Allah, tebareke ve teala, obavijestio o nevjernicima koji bude ustrajni na nevjerstvu do smrti:

(عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلآئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ خَالِدِينَ فِيهَا)

...**zaslužuju, doista, prokletstvo Allahovo i meleka i svih ljudi, u njemu će vječno ostati,** tj. ostat će u tom prokletstvu do Sudnjega dana. A nakon Sudnjega dana s njim će se strovaliti u džehennemsku vatru, za koju Allah, tebareke ve teala, kaže (لاَ يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ) **a patnja njihova neće jenjavati,** tj. nimalo im se neće olakšavati, (وَلاَ هُمْ يُنظَرُونَ) **niti će im se odlagati,** tj. neće im se mijenjati ni jednoga časa, niti će ikada prestajati. Bit će to vječna, kontinuirana patnja. Allahu se utječemo od toga!"[350]

S tim u vezi imajmo na umu određene stvari.

a) Allah, dž.š., odredio je da će prokletstvo zaslužiti samo oni ljudi koji umru kao nevjernici. Hafiz Ibnul-Dževzi kaže: "Allah je postavio uslov da se umre kao nevjernik jer propis vezan za njega konačno ovisi o njegovoj smrti (tj. o tome kako će umrijeti)."[351]

349 El-Bekara, 161, 162

350 *Tefsir Ibn Kesir*, 1/214

351 *Zadul-mesir*, 1/166

Šejh Muhammed Rešid Rida kaže: "U prethodnom se ajetu spominje da nevjernici zaslužuju prokletstvo zbog prikrivanja i tajenja istine. Od njh je izuzeo samo one koji se pokaju za to. U ovom ajetu, a i daljem tekstu, pojašnjava o kojim prokletnicima je riječ. Kao uvjet za stjecanje vječnoga prokletstva, koje iziskuje vječni boravak u Džehennemu, Kući poniženja, jeste da umru kao nevjernici. To su oni kojima će biti upisano prokletstvo, i koji će vječno ostati u Džehennemu. Njima neće biti od koristi ničiji šefaat (zagovorništvo), niti bilo šta drugo."[352]

b) Neki učenjaci spominju da će oni ovo prokletstvo dobiti na Sudnjem danu. Imam El-Begavi prenosi od imama Ebul-Alije da je rekao: "To će im se desiti na Sudnjem danu. Naime, nevjernik će biti zaustavljen pa će ga Allah prokleti, a onda će ga prokleti meleki, a zatim i ljudi"[353], a Allah najbolje zna.

c) Komentatori Kur'ana (mufessiri), spominju dva mišljenja o pitanju toga na šta se tačno odnosi zamjenica trećeg lica jednine (فِيهَا) **u njemu**, koja je spomenuta u ajetu (خَالِدِينَ فِيهَا) **u njemu će vječno ostati.** Hafiz Ibnul-Dževzi kaže: "Glede toga na šta se odnosi ova lična zamjenica, postoje dva mišljenja, i to: prvo, odnosi se na prokletstvo (to je mišljenje Ibn Mesuda, radijallahu anhu, i Mukatila); i, drugo, odnosi se na džehennemsku vatru koja se podrazumijeva, iako prethodno nije spomenuta."[354]

d) Možda će neko upitati u čemu je smisao da nekoga koga je Allah prokleo, proklinju meleki i ljudi, kada mu je Allahovo prokletstvo dovoljno kao poniženje i kazna? Šejh Muhammed Rešid Rida dao je relevantan odgovor na ovo pitanje: "Iako im je Allahovo prokletstvo sasvim dovoljno kao poniženje i kazna, prokletstvo meleka i ljudi spominje se kao znak da svi oni koji znaju stanje tih nevjernika, bilo da su stanovnici višega ili nižega svijeta, učestvuju u njihovom proklinjanju i zadovoljni su time

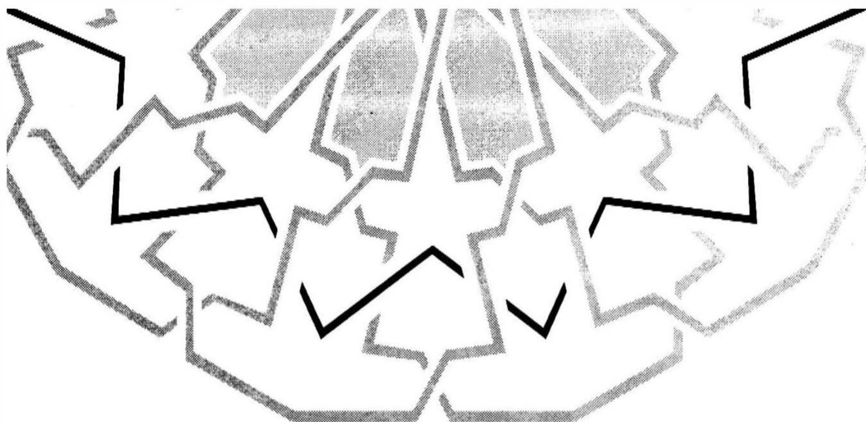
352 *Tefsirul-menar*, 2/52-53.

353 *Tefsirul-Begavi*, 1/134.

354 *Zadul-mesir*, 1/167, *Tefsirul-Begavi*, 1/134, *El-Muharrerul-vedžiz*, 2/33, i *Tefsirul-Bejdavi*, 1/97

što je Allah njima, nevjernicima, dosudio. To je znak da nikoga neće obuzeti samilost prema njima, niti će se iko zagovarati za njih. Jer su prokletstvo zaslužili po kriterijima svih razumnih i razboritih..."[355]

355 *Tefsirul-menar*, 2/53

MELEKI PROKLINJU ONE KOJI ODU U NEVJERSTVO NAKON ŠTO SU BILI VJERNICI I POSVJEDOČILI DA JE POSLANIK, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, ISTINA, I NAKON ŠTO IM BUDU DOSTAVLJENI DOKAZI

12. MELEKI PROKLINJU ONE KOJI ODU U NEVJERSTVO NAKON ŠTO SU BILI VJERNICI I POSVJEDOČILI DA JE POSLANIK, SALLALLAHU ALEJHI VE SELLEM, ISTINA, I NAKON ŠTO IM BUDU DOSTAVLJENI DOKAZI

Dokaz za to jesu Allahove riječi:

(كَيْفَ يَهْدِي اللّهُ قَوْمًا كَفَرُواْ بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَشَهِدُواْ أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ وَجَاءهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللّهُ لاَ يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ)(أُوْلَـئِكَ جَزَآؤُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللّهِ وَالْمَلآئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ)(خَالِدِينَ فِيهَا لاَ يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلاَ هُمْ يُنظَرُونَ)(إِلاَّ الَّذِينَ تَابُواْ مِن بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُواْ فَإِنَّ الله غَفُورٌ رَّحِيمٌ)

Allah neće ukazati na Pravi put onim ljudima koji su postali nevjernici, nakon što su bili vjernici i tvrdili da je Poslanik istina, a pruženi su im i jasni dokazi! – Neće Allah ukazati na Pravi put narodu koji sam sebi nepravdu čini. Kazna im je – prokletstvo od Allaha i meleka i svih ljudi, nad svima njima, - vječno će pod njim ostati i patnja im se neće olakšati niti će im se vremena dati; ali onima koji se poslije toga pokaju i poprave, njima će Allah oprostiti i samilostan biti.[356]

Nakon što je naveo mišljenja eksperata, imam Et-Taberi rekao je: "Ajet: (كَيْفَ يَهْدِي اللّهُ قَوْمًا كَفَرُواْ بَعْدَ إِيمَانِهِمْ) **Allah neće ukazati na Pravi put onim ljudima koji su postali nevjernici, nakon što su bili vjernici,** znači: kako da Allah ukaže na Pravi put ljudima koji su zanijekali Muhammedovo, sallallahu alejhi ve sellem, poslanstvo i da ih opet nadahne imanom. (بَعْدَ إِيمَانِهِمْ) **nakon što su bili vjernici,** znači: nakon što su mu povjerovali i prihvatili sve ono što im je donio od Gospodara. (وَشَهِدُواْ أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ) **i tvrdili da je Poslanik istina,** znači: nakon što su priznali i potvrdili da je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem, zaista Allahov poslanik. (وَجَاءهُمُ الْبَيِّنَاتُ) **a pruženi su im i jasni dokazi,** tj. došli su im od Allaha neoborivi dokazi i argumenti da je sve

356 Sura Ali Imran, 86-89

to istina i tačno. (وَاللّٰهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ) **Neće Allah ukazati na Pravi put narodu koji sam sebi nepravdu čini,** tj. Allah neće nadahnuti nasilnike da prepoznaju i slijede Pravi put, a to su oni koji su istinu zamijenili zabludom i neistinom, te su nevjerstvo izabrali pored imana.

(أُوْلَـئِكَ جَزَآؤُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لَعْنَةَ اللّهِ وَالْمَلآئِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ)

Kazna im je – prokletstvo od Allaha i meleka i svih ljudi, nad svima njima, tj. Allah će ih udaljiti i protjerati iz Svoje milosti, a meleki i ljudi će doviti protiv njih da ih patnja zadesi.) (خَالِدِينَ فِيهَا **vječno će pod njim ostati,** tj. vječno će ostati u patnji. (لاَ يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ) **i patnja im se neće olakšati,** tj. nikada i nimalo im se neće ublažiti ni umanjiti kazna, niti će moći odahnuti niti olakšanje osjetiti, (وَلاَ هُمْ يُنظَرُونَ) **niti će im se vremena dati,** tj. neće im se dati vremena ni prilika da iznesu opravdanje i ispriku. Oni će biti vječno izloženi patnji i mukama na ahiretu."[357]

El-Kadi Ibn Atijja el-Endelusi, komentirajući Allahove riječi: (خَالِدِينَ فِيهَا) **vječno će pod njim ostati,** kaže: "Et-Taberi veli: 'Lična zamjenica u ovom ajetu odnosi se na Allahovu, subhanehu ve teala, patnju koju implicira pojam prokletstva. Neki komentatori (mufessiri) Kur'ana tvrde da se zamjenica odnosi na samo prokletstvo. Šerijatski pravnik i imam Ebu Muhammed kaže: 'Kontekst ovog ajeta iziskuje da će to prokletstvo s njima biti vječno u džehennemskoj vatri. Prema tome, zamjenica se odnosi na vatru, a ne na prokletstvo, iako se vatra prethodno ne spominje, ali nju, u ovom kontekstu, jednostavno, značenje ajeta praktično nameće.'''[358]

Allahu, nemoj nas učiniti jednima od onih koji su svojim nedjelima i lošim postupcima zaslužili Tvoje prklestvo, prokletstvo Tvojih meleka i ljudi!

357 *Tefsirut-Taberi*, 6/576-577

358 *El-Muharrerul-vedžiz*, 3/153.

ZAKLJUČAK

Hvala Allahu, Koji je Svome slabašnom robu omogućio da okonča ovu skromnu studiju. Neka Mu je hvala srazmjerno broju Njegovih stvorenja, i koliko će Ga učiniti zadovoljnim, i koliko teži Njegov Arš, i srazmjerno broju Njegovih riječi. Molim Allaha, tebareke ve teala, da primi ovo skromno djelo, te da ga učini korisnim meni, islamu i muslimanima, kao i da mi oprosti zbog onoga što je, eventualno, šturo objašnjeno ili pogrešno rečeno. On, uistinu, sve dove čuje i na njih se odaziva.

Na ovome bih mjestu uputio savjet učenim i dobrim ljudima, kao i studentima i učenicima, da svijetu govore o sretnim ljudima (na koje meleki donose salavate i za njih se mole Allahu, dž.š.), i da ih maksimalno podstiču na djela koja će doprinijeti da i oni budu pripadnici te skupine ljudi. Također ih savjetujem da narod upozoravaju na nesretnike (koje meleki proklinju i protiv njih uče dovu), i da ih upozoravaju na djela koja ih mogu svrstati u kategoriju nesretnikâ.

Zatim, preporučujem sebi i svim ljudima na istoku i na zapadu, muškarcima i ženama, da što prije pohitamo činiti djela koja će, uz Allahovo dopuštenje, doprinijeti da meleki na nas donose salavate i čine dovu, i da se što je moguće više i što prije udaljimo od djela koja nas neminovno izlažu njihovom proklinjanju.

Molim Allaha da nadahne i uputi mene i sve muslimane. Zaista, On sve čuje i na molbe se odaziva. I neka je Allahov salavat na našega poslanika Muhammeda, sallallahu alejhi ve sellem, i na njegovu porodicu i ashabe, kao i na sve njegove sljedbenike. Neka im Allah, od Sebe, podari blagoslov i mir. I posljednja naša dova glasi: "Neka je hvala Allahu, Gospodaru svjetova!"

SADRŽAJ